№ 15.

IOH. ANDR. DANZII

מרקדק

SIVE

COMPENDIVM GRAMMATICAE HEBRAEÆ,

SEIVNCTO

CHALDAISMO,

AD ARCTIORES LIMITES REDACTVM.

ACCESSERVNT

I. Paradigmata Verborum Perf. & Imperf.
II. Syntaxis & Idiotiſmi Hebræorum.
III. Accentuatio Proſaica.
IV. Copia ıɔxxx. Vocabulorum, in xxiv. penſa digeſtorum, una cum Oratione Domin. Ebræa.
V. Quatuor priora Capita Geneſeos.
VI. Brevis Manuductio ad Analyſin Grammaticam.

OPERA ET STVDIO.

IOAN. HENRICI ZOPFII.

Editio 3. a mendis prioribus longe emendatior reddita

LABORE ET STVDIO

M. IOH. CHRISTOPH. MYLII, *Buttſtad-Thur.*

BIBLIOTHECAR. ET ADIVNCTI IENENSIS.

IENAE,
EX OFFICINA BIELCKIANA.
M DCC XLVIII.

Digitized by Google

VIRIS
MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS ATQVE LONGE CELEBERRIMIS

CHRISTOPHORO AVG. HEVMANNO,

S. S. THEOL. NEC NON PHILOSOPHIAE DOCT. ET PROFESSORI PVBLICO, ORDINARIO IN ACADEMIA REGIA GOETTINGENSI.

IOHANNI MATTHIAE GESNERO,

ELOQVENTIAE ET POESEOS PROFESSORI IN EADEM ACADEMIA PVBLICO, ORDINARIO; NEC NON SCHOLARVM PER TRACTVM DITIONIS HANNOVERANAE, ET SEMINARII PHILOLOGICI GOETTINGENSIS INSPECTORI ATQVE DIRECTORI GRAVISSIMO.

Digitized by Google

IOHANNI ERHARDO KAPPIO,

ELOQVENTIAE IN ACADEMIA REGIO-ELECTORALI LIPSIENSI PVBLICO ORDINARIO, COLLEGII MAIORIS PRINCIPVM SOCIO, ET ACADEMIAE DECEMVIRO,

IOHANNI GODOFREDO TYMPIO,

LINGVAR. ORIENTALIVM IN ACADEMIA NOSTRA IENENSI, A SERENISSIMIS SAXONIAE DVCIBVS CONSTITVTA, PROFESSORI PVBLICO ORDINARIO.

NEC NON
VIRIS PRAECELLENTISSIMIS

IOHANNI ANDREAE
BVTTSTEDTIO,

ILLVSTRIS GYMNASII, QVOD GERAE FLORET, ET AB ILLVSTRISSIMIS RVTHENORVM STIRPIS COMITIBVS CONSERVATVR, DIRECTORI MERITISSIMO.

M. PAVLLO DANIELI
LONGOLIO,

RECTORI GYMNASII CVRIENSIS AD REGNITIAM MERITISSIMO, ET ADSESSORI ORDINIS PHILOSOPHORVM LIPSIENSIS AMPLISSIMO.

M. IOHANNI GOTTL.

BIDERMANNO

SCHOLAE FREIBERGENSIS RE-

CTORI MERITISSIMO,

PATRONIS ATQVE FAVTORIBVS SVIS,

OMNI HONORIS ET PIETATIS

CVLTV PERPETVO PROSEQVENDIS

HANC NOVAM COMPENDII DANZIO-

ZOPFFIANI EDITIONEM,

EA, QVAE TAM ILLVSTRIBVS ET CELEBERRIMIS,

IN REPVBLICA LITTERARIA NOMINIBVS

DEBETVR, OBSERVANTIA

DEDICAT ATQVE CONSECRAT

EDITOR.

Iamdu-

Iamdudum, VIRI MAGNIFICI, EXCELLENTISSIMI, ATQVE PRAECLARISSIMI, PATRONI ET FAVTORES, PIO HONORIS ATQVE OBSERVANTIAE CVLTV PROSEQVENDI, commodam optaui occaſionem, qua VOBIS omnibus atque ſingulis mentem meam, quam uariis, iisque inſignibus in me beneuolentiae documentis VOBIS reddidiſtis obſtrictiſſimam, publice declararem, et gratiſſimum praeſtantiſſimo Patrocinio Veſtro exhiberem animum. Longo enim abhinc tempore multis Patrocinii Veſtri beneficiis me cumulaſtis, ut per totum uitae meae decurſum habeam, quod in perſonis ueſtris illuſtribus, ſumma gratiſſimi animi pietate uenerer. TV praeſertim,

EXCELLENTISSIME GESNERE, quem fauſtiſſimo fato in illuſtri Gymnaſio Vinarienſi praeceptorem quondam nactus ſum fideliſſimum, non ſolum praeſtantiſſimo exemplo et optimis monitis tuis conſtantiſſimum mihi inſtillaſti et confirmaſti in linguas ſanctiores amorem; ſed et praeceptis, quibus in addiſcendis felici ſucceſſu hiſce linguis imbui ſolent iuuenum ingenia, largiter omnino per aliquot annos animum meum inſtruxiſti, ut in linguarum orientalium ſtudiis, alacriter tractandis, ſine remora deinde in academia noſtra Ienenſi, et per totum uitae meae academicae ſpatium, optatos progreſſus facere potuerim, quae etiam hoc ipſo tempore eas fere unice mihi pariunt delicias, ad recreandum ſubinde animum neceſſarias. Reliqui autem, quibus opuſculum hoc grammaticum dedicaui atque conſecraui, Fautores et Patroni non ſolum impenſe linguarum orientalium ſtudiis, eorumque cultoribus fauent; ſed et plerique eadem litterarum ſtudia partim in celeberrimis academiis, partim in illuſtribus Gymnaſiis et Scholis doctrina atque inſtitutione ſua ornant et amplificant; cui igitur, maiori iure hunc libellum, quam VOBIS, VIRI MAGNIFICI, EXCELLENTISSI-

TISSIMI ATQVE PRAECLARISSIMI, conſecrarem, reperire poteram neminem. Vos enim optime linguarum orientalium ſtudia ſuo aeſtimare ſoletis pretio; Vos ipſi quotidie in illa ornanda atque propaganda ueſtrum impenditis ſtudium; Vos ipſi ingenuo amore proſequimini ſanctiorum talium linguarum cultores. Quis ergo non uidet? me amplificando et ſperando huius opuſculi grammatici uſui non melius proſpicere potuiſſe, quam ſi illud tam illuſtrium et hisce in linguis uerſatiſſimorum uirorum Patrocinio epiſtola hacce nuncupatoria ſubmiſſe commendarem. Qua ratione fieri poſſe putabam, ut diligentius ad hoc, quod curae et patrocinio ſuo quam optime commendatum cognoſcebant opuſculum, nouis in dies philologicis obſeruationibus illuſtrandum, emendandum atque ſupplendum, converterent ſtudium; illud auditoribus ſuis academicis et ſcholaſticis notius redderent, uſibusque illorum ſatis accommodatum eſſe profiterentur; praeſertim ſi tam doctorum uirorum, quales VOS omnes eſſe nemo eſt qui ignorat, ad expoliendum et perficiendum hoc opuſculum precibus hiſce meis expeti et impetrari poſſet commune ſtudium; quod ſi huic opuſculo a ſingulis, qui-

bus

bus commodo, ut, arbitror, meo conſilio conſecratum eſt, tribueretur, non poteſt non fieri, quin breui tempore Compendium hoc Grammaticae hebraicae Danzio - Zopffianum, omnibus numeris reddatur longe perfectius atque utilius, ceterisque huius linguae Compendiis Grammaticis, ab omnibus indolis linguarum uiris peritiſſimis, praeferatur atque anteponatur. Quae fata ex animo libello huic precor feliciora, et a commendatione uirorum tam celebrium eodem ſtudio et obſeruantia, quibus mihi perpetuum eorum fauorem et Patrocinium, expecto atque ſpero. Valete VIRI MAGNIFICI, EXCELLENTISSIMI ATQVE PRAECLARISSIMI, PATRONI ET FAVTORES PIE VENERANDI, atque fauere pergite

MAGNIFICORVM
EXCELLENTISSIMORVM ATQVE PRAECLARISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM,

Scribebam Ienae
in Academia Salana
die I. Februarii
MDCCXXXXVIIII.

Cultori obſeruantiſſimo,
M. IOH. CHRISTOPH MYLIO.

LECTORI CANDIDO
S.

Longiori præfamine ſuperſedere nobis licet, cum præſtantiſſimo huic operi Danziano quid additum demtumve ſit, ipſe loquatur titulus. Hoc eris monendus, in ipſo hoc CEL. DANZII Compendio vix quidquam eſſe mutatum. Quæ autem illuſtrationis cauſſa paſſim inſeruimus, quæ pauca ſunt, ea hoc incluſionis ſigno [] a textu Danziano diſtincta animadvertes, *Syntaxin & idio-*

tiſmos

tiſſimos Hebræorum, ex Interprete B. DANZII, & Summe Venerab. D. MICHAELIS Libro Grammatices tertio, qua fieri potuit, brevitate, congeſſimus. Nec parum utilitatis inde percipient hujus linguæ cultores, aliquantulum in lectione Codicis jam verſati, ſi loca quævis citata in ipſo Codice evolvere, explicare, & exemplum ad Regulam adplicare jubeantur. Adjecta *Vocabulorum DXXX. Copia*, memoriæ fideliter mandata, ſufficiet: cum reliqua continuo lectionis uſu facilius addiſcantur. Quo autem tenacius hæ voces diſcentibus hæreant, conſultum utique fuerit, in ipſa expoſitione Grammatices, easdem ſubinde exercere, & præcepta illis adcommodare. Methodum *Analyſeos Grammaticæ*, cujus in fine exempla quædam annexa conſpica-

ſpicaris, ut reliqua linguæ ſanctioris præſidia, totam CELEB. DN. RVSIO, Præceptori antehac noſtro ad cineres Colendo, nos ferre acceptam, eo honorificentius fatemur, quo plus commodi ea nobis in informatione juuentutis publica & priuata adhuc præſtitit. Cæterum Priora quinque Geneſeos capita & partem ſexti recenſuit, & ſingularum vocum rationem Grammaticam, ſecundum principia Danziana, breviter quidem, ſed laudabili admodum ſtudio, expoſuit CL. M. JO. GOTTFRID. TYMPE, nunc celeberr. linguar. Oriental. in academ. Ienenſi Profeſſor publ. Ordinarius, cujus opuſculum exiguæ molis, cum hac editione Grammatices commode poterit compingi. Neque dubium eſt, quin linguæ Hebrææ cultor, ſi, bonum na-

ctus ducem, in prioribus hiſce Geneſeos capitibus probe fuerit exercitatus, reliquas moleſtias ac difficultates vel ſuo Marte ſit facile ſuperaturus. Tu, ſi viſum fuerit, L. B. utere nobiscum hoc linguæ Hebrææ adminiculo, & ipſo, opinor, uſu intelliges, qualemcunque operam hanc noſtram, commoditatem Tibi adlaturam non omnino nullam. Vale & hoc, quidquid eſt, boni conſule. Scrib. Eſſendiæ in Comitatu Marcano.

D. xx. Iul. cIↃ IↃCCXXXIV.

PRAE-

PRAEFATIO NOVA
AD TERTIAM COMPENDII, EX. B. DANZII GRAMMATICAE EBRAICAE COMPENDIO, A PRAENOBILISSIMO ZOPFIO CONCINNATI, EDITIONEM.

Mirum forſitan nonnullis uidebitur, ex Compendio quodam aliud concinnare Compendium; ſed non leues fuerunt cauſſae, quae praenobiliſſimum ZOPFIVM (*a*) quondam commouerunt, ut b. noſtri DANZII Compendium Grammaticae ebraicae in arctius adhuc Compen-

dium

(a) Qui olim fuit Praeceptor in Paedagogio regio Halenſi, hoc autem tempore Directoris munere in Gymnaſio *Eſſendinenſi* (zu Eſſen. urbe quadam Weſtphaliae, qua in urbe abbatiſſa, ad ſacri rom. imperii ordines referenda, ſedem ſuam obtinet ordinariam) nec non Paſtoris et Conſiſtorii Aſſeſſoris munere in eadem urbe adhuc fungitur, cuius frater germanus. M. HENRIC. CHRISTIAN. ZOPFIVS in ipſa urbe noſtra *Iena*, apud ſororem ſuam, b. D. et Prof.

BVD-

dium redigeret. Primum enim praenobiliſſ. ZOPFIVS uſu didicerat, non omnes, ſed tantum pauciores linguae ſanctae, ſiue ebraeae ſtudioſos, perceptis huius linguae principiis, ad addiſcenda linguae chaldaicae (quae nonnullas codicis ſacri in uaticinio prophetae Danielis, libro Esdrae, aliisque in locis biblicis conſtituit particulas) tranſire etiam principia, ſed ſubſiſtere tantum in qualicunque linguae ebraeae notitia; his igitur, non absque ratione ſufficiente, moleſtum fore arbitrabatur, ſi regulis, ad percipiendam linguam ebraicam neceſſariis, intermixtas uiderent regulas, linguae chaldaicae addiſcendae deſtinatas, ita ut non una ſerie regulas, ad linguae ebraicae ſtudium pertinentes, oculis luſtrare poſſent, ſed interrupta ſerie modo ebraicae, modo chaldaicae linguae regulas, alternatim in plerisque paragraphis poſitas, animaduerterent, et ſic interdum dubii redderentur, (ſi non attenta ſemper mente ad ſigna, diſcernendis linguae ebraicae et chaldaicae praeceptis a b. DANZIO attributa, reſpexerint) quaenam de lingua ebraea, uel chaldaea ualerent praecepta.

BVDDEI relictam uiduam, multis iamdum abhinc annis uitam degit, et in poſterum quoque deget, a quo ipſa certior factus ſum, auctorem huius compendii, fratrem ſcil. ſuum germanum, *Eſſendiae* adhuc inter uiuos eſſe ſuperſtitem, et antea indicata adhuc adminiſtrare munera publica.

cepta. Deinde praenobiliſſimus eo tempore, nunc maxime reuerendus M. ZOPFIVS recte omnino iudicauit, non coaceruatam exemplorum copiam, ſed paucorum exemplorum ſelectum ad ſolidam perducere linguae ebraeae notitiam, et quamlibet Grammaticam eo utiliorem eſſe ſolere, quo minus nimio uel regularum, uel exemplorum laboret apparatu; hinc conſultum eſſe duxit, omittere in Compendio hoc ſuo mere hebraico, (*b*) exempla ſuperflua, regulis plerisque omnibus ſubiecta. Regulas autem ipſas a b. DANZIO ad comparandam linguae ebraeae facultatem in Compendio Grammaticae ſuae Ebraeo-Chaldaicae ſuppeditatas, non ſolum reſeruauit integras, nec mutilans eas, nec ad pauciores lineas redigens; ſed etiam paſſim ad illuſtrandas et ſupplendas has uel illas b. DANZII regulas addidit nonnulla, quae in Collegiis ſuis, praeſertim ap. b. Prof. et Doct. RVSIVM, quondam in noſtra hac academia, cum maximo doctrinae ſuae augmento frequentatis, ad cognoſcendam penitius linguae ebraeae indolem perceperat; quae additamenta uncis ſemper incluſit, ut hoc diſcrimine lectores compendii ſui admoneret, uncis incluſa non ab ipſo b. DANZIO, ſed

ex

(b) Nam b. DANZII Compendium non mere hebraicum, ſed Hebraeo-Chaldaicum uocari debere in aprico eſt.

ex b. RVSII Collegiis, uel ipſius ZOPFII meditationibus atque obſeruationibus ſuam habuiſſe originem. Quantopere autem optarem! mihi uel per Compendii huius ZOPFIANI rationem, uel per illius, qui ad excudendam hanc nouam Compendii ZOPFIANI editionem ſumtus ſuppeditauit, licuiſſe uoluntatem, nonnullas, easque non leui ſtudio, uel exiguo numero ex Collegiis Philologicis, praeſertim b. D. RVSII, (uiri, de linguis orientalibus apud omnes harum linguarum ſtudioſos meritiſſimi) aliorumque academiae noſtrae Ienenſis celebriorum Philologorum Collegiis et ſcriptis, per multos abhinc annos, collectas a me obſeruationes, ad amplificandum grammaticum linguae ebraeae ſtudium multum adiumenti omnino adferentes, Compendio huic DANZIO-ZOPFIANO adiicere; ſed uerendum erat, ne adiectis eiusmodi quamplurimis linguae ebraeae illuſtrationibus, compendium hocce in Syſtema quoddam linguae ebraeae euaderet, et maiores requireret ſumtus, quam Bibliopola Compendio huic typis recudendo conſtituerat; licet perſuaſiſſimum mihi habeam, eiusmodi obſeruata, ſtudioſiſſime, per longam annorum ſeriem, ad illuſtrandum et amplificandum linguae ebraeae et Grammatices ſtudium, ex innumeris fere optimorum linguae ebraeae Grammaticorum libris

cum

cum ſelectu a me collecta, non potuiſſe non linguae ebraeae ſtudioſis eſſe gratiſſima, atque ad augendam eorum linguae ebraeae notitiam utiliſſima. Poſtquam autem mihi per rationes, antea in medium prolatas, minime licuit, lucubrationes haſce meas, quas non immerito operoſas uocari poſſe certus ſum, cum aliis, eiusmodi deliciarum litterariarum amatoribus communicare, (quod alioqui lubentiſſime feciſſem, quia litterato homini nihil optatius accidere unquam poſſe arbitror, quam ſi lucubrationibus ſuis, opera et ſtudio liberales artes ornandi atque amplificandi ipſi opportuna ſuppeditatur occaſio) iſta hoc quidem tempore in medium, et ad uſum communem proferre non potui. Ab hoc autem conſilii mei gradu deiectus, lectoribus tantum noſtris fidem facio uerbis Virgilianis: (*c*)

Vobis hæc omnia ſeruo

Iampridem a me quidam abducere - - orat. &c.

Sufficere igitur mihi debebat, in noua hac Compendii huius DANZIO-ZOPFIANI editione innumera expurgare literarum atque uocalium, præſertim ebraicarum, uitia, partim correctoris, partim Typothetae proxime praecedentis (*d*) ſecundae

(c) Ecclog. II, v. 42.

(d) Quae prodiit *Ienae* 1742. in 8. pl. 12.

cundae editionis incuria et oſcitantia in Compendium hoc intruſa; qua ipſa opera, attentos oculos atque ſenſus omnino requirente, meum qualecunque officium et bonis litteris, et linguae ebraeae ſtudioſis pro uiribus me quoque praeſtitiſſe, et futurum huius compendii DANZIO-ZOPFIANI uſum longe commodiorem, quam antea fuerat, iisdem reddidiſſe gaudeo, atque ſerena mente, (quae tandem conſtantia ſua uel huius negotii moleſtiam feliciter ſuperauit) Deo ter optimo maximo, in quo uiuimus atque mouemur, pias ago habeoque gratias, pro praeſtito hoc nouo conatibus meis diuino auxilio, omne uel in poſterum perpetuo bonis literis et ornandis et amplificandis, qualecunque, quibusque modis potero, indefeſſum meum conſecrans deuouensque ſtudium. Dab. *Ienae* in Academia Salana, die XX. Aug. CIↃ IↃCC XXXXVIII.

M. IOH. CHRISTOPH. MYLIVS

SYLLABVS CONTENTORVM.

Cap. I. *de Lectione.*

§. 1. *Litterarum* figura, nomina, poteſtas & ordo. Sunt vel

§. 2. Gutturales, Palatinæ, Linguales, Dentales, uel Labiales.

§. 3. I. Mobiles, vel II. Quieſcibiles.

§. 4. I. *Variabiles* tam ratione *Figuræ*, quam II. ratione *Soni.*

§. 5. Radicales vel Serviles, harumque *Situs*, *Vſus*, ac *Punctatio.*

§. 6. Vocalium figura, ſitus, nomen, poteſtas, & ordo.

§. 7. Vocalium Fulcra ׳ & ו.

§. 8. Figura ( ) quando efferatur per O, Kamez chatuph vocata.

§. 9. *Scheva* tam ſimplex, quam Compoſitum: itemque *Patach furtivum.*

§. 10. Affectiones litterarum, vocalium, vocum, quæ?

§. 11. *Dageſch* vel I. Lene, vel II. Forte.

§. 12. *Mappick*, ubi etiam de *Raphe*, Circello, Aſteriſco & Punctorum congerie.

§. 13. Metegh I. vel Adſtrictum, vel II. Laxum.

§. 14. *Makkeph.*

§. 15. Syllaba eſt I. vel Simplex, vel II. Compoſita.

§. 16. Tonus I. ultimæ ſimplicis, II. ultimæ compoſitæ, III. Toni Tranſlocatio.

CAP.

CAP. II. *de Punctorum mutatione.*

§. 17. Præſuppoſita Punctationis, & obſervandæ in ea Cautelæ.

§. 18. Vocalis I. longa ſyllabæ compoſitæ, II. brevis ſyllabæ Simplicis.

§. 19. Defectiva ex Geminantibus Ajin.

§. 20. Dageſch e Gutturalibus & ר excludendum. It. Obſ. 2. ex aliis literis excludendum, & contra, Obſ. 3. imprimendum aliis literis.

§. 21. Vocales in tertiam, vel quartam ante tonum rejectæ, mutabiles.

§. 22. Vocales ad penultimam rejectæ, mutabiles.

§. 23. Vocis *penacutæ* vocalis poſt tonum mutanda.

§. 24. *Concurſus Schevaim*, tam I. Simplicium, quam II. & III. mixtorum, vel compoſitorum.

§. 25. Scheva Gutturalium.

§. 26. Vocalium alternatio Euphonica..

§. 27. Punctorum vocalium Productio, ob accentus Dominos.

CAP. III. *de Nomine.*

§. 28. Nomini quæ accidant.

§. 29. *Forma*, Nomen eſt vel II. *Nudum*, vel III. *Auctum.*

§. 30. *Figura*, Nomen eſt vel 1. Simplex, vel 2. Compoſitum.

§. 31. *Genus* Nominum, quod innoteſcit I. vel ex ſignificatione, vel II. ex Terminatione.

§. 32. *Motio* Nominum.

§. 33.

§. 33. *Flexio* Nominum in Pluralem & Dualem Numerum.

§. 34. *Status* Nominum *Conſtructus*. I. II. & *Emphaticus* III.

CAP. IV. *de Pronomine.*

§. 35. Pronominum diviſio.

§. 36. Pronomina *Integra* I. Perſonalia, II. Demonſtrativa, III. Reciproca.

§. 37. Pronomina *Defectiva*, 1. Relativum, 2. Interrogativum.

§. 38. Pronomina Connexa, 1. Præfixum ה articuli, & 2. ש Relativum.

§. 39. II. *Suffixa*, eorumque Schema. 1. varius uſus, determinate 2. in Nominibus, 3. Particulis, 4. Verbis.

Cap. V. *de Verbo.*

§. 40. Verbum Perfectum, ejusque Affectiones.

§. 41. *Conjugationum* I. Characteres & Formatio II. *Temporum formatio* & *Schema*. III. Specialiora Verbi Perfecti.

§. 42. *Flexio verborum* per numeros, perſonas & genera.

CAP. VI. *de Verbis Imperfectis.*

§. 43. Verba Imperfecta, tam 1. Defectiva, quam 2. Quieſcentia.

§. 44. Verba פ״נ, & huc referenda alia verba.

§. 45. Verba *Geminantia* ſecundam.

§. 46. Verba פ״י, & Obſ. 1. huc relata verba פ״א.

§. 47. Verba Quieſcentia Ajin, alias ע״ו dicta.

§. 48. Verba ל״ה.

§. 49. Verba ל״א.

CAP. VII. *de Particulis.*

§. 50. Particulæ connexæ ומה כלב.

CAP. VIII. *de Figuris.*

§. 51. Figuræ aliquid addentes, vel detrahentes.

§. 52. *Proſtheſis.*

§. 53. *Epentheſis*, I. literar. Quieſcentium, II. Litteræ נ.

§. 54. *Paragoge*, I. Litteræ ה & נ. II. Litterarum א, ו, & י.

§. 55. *Aphæreſis.*

§. 56. *Syncope*, I. Litterarum. II. Punctorum Vocalium.

§. 57. *Apocope* I. tertiæ ה Quieſcentium. II. א, מ, atque ה Paragogici.

§. 58. *Metatheſis*, I. Litterarum, II. Punctorum.

CAP. IX. *de Analyſi inſtituenda.*

§. 59. Conjugationum diſtinctio & determinatio.

§. 60. Radicis inveſtigatio.

בששׁ

CAPVT. I.

DE

LECTIONE.

§. I.

L*iteræ*, quæ apud Ebræos *a dextera verſus ſiniſtram* coordinantur, *ſunt XXII.* eæque omnes *Conſonæ.* Quarum notetur.

Figura,	*Nomen*,	*Poteſtas*, (in pronunt.)	*Ordo*, (ſ. Pot. in num.)
א	Aleph	Spiritus lenis.	1.
ב	Beth	bh.	2.
ג	Gimel	gh.	3.
ד	Daleth	dh.	4.
ה	He	h.	5.
ו	Vau	v. (Vid. §. 4. II. 3.)	6.
ז	Sain	s.	7.
ח	Hheth	hh.	8.
ט	Teth	t.	9.
י	Jod	j.	10.
כ	Caph	χ.	11.

ל	Lamed	l.	30.
מ	Mem	m.	40.
נ	Nun	n.	50.
ס	Samech	s	60.
ע	Ain, Spiritus	aſperrimus.	70.
פ	Pe	ph.	80.
צ	Tſade	ts.	90.
ק	Kuph	k.	100.
ר	Reſch	r.	200.
שׂ	Sin	ſ. durum	300.
שׁ	Schin	ſch.	300.
ת	Tau	th.	400.

Obſ. 1. Quæ in Scriptura S. occurrunt literæ, a figura decenti, vel quantitate, vel qualitate recedentes; aut punctis notatæ extraordinariis; ad ipſum ſenſum aliquid afferunt extraordinarii (a).

2. Litera ע de jure non eſt ἄφωνος: neque tamen per *ng* pronuncianda. Sed adſpirationem, a Gutture protractam, ad palatum allidit, naribus quoque nonnihil affectis. Sonus eius quaſi medius eſt inter *hh* & *g*, ſola viva voce demonſtrabilis. Ob ſui tamen difficultatem, *nunc*, ut olim, *omittitur penitus*.

3. In *Supputatione* (α) numeri, ex diverſis ſpeciebus compoſiti, exprimuntur, majori ad dex-

(a) Ex mente ſc. Criticorum: de quibus vid. editio plenior, p. 3. & ſqq.

dexteram præmiſſo, minori poſtpóſito ad ſiniſtram (b) Hinc

(β) Charaćteres, *Unitatem* alias denotantes, *Centenariis* (c), vel *Denariis* (d) præpoſiti, exprimunt *Millenarios.*

(γ) Numerus 15. ordinarie, & haud raro quoque 16. per ſolas *Unitatis* notas exhibetur; ille quidem per טו, hic per טז.

(δ) *Centenarios* quinque reliquos aut per literas *Finales* (e) exprimunt; aut *regularium* additione (f) conficiunt.

§. 2.

Generatim diſpeſcuntur Literæ primo *ratione Organi*, in pronunciatione præ reliquis affećti, in *Gutturales* אהחע, *Palatinas* גיכק, *Linguales* דטלנת, *Dentales* זסצרש, ac *Labiales* בומף.

Obſ. Literæ unius Organi facile inter ſe alternant.

(b) *Maſora* ad calcem Deuteron. ופרשיותיו יא וסדריו כז ופרקיו לד Sećtiones eius ſunt 11. Periochæ 27. & capita 34. (c) *Maſora* in fine *Exodi* refert, verſus huius libri fore ארט 1209, in *Numeris* ארפח 1288. (d) *Eadem* in fine *Jobi* Edit. Buxt. habet, contineri hic verſus אע i. e. 1070. (e) *Eadem in Levitico* fore verſus ךנט 859. in *Geneſi* אךלד 1534. (f) *Eadem* in *Samuele* verſus אשרו 1506.

§. 3.

Deinde *Ratione Soni*, Literæ ſunt

I. *Mobiles*, quæ, ope vocalis, *ſonum* ſibi competentem *ubivis perſiciunt*; cujusmodi, præter literas אהוי, ſunt omnes.

II. *Quieſcibiles* אהוי in medio ac fine vocis, *deſtitutæ* puncto *vocali*, motum earum indicante, *latitant* actu *quieſcentes*, quælibet *poſt vocalem* ſibi *cognatam*. Nimirum

1. א (α) *poſt* quamcunque *vocalem quieſcit* (g); &

(β) *cum* (∴) præmiſſo ultima radicalis, ad id producendum, *colliqueſcit* (h)

2. ה vero quieſcit (α) ordinarie in fine, (i) cum nec vocalem habet, nec Mappik impreſſum (k)

(β) *in medio vocis* יהוה, *quoties* Præfixo accedente, (:) *literæ* י tollitur (l); nec non in Propriis quibusdam nominibus, quæ e diverſis coaluerunt radicibus (m)

3.

(g) מצאת *ma-tsa-tha* ראשית *re-ſchith*, הפליא *hiph-li.* ראש *roſch*, קרוא *Karu. Imo poſt* (:), *v. g.* וירא *Vai-jar.* (h) פלא *Pe-le.* (i) היתה *ha-jetha*, הנה *hin-ne*, מיה *me*, ראה *reo.* Contra פיה *pi ha.* (k) Sic legitur למינה *lemi-nah*, גבה *ga-bhah.* (l) *v. g.* ביהוה *ba-jova &c. conf. ad* §. 25. II. *Obſ.* 3. (β): (m) *v. g.* עשהאל *Aſa-el.*

3. ו Quatenus eſt fulcrum vocalium Hholem, atque Schurek (n).

4. י poſt (..) (o) & (∴) (p), it. *inter* ו& ( ) (q) *conſtitutum*, *quieſcit*; ac

(ϐ) *Cum* (.) præmiſſo, ad id producendum *liqueſcit* (r).

Obſ. 1. Omnis litera (α) *Mobilis* non vocalizata, cum *Schva* notetur; *quod* a) in medio ac ab initio *ſemper exprimitur* (s). Sed (b) ſub ultima vocis litera ſubintelligitur (t) niſi (1) ante ipſam alia mobilis ſchevanda præceſſerit (u); atque adeo (2) in Pronomine ſecundæ perſon. ſing. fœm. אַתְּ (x) nec non (3) ſub litera ךְ (y).

(β) *Quieſcibiles* autem (:) toties *reſpuunt*, *quoties*, præcedente vocali ſibi cognata, in eadem commode *poſſunt quieſcere*.

Obſ. 2. *Literæ* hæ אהוי (α) ſæpe invicem *alternant*: (ϐ) interdum cum aliis *tranſponuntur*: ac (γ) nonnunquam *eliduntur* penitus.

(n) יוֹם *Jom*, יָקוּמוּ *ja-ku-mu*: contra קָוִי *Ka-vai*. קָוֶה *Kav-ve*. (o) בֵּין *ben*, פְּנֵי *pene*. (p) חַיֶּיךָ *Chai-ie-cha*. (q) פָּנָיו *panav*. (r) אֱלֹהִים *E-lo-him*, וַיְהִי *Vi-hi*. (s) Si ultimæ vocis literæ בְּלִי præponis ת Epentheticum, foret בִּלְתִּי; hinc coll. § 24 l. 1. eſt בִּלְתִּי. (t) e g. בְּרֵאשִׁית *be-re-ſchith*. (u) יָלַדְתְּ *Ja-ladt*, יָפְתְּ *Japth*, נָבַתְּ *na-that*: לָקַחַתְּ *la-ka-acht*; (x) v. g. Ruth. 3, 9. (y) בָּךְ *bach*, אִישֵׁךְ *Iſchech*, דֶּרֶךְ *de-rech*.

Obſ. 3. Quando eædem alicubi dicuntur *quieſcere in vocali* aliqua; tunc punctum vocale ſibi adjectum tollunt, præcedens autem in eam mutant vocalem, in qua jubentur quieſcere.

§. 4.

Porro literarum aliæ ſunt *Variabiles*, *Invariabiles* aliæ: Et hoc tam ratione *Figuræ*, quam *Soni*, Quæ

I. *ratione figuræ* variant, vocantur vel

1. *Finales*, quales ſunt כמנפצ, e quibus מ *in fine vocis* formam aſſumit quadratam (z) Cæterarum vero infima linea, baſis loco transverſim alias ducta, *in fine vocis*, in linea recta deſcendenti protrahitur liberius, in hunc modum ךןףץ (a) Vel

2. *Dilatabiles*, quarum ductus transverſi, *ſpatium decore explendi* ergo dilatantur longius; quales potiſſimum ſunt אהלתם (b)

II. *ratione Soni*,

1. Sex literæ בגדכפת, puncto ipſis impreſſo, adſpirationem, quam connotant, dimittunt (c), Et

---

(z) מָקוֹם *locus*. (a) כַּסְפֵּךְ *argentum tuum*, נָבוֹן *intelligens*, יְעוֹפֵף *volitabit*, נִיצוֹץ *ſcintilla*. (b) Ex. 15, 15. אֵילֵי *robuſti*, יְהוָה v. 16. בִּגְדוֹל *ad magnitudinem*; v. 8. תְּהֹמוֹת *abyſſi*, יָם *mare*. (c) בְּבֶטֶן *bebbe-ten*, גַּג *gagb*, שָׁדַד *ſchä l-dadh*, כַּסְפֵּךְ *Cas-pech*, מִפַּתְבַּג *mip-pat-bagh*, מִתַּחַת *mit-ta-hhath*.

2. ש puncto, in *dextero* cornu collocato, *craſſius* ſonat (d); in *ſiniſtro* lenius (e).

3. ו Initiale, per Schurek motum, effertur ut א (f) Cæteræ ſunt *Invariabiles.*

§. 5.

Denique ratione *Originis*, aliæ ſunt *Serviles*, quæ aptæ, ut *nonnunquam ſerviant*: cujusmodi comprehenduntur vocibus משה וכלב איתן.

Radicales aliæ, quæ *ſervire nunquam poſſunt*: quales ſunt reliquæ.

[Obſ. 1. אברש ſerviunt ab *initio* tantum. יורץ *ubivis* המכן ab *initio* & *fine* tantum.]

2. *Servilis*, ab initio Radicalibus appoſita, eſſentialiter talis, vocatur *Præformativum*, Extraeſſentialis vero *Præfixum*: In fine adjecta, Eſſentialis dicitur *Afformativum*, Extraeſſentialis autem *Suffixum*: quæ vox tamen ſtrictiſſime ſumta, ſola denotat Pronomina inſeparabilia.

3. Ratione Uſus, *Serviles* vel *vocis ſignificationem augent*, vel *variant*, vel ejus *euphoniam* tantum *promovent*.

4. (α) Litera Servilis, Radicalibus ab initio appoſita, punctum regulare amat (:). Et,

(β) Si Præformativa fuerit, etiam prima Radica-

 dica-

(d) שלוש *ſcha-loſch.* (e) שישו משוש *Si-ſu ma-ſos.* (f) *v. g.* ובין *u-bhen*: ut digamma Æolicum. *Conſ. Edit. plen.*

dicalis accipit (·), niſi hanc Dageſch ſequatur, vel litera actu quieſcens (g).

§. 6.

Ut ſonum perficiant literæ, adjiciuntur illis *Vocales* (h), *quinque, breves, totidemque longæ*; brevibus ſuo ſono homogeneæ, vel analogæ, & in Schemate ſeq parallelæ (i).

Breves.	*Longæ.*	
1.) - Patach	Kamez	A
2.) ∵ Sægol	.. Tſere	E
3.) . Chirek parv.	י Chirek long.	I
4.) Kamez chat.	ו Cholem	O
5.) ⋱ Kübbuz, ü	ו Schurek	U

Obſ. 1. Quamvis (*a*) *nec longa vocalis*, ſequentem literam animans, *faſtidioſe* nimis *pro-*

(g) ut יְחִי, תְּחִי &c. (h) Quarum prærogativæ ſunt, (1) per ſe ſonum, ſeu vocem edere perpetuo. (2) literam mutam animare, ſeu movere. (3) accentum ſuſtinere, tam tonicum, quam ordinativum. (4) cum literis, a ſe animatis, conſtituere ſyllabam; nunc ſimplicem, modo compoſitam (i) Quælibet in ſyllaba ſimplici ſonum ſibi competentem pure denotat; In compoſita vero (-) & (.) aliquid impuritatis attrahunt ex E; & (∵) ipſum ac (..) in ſyllaba compoſita immiſcent ſibi aliquid ex A. Qui *ſonus* A *naturalis* eſt, pueris *labia aperiens* omnibus.

producenda ſit: *nec brevis*, ſyllabam terminans, *acceleranda nimium*;

(ε) *Autor* tamen *vocalium, vocali brevi pronunciandæ* nonniſi *ſimplicem temporis moram impendi voluit, longæ vero geminam.*

(γ) Cuilibet etiam *literæ mobili mora temporis ſimplex tribuenda*;

(δ) *Duabus* vero *ante vocalem*, ob ſchva mobile conjunctim *ſonantibus* literis, non niſi *unica* temporis *mora competit.*

2. *Vocalis longa eſt in Syllaba Simplici*, *brevis in Compoſita* (k); *niſi utrobique adſit tonus*, *vel Metegh.*

3. Puncta vocalia accommodent ſe literis, maxime ſuis, (l) ſa pe & ſequentibus (m): quarum pronunciationem, quantum in ſe, promoveant ac facilitent.

4. In pronunciatione vocalium, A labia aperit omnium maxime: quæ deinceps ſecundum ordinem reliquarum, in unaquaque vocali magis magisque contrahuntur arctius.

5. Vocales absque literis poſitæ, literas reſpiciunt, explicationis ergo in margine locatas: literæ vero absque vocalibus, cenſentur multis otioſæ.

Mihi vero, Salvatoris mei ſententiam (n)

(k) Vid. §. 15. Obſ 1. (l) h. e. proxime præcedentibus. (m) deſtitutis nimirum vocali propria. (n) extantem Matth. 5, 18.

omnibus Maſorethis præferenti, ut Scripturam ab omni corruptione mendaque vindicem,

(β) *Vocales absque literis poſitæ, ſunt otioſæ* (o)

(γ) *Litera* vero vel *vocalibus destitutæ penitus,*(p) *vel punctis adſectæ ineptis,*(q) *exornentur ſibi competentibus*; adſcriptis, ſi quæ ſunt, ad literas marginales, rejectis.

§. 7.

Vocalium tres, *Chirek*, *Hholem*, & *Schurek*

I. *Aſſumſerunt* a *Conſonis* adjumentum *aliquod*, uſitate *fulcrum* dictum,

1. *Chirek* quidem literam י (r)

2. *Duæ reliquæ* vero literam ו. Quarum tamen

3. *Chirek* fulcrum iſtud rarius, Cholem frequenter, *Schurek* nunquam amittit. Et

II. Idem *Hholem* præterea *cum puncto diacritico litera* ש in vicinia, quoad formam, *ordinarie coaleſcit.*

1. Cum dextero quidem, quando præcedens

(o) Jud. 20, 13. (..) &(:)abeſſe poſſunt, eodem ſenſu manente. Cum בנימן per meton. idem ſignificet ac בני בנימן *filios Benjamin*, ſeu *Benjaminitas* (p) 2 Reg. 22, 5. בבית legendum בבירת, Jer. 51, 3. ידרך punctari debet ידרך &c. (q) v g. 2 Reg. 18, v. 27. Jeſ. 36, v. 12. חריהם & שיניהם quæ legi debent חראיהם *ſtercora ſua* & שיניהם *urinas ſuas* &c. (r) Vid. §. 3. II. 3. & 4. β.

dens litera mobilis (s) punĉto vocali deſtituitur (t).

2. Cum ſiniſtro vero, quando ipſummet ש vocalem non habet aliam (u) At

III. *Punĉto, in utroque cornu* literæ ש *collocato,*

1. Si præcedens litera movenda, punĉto vocali alio careat, punĉtum cornu dexteri Cholem indicat, ש lenius pronunciato (x).

2. Sin litera ש punĉto vocali careat, eam exhibet punĉtum cornu ſiniſtri, litera craſſius pronunciata (y)

§. 8.

Figura (ָ) *valet* o, & *Kametzchatuph vocatur,*

I. *in Syllaba compoſita,*

1. *Qua* in Schva ſubintelleĉtum terminata, *tono & metegh deſtituitur* (z).

2. *Quum* ante expreſſum (:) *ſimplex poſita,* Me-

(s) Secus רֹאשׁ *roſch*, non *rooſch* רִאשׁוֹן *riſchon*, non *ri-oſchon*; וַיְשַׁלַּח *Vi-ſchal-lach*, non *Vi-jo-ſchal-lach.* &c. (t) חֹשֶׁךְ *cho-ſchech.* (u) שֹׂנֵא *Sone*, oſc. (x) נֹשְׂאִים *no-ſe-im*, portantes. (y) שֹׁמֵר *ſcho-mer*, cuſtos. (z) Id quod præcipue occurrit *in ultima* vocis, *a qua tonus vel ob makkeph eſt ablatus,* vel *ob* ו *converſivum Futuri ad penultimam retraĉtus.* v. g. כָּל־ *col*, complexus, Vid. §. 14. it. וַיָּקָם *Vai-ia-kom*, & ſurrexit Exod. 12, 14. תְּחָגֻּהוּ *techog-gübu*, pro feſto celebratis eum.

Metegh *non habet* ſibi *adjectum*, aut *accentum alium* (a).

Obſ. In שָׁמְרֵנִי (b), עָמְדְךָ (c), מִיּוֹרְדִי (d), רֹדְפַי (e), & juxta Kimchium לְהָרְגְךָ (f) multa exemplaria extraordinarie Metegh habent: quod non obſtat, quo minus (ָ) pronuncietur ut O.

II. *In ſyllaba ſimplici*, per Methegh ſuffulta, *ante* (ָ) (g) *vel* (ֳ) *chatuph* (h) *Gutturalium*, non dageſſchandarum.

Obſ. 1. Sicut in קָרְבָּנָם analogia urget, ut O legas ante (ְ) ac (ֳ) chatuph non Gutturalium; nec non in קָדָשִׁים atque שָׁרָשִׁים, ſub prima, ante (ָ) longum:

2 Ita eadem analogia viciſſim vix admittit euphoniam illam, qua (ְ) literæ ו, aliorumque Præfixorum, prius cum (:) notatorum, quidam efferunt per A.

§. 9.

Diphthongos proprie dictas *non habent Hebræi*; *habent* vero *notam*, *vocalis abſentis* ſub litera mobili

(a) חָכְמָה *bhochma*, ſapientia; contra חָכְמָה *bha-chema*, ſapiens fuit F. לַיְלָה *lai-la* nox, הַמָּוְתָה *bam-mav-ta*, mors. (b) *Schom-re-ni*, Pſ. 16, 1. (c) *Amodcha* Obad. v. 11. (d) *Mi-ior-dbi*, Pſ. 30, 4. (e) *rodh-phi*, Pſ. 38, 21. (f) *la-barogh-cha* 1 Sam. 24, 1. (g) פָּעֳלוֹ *Po-olo*, opus ejus; Deut. 32, 4. (h) פָּעָלְךָ *Po-ol-cha*, opus tuum.

bili indicem, *chateph* dictam, ſeu *ſchva.* Quod *vel Simplex* eſt, *vel Compoſitum.* Compoſitum ſemper movetur: *Simplex* autem (:) vel *Mobile eſt*, vel *Quieſcens*: [de utroque Schvate notentur verſus ſequentes mnemonici:

Poſt longam, ſocium, ſub dageſch, fronte, movetur:

Poſt parvam, ante aliud, nec non in fine, quieſcit]

I. (:) *Mobile*, ante vocalem *occurrit.*

1. Ab initio (i);

2. Poſt vocalem longam, tono deſtitutam (k);

3. Poſt aliud (:) (l); Et ſic quoque

4. Sub litera fortiter dageſſchanda (m)

II. *Schva quieſcit*, poſt vocalem,

1. In fine vocis (n);

2. Poſt vocalem brevem, non notandam cum Metegh; aut poſt longam, tono affectam, (o) atque

3. Ante aliud (:) (p)

Obſ. (-) *Patach* aliquod *furtivum alternat pro*

(i) בְּרֵאשִׁית *bere-ſchith*, in principio, (k) præſente tono quieſcit, e. g. תְּדַבֵּרְנָה *tedbabber-na*, loquentur. (l) Gen. 3, 5. וְנִפְקְחוּ *Venipb-kechu*, & aperientur (m) v. g. Gen. 1, 3. תִּגְּעוּ *tig-geu*, tangetis: Gen. 1, 3. וַיְהִי *Va-jehi*, & fuit. (n) בְּתוֹךְ *bethoch*, in medio. (o) מַבְדִּיל *mabb-dil*, dividens. Contra Gen. 1, 24. וְחַיְתוֹ *Vehha-jetho*, & vivens, Vid. ſupr. I. 1. (p) Gen. 27, 38. וַיֵּבְךְּ *Vai-jebbc*, & flevit.

pro ſchva quieſcenti,

1. *Subintellecto* ſub tribus ultimis vocum literis radicalibus ה (q), ח (r), & ע (s), quoties præcedit aliquam iſtarum vocalis longa, ab *A* diverſa, vel (ֻ) (t),

2. *Pro ſchva exprimendo* ſub Penultimis ח (u), & ע (x) quoties ſequitur eas litera ſchvata.

III. *Schva Compoſitum adjicit figuræ ſimplicis unam ex tribus brevibus vocalibus* (ַ), (ֶ), vel (ָ) *bhatuph*: quarum

1. Quælibet ſonum ſuum retinet, (:) in pronunciatione neglecto (y). ac

2. *Proprie* Schva compoſitum competit Gutturalibus: *improprie*, & ob ſolam Euphoniam, extat etiam nonnunquam ſub aliis (z).

Obſ. Vicarium alternans ſequitur fere naturam ejus, pro quo alternat.

§. 10. *De notis Diacriticis.*

Præter literas, & puncta vocalia, hic etiam obſervanda veniunt Dageſch, Mappik, Metegh, & Makkeph. §. 11.

(q) הַגְבֵּהַ *bagh-beab*, exalta. *Sed ſi ה ſervile ſit, (-) furtivum non adhibetur: v. g. פִּשְׁרֵה *piſchreb*, interpretatio ejus (r) הִשְׁגִּיחַ *biſch-giabh*, proſpexit. (s) שְׁמֹיעַ *ſcha-moa*, audire שׁוּעַ *ſchua*. vociferatio. (t) יְהוֹשֻׁעַ *jeho-ſchua*. (u) לָקַחַתְּ *laka-abht*, ſumſiſti F. (x) שָׁמַעַתְּ *Scha-maat*, audiviſti F. (y) נַעֲשֶׂה *na-aſe*, faciemus. הֱיוֹת *Hejoth*, eſſe. חֳלִי *bholi*, morbus. (z) v. g. וּזֲהַב & *aurum*. Gen. 2, 12.

§. II.

Dageſch eſt punctum, ventri literæ impreſſum, ſpecialem ejus indicans pronunciationem. Diſtribuitur in *Forte* ac *Lene* (a).

I. *Dageſch lene*, quod *e ſex literis* בגדכפת *aſpirationem tollit*, imprimitur illis,

1. *Ab initio* totius periodi (b)

2. *Poſt quieſcens ſchva*, aut ejus vicarium (c), vel *vocis ejusdem*, (d) vel *præcedentis* (e): nec non (β) poſt (:) mobile vocis שְׁתַּים (f)

Obſ. *Dageſch L. non imprimitur poſt* (:) *quieſcens* Imperativi ac Infinitivi Kal, ſub Secunda radicali (g)

2. Ex vocali longa ortum (h):

3. Ob præfixum, in nominibus (i);

(a) Differunt inter ſe, quod *forte* ſemper vocalem [veram immediate] præmiſſam habeat, *lene* nunquam. (b) Gen. 1, 1. בְּרֵאשִׁית *bere-ſchith*, in principio. (c) Scil. (-) furtivum. (d) וַיַּבְדֵּל & *diviſit*. יָדַעַתְּ pro יָדַעַתְּ coll. §. 9. II. Obſ. 2. *cognoviſti* F. (e) דָּרַךְ כּוֹכָב *da-rach co-chabh*, procedit ſtella. [Sic Gen. 1, 1. בְּרֵאשִׁית בָּרָא *bere-ſchith ba-ra*: literæ ב in בָּרָא dageſch lene impreſſum eſt, propter ſchva ſubintellectum præcedentis ת, vi §. 3. obſ. 1.] (f) v. g. Gen. 5, 18. Ita c. 4, 19. שְׁתֵּי c. 14, 4. שְׁתַּים (g) Ioſ. 2, 5. רִדְפוּ *perſequimini*, Num 35. 12. עָמְדוֹ *ſtare eum* &c. (h) מַלְכֵי *Reges*, ex מְלָכִים (i) בִּכְתָב *in ſcripto*, בִּגְדוֹל *ad magnitudinem*.

4. Poſtpoſitum vocali, ex ſchva compoſito factæ (k);

5. Ex (.) correptum, ob ה Paragogicum, vel Locale (l);

6. Ante כ Suffixum,(m) vel tertiam radicalem vocis בֶּגֶד (n) Neque

7. Si litera aſpirata fuerit ante וּת ejusque pluralem (o).

3. *Poſt* ſyllabam *ſimplicem præcedentis vocis*, vel (α) *penacutæ* in (,) *exeuntis* (p); vel (β) *cum accentu Domino* (q), aut Pſik(r) *notatæ*.

Obſ. Si ſyllaba dageſſchanda tono deſtituitur, aſpirata manet initialis, poſt ſimplicem, etiam penacutam (s).

4. Si *aſpirata ſchvata* (t), fuerit *ante* aſpiratam *eandem* (u), *vel ejusdem organi* (x)

II.

(k) נֶהְפְּכוּ it. תָעָבְדֵם *toobb-dbem*, cogeris ſervire illis. (l) בַּיְתָה *in domo*: contra נֶגְבָּה *ad meridiem*, ex נֶגֶב. (m) אֲכָלְךָ *comedere te*. (n) בִּגְדִי *veſtis mea*. (o) מַלְכוּת *imperium*, מַלְכִיּוֹת. (p) זָבַחְתָּ פֶּסַח *mactabis Paſcha*, עָלֶיךָ פָּרֶץ *ſuper te ruptura* (q) בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם *ad imaginem ſuam: ad imaginem* &c (r) Gen. 18, 21. עָשׂוּ | כָּלָה *fecerint conſummationem*. (s) v. gr. Gen 47, 14. בֵּיתָה פַרְעֹה *in domum Pharaonis*. (t) Secus vocalizata, ut אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ *mulierem in virginitate ſua*. וְהָיְתָה בָבֶל *& erit Babylonia*. (u) נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ *dormiemus in opprobrio noſtro*. (x) יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ *dominetur ei per odium*.

II. *Dageſch forte literas* (quibus omnibus, præter Gutturales & ר inſcribi poteſt) aſpiratione, ſicubi ſit, ablata, *duplicat.*

Eſtque *triplex: Characteriſticum* (y), *Compenſativum* (z), atque *Euphonicum* (a)

Obſ. 1. Horum *quodlibet ex literis ſchvatis* (vel ſchvandis) *ſæpe excidit*: defectu Characteriſtici & Compenſativi per Metegh notando, præcedenti vocali brevi, tono deſtitutæ, adjectum (b)

2. Contra, quodlibet horum, ad analogiam communem, deprehenditur quandoque literæ ר inditum. Et quatuor in locis, contra omnem analogiam, literam א onerat.

§. 12.

1. *Mappik* eſt punctum, quod *literæ* ה *finali*, vocali deſtitutæ, *impreſſum, indicat eam moveri:* (c) ac proinde etiam,

2. *Secundæ radicali*, natura mobili, *quieſcentium verborum tertia*, illico *imprimendum eſt*, quoties

B

(y) לִמֵּר *diſcere fecit*, vel *docuit*; גְּנֹב גֻּנַּבְתִּי *mero furto ablatus ſum.* (z) אֶגּוֹף *percutiam*, ex נָגַף; מַבּוּל *diluvium*, ex נָבַל; אֶקַּח *ſumam*, ex לָקַח. (a) מִקְּדָשׁ *ſanctuarium*, pro מִקְדָּשׁ יִקְּהַת *obedientia*. [*De Euphonico* vid. § 20. obſ. 3.] (b) מְבַקְשִׁים pro מְבַקְּשִׁים *quærentes* יִקְחוּ pro יִקְּחוּ *accipient*, ex לָקַח coll. 44. Obſ. 3. (*a*) (c) גָּבַהּ *turgidus fuit*, כָּמַהּ *deſiderat*, נָגַהּ *fulſit*, תִּתְמַהּ

Comp. Zopffii. *mira-*

ties ultima litera per Apocopen abjicitur (d)

Obſ. 1. *Raphe*, lineola transverſa ſuperne collocata, *indicat, literam* ea *affectam, absque Dageſch* (e) *vel Mappik* (f) *eſſe efferendam*; quoties ſc. hæc videbantur imprimenda.

2. Circellus, vel aſteriſcus, aut punctorum ſupra literas congeries, notam indicant Maſorethicam, in margine, vel ſub calcem, collocatam.

§. 13.

Metegh eſt lineola perpendicularis, *vocalis, hac lineola affectæ, ſonum decore & cum Euphonia, ſed absque tono, ſufflaminans.*

Eſtque duplex, *adſtrictum* aliud, ſeu *preſſum*; aliud *Laxum.*

I. 1. *Metegh adſtrictum*, in ſyllaba ſimplici, ſæpius *adjicitur vocali* tertiæ (g), vel quartæ (h) ante tonum: 1. *Longæ* ante longam aliam.

2. *Cuivis ante Schva compoſitum* vocali: *Longæ* quidem, ne qua ſui parte truncetur (i) *brevi* vero, ad tertiam moram ſupplendam (k).

3. *Brevi* (a)

---

miraberis, אֱלֹהַּ *Deus.* (d) 2 Sam. 15, 28. מִתְמַהְמֵהַּ *cunctans ſum*, ex מהה, coll. §. 41. III. 5. (e) (e) Exod. 20, 13. לֹא תִרְצָח׃ לֹא תִנְאָף׃ לֹא תִגְנֹב *Non occides: non mœchaberis: non furaberis.* (f) Num 32, v. 42. לָה pro לָהּ *ei.* (g) הָרֹמֶשֶׂת *reptans*, וַתֵּרָאֶה & *videbitur* לְמִינֵהֶם *juxta ſpecies ſuas*, תְּשׁוּקָתוֹ *occurſus ejus.* (h) מֵחֶלְבֵהֶן *de pinguedinibus* earum (i) הָאֲדָמָה *hæc humus.* (k) אֶעֱשֶׂה *faciam,* אָהֳלוֹ *O-holó, tentorium ejus.*

(α) *ante eandem* brevem, *ex Schva compoſito factam* (l): aut

(β) poſtquam Dageſch characteriſticum, (m) aut compenſativum (n) excidit.

4. *Ante* (:) *ſimplex* longæ, (o), vel brevi, pro longa alternanti (p).

Obſ. 1. Metegh hoc neceſſarium ſæpe abeſt, (q) ex ſola analogia ſupplendum.

2. Ob duplicem cauſam, duplex ſubinde Metegh accumulatur in voce eadem (r)

3. Pro Metegh alternat nonnunquam accentus ordinativus (s)

II. *Metegh laxum* datur.

1. Ad vocalem brevem, in ſyllaba compoſita,

(α) Primæ radicali verborum הָיָה (t) & חָיָה (u) præmiſſam, perpetuo

---

(l) נַעַבְדֶנּוּ *ſerviemus ipſi*, ex נַעֲבֹד. Sic ex modo citato אֶעֱשֶׂה fit אֶעֶשְׂךָ *comparabo te*; ex altero בְּאָהֳלְךָ *in tentorio tuo*, (m) הַלְלוּ־יָהּ. (n) Gen. 1, 24. וְחַיְתוֹ & *vi-vens*, ex חַיַּת rad. חיי. (o) הָיְתָה *fuit*, תֵּלְדִי *paries*, תִּירְאִי *timebis*, תּוֹלְדוֹת *generationes*, וּלְהַבְדִּיל & *ad dividendum.* (p) וַיִּרְאוּ & *timuerunt*, גְּבֻלְךָ *terminus tuus.* (q) Nominetenus proxime ante tonum, ubi ſchva non interceſſerit. (r) וַאֲבָרְכָה & *benedicam.* (s) Gen. 12, 2. וַאֲבָרֶכְךָ & *benedicam tibi* (t) יִהְיֶה *erit*, בִּהְיוֹתָם *in eſſe eos.* אֶהְיֶה *ero*, וֶהְיֵה & *eſto.* (u) תִּחְיֶה *vives*, לִחְיוֹת *vivere*, וֶחְיֵה & *vive.*

(β) Polyſyllaborum, in tertia vel quarta ante tonum; ſive natura talium, (x), ſive propter Makkeph (y);

2. Ad (:) initiale literæ, vel

(α) Difficulter cum ſequenti in unam ſyllabam coaleſcentis (z), vel

(β) Pronunciatu difficilem attingentis (a).

§. 14.

Makkeph eſt lineola, transverſim communi literarum vertici in fine addita; quæ *vocem hac lineola affectam, ablato tono, ad continuam cum ſequente voce pronunciationem copulat* (b)

§. 15.

Ex litera atque vocali, uno halitu comprehenſis, oritur Syllaba: quæ vel *Simplex* eſt, vel *Compoſita*.

1. Syllaba *ſimplex*, in qua *unica* eſt, vel ſimplex *Conſonantium mora*; atque adeo (quoad ſonum) *deſinit in vocalem* (c).

2. *Compoſita* vero *ex pluribus Conſonantium moris conſtat*; atque adeo *deſinit in* ſonum *Conſonantis* (d).

Obſ.

(x) הִשְׁתַּחוּ *incurvarunt ſeſe*, הַמַּאֲכֶלֶת *culter*. (y) Ex. 32, 8. וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ *& incurvarunt ſe illi, & ſacrificarunt eidem.* (z) וְנָשׁוּבָה *& revertemur.* (a) שְׂאוּ *proferte*, לְחֵלְכָה *in pauperem.* (b) אֶל־מָקוֹם *el-ma-kom*, ad locum, אֶת־כָּל־עֵשֶׂב *eth-col-eſchebh*, omnem herbam, אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ *eth-col-aſcher-lo* i. e. omne quod ipſi. (c) תֹּהוּ it. תַּאֲבָה utraque utrinque ſimplex eſt. (d)

Obſ. 1. Quælibet *ſyllaba triplicem temporis moram requirit:* non plures integras, nec pauciores; niſi tonus adfuerit, vel meteph.

2. Nulla ſyllaba incipit a vocali, a conſonante omnes.

3. In quacunque voce tot ſunt ſyllabæ, quot ſunt veræ vocales.

§. 16.

1. *Tonum vox vel in Ultima habet*; ac dicitur Milra; *vel in Penultima*, quæ vocatur Millel: in Antepenultima nunquam.

2. *Sedes toni dignoſcitur ex* ſyllaba *ultima*: cujus vocalis brevis vel longa, prouti eſt in ſyllaba ſimplici vel compoſita, nunc penultimam acuit, nunc ultimam; *habita ubivis*, tam in ſyllabis, quam vocalibus, *oppoſitorum ratione oppoſita.* Scil.

Vocalis *longa*, *acuit penultimam* (e), *brevis ultimam* (f), non paragogicam (g). Sed

Obſ. 1. *Ultimam acuunt*

(α) vocales per ſe *longæ ante* א (h) & ה (i) tam radicale, quam ſervile: it.

 (β)

(d) וַיַּבְדֵּל it. הַמַּבּוּל omnes ſunt compoſitæ. (e) גֹּמֶא *go-me*, §. 3. II. 1. (β). בָּנֶיךָ *ba-né-cha*, קָנִיתִי *ka-ni-thi*, כַּסָּמוֹ *ciſ-já-mo*, בֹּהוּ *bó-bu*, חָטָאנוּ *cha-tá-nu.* (f) מִקְנֶה *mik-né* (g) אֵלֶּה *é-le.* (h) מָצָא *ma-tsá*, יָרֵא *ia-ré*, &c. contra דֶּשֶׁא *dé-ſche.* (i) הָיָה *ba-já*, הִנֵּה *bin-né*, רָאֹה *ra-o*, מַלְכָּה *mal-ká.*

(β) *Servilia aſſyllabica* ־ִי (k) ־ִי (l) (atque Ebræorum ־ִי (m), ־ו (n), ac *Syllabicum* ־ךָ (o): præter *Afformativa* in *Hiphil*, (p) ac in omnibus *levibus* Conjugationibus Verborum, per mediam radicalem *Imperfectorum* (q): ubi *penacuta manent*. Atque ita, more ſuperiorum

2. *penultimam acuit*

(α) ־ָה *Paragogicum* (r), aut *Locale* (s): niſi litera in verbis, ultimam radicalem præcedens, ſchvata ſit (t), aut in nominibus (;) præcedat geminum (u).

(β) ־ָה *Intendendi* (x).

(γ) ־ִי־ָה *Afformativum Hiphil*, extra verba ultimi ה quieſcentis (y).

(δ) ה *Afformativum levium in Geminantibus* (z), *aut quieſcentibus* (a) *Ajin*; extra Participia. (ε)

(k) אַפִּי *ap-pé*. (l) נַפְשִׁי *naph-ſchi* (m) מִינוֹ *mi-nó*. (n) כֻּלּוֹ *kil-lú*. (o) בִּנְךָ *bin-chá*. (p) הִגִּידִי *hag-gi-dhi*, תַּגִּידוּ *tag-gi-dhu*. (q) רָנִּי *rón-ni*, רֹנּוּ *rón-nu*, קוּמִי *kú-mi*, קָמוּ *ká-mu*. (r) הָבָה *há-bha*, *da*, מְלַמְעְלָה *milemá-la*, inde ad ſuperius. (s) צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה *za-phó-na*, *va-neg-bba*, *vakédh-ma*, *va-jám-ma* (t) נֵרְדָה *ne-redhá*, deſcendemus. (u) מִזְרָחָה *mis-rehhá*, ad ortum, (x) אֵימָתָה *E-má-tha*, terror maximus. (y) הוֹשִׁיעָה *ho-ſchi-a*, ſervavit F. (z) סַבָּה *ſáb-ba*, circuivit F. (a) קָמָה *ká-ma*, ſurrexit F. רָמָה *rá-ma*, extulit ſeſe F.; Sed רָמָה *ra-má*, excelſa.

(a) ה ַ Suffixum, vel tertiæ ſing. fœmin. Præteritorum additum (b), vel compoſitum cum נ Epenthetico (c).

II. *Ultimæ* ſyllabæ *compoſitæ* vocalis *longa acuit ultimam*, (d) *brevis penultimam* (e). Sed tamen Obſ. *Ultimam* compoſitam *acuit* vocalis *brevis*.

1. Alternans pro longa (f).
2. Ob ſtatum conſtructum talis (g).
3. Trium Conſonantium (h).
4. (ֶ) ante ם (i) & ן (k) ſervilia.
5. (ַ) ante tertiam radicalem Verborum (l).
6. Terminationis י ַ (m).
7. Vocis, quæ, extra præfixum, foret monoſyllabica (n).
8. Quatuor [pluriumque] radicalium (o).

III. *De ſede* jam *conſtituta*, ob novam emergentem cauſſam, *tonus translocatur* varie. Sæpe enim

---

(b) חִלְּקַתָּה *chil lekát-ta*, *diviſit eam* (c) תֹּאכְלֶנָּה *to-chalen-na*. (d) מָקוֹם אֶחָד *makóm-echádh*. (e) הָאָרֶץ *ha-árets*, terra hæc. (f) דִּבֵּר *dib-bér*, Vid. §. 26. vſ. 2. (g) מִשְׁכַּן *miſch-cán*, ex מִשְׁכָּן, it. מִזְבַּח *miſ-bábh*, ex מִזְבֵּחַ. (h) אָמַרְתְּ *a-mártb*. (i) אֲמַרְתֶּם *amar-tém*, אֶתְכֶם *eth-chém*. (k) רְאִיתֶן *rei-thén*, אֲבִיכֶן *abbi-chên*. (l) קָטַל *ka-tál*, &c. (m) פָּנַי *pa-nái*. (n) מֵעַל *me-ál*. Quod & contingit ultimæ ſyllabæ ſimplici cum vocali longa, v.-g. וַיְהִי *va-jehí* &c. (o) בַּרְזֶל *bar-sel*.

(α) *Ex ultima* tonus *retrahuur ad penultimam*, ſcil.

1. Ob ו Converſivum Futurorum.
2. Ob accentum Dominum.
3. Ob particulam עַל præcedentem.
4. Ob tonum immediate ſequentem.
5. Ob Dageſch euphonicum, literæ מ vocis לָמָּה inditum. Et vice verſa

(ϐ) *Ex penultima tonus dimittitur ad ultimam,*

1. Ob ו converſivum Præteritorum.
2. Ob accentum miniſtrum, vel diſtinctionis minoris, in אַתָּה *tu*, אָנֹכִי *ego*, ac עַתָּה *nunc*.
3. Extra hujusmodi caſus, in afformativis י, & ה — Quieſcentium ac Geminantium Ain; potiſſimum tono immediate præcedente, aut ab initio verſuum.

CAP. II.

DE PERMUTATIONE PUNCTORUM.

§. 17.

Hypotheſ. I. *Quoties*, ſine tono aut metegh, *vocalis longa foret in ſyllaba compoſita, aut brevis in ſimplici, toties mutantur.*

II. *Tono*, per incrementum finale *e ſede priſtina moto, danda eſt opera, ut pauciores fiant ſyllabæ.*

III. Indicium primæ Originis, in ſono, quantum fieri poteſt, indicetur.

Cautela 1.

1. Quando in voce non ſolæ vocales mutandæ

tandæ ſunt, ſed & literæ; *a literis ſit initium.* Caut. 2. Quando literā traditur abjicienda, *cum ea ſimul perit punctum*, (ſi adfuerit) *præcedens*: in cujus locum retrogreditur, quod literæ ablatæ ſubſcriptum erat.

Obſ. *Cum non geminato* כ (& litera, quæ ad formationem ejus inflectitur), *pereunte, ſimul tolli poterit ſubſcriptum* (:) *quieſcens.*

Caut. 3.

Ebræi non facile aliquid, ſine facta *compenſatione*, tollunt. Quæ *compenſ. in univerſ. triplex* eſt:

(α) Literam *mobilem compenſat Dageſch* forte, literæ, abjectam ſequenti, imprimendum.

(β) Literam *quieſcentem vocalis longa compenſat*, adſcribenda literæ, quieſcentem præcedenti,

(γ) *Excluſum Dageſch*, præter vocalam longam, *compenſat Metegh*, adjiciendum vocali præcedenti.

Caut. 4.

Suffixo in voce requiſito, (a) *Præfixum non apponitur, niſi antea vocalibus cum Suffixo legitime ordinatis.*

(β) Ex pluribus vero Præfixis id prius apponatur, quod voci, cui additur, eſt propius; utut pronunciatione deinceps fiat poſterius.

Caut. 5.

Voce a fine creſcente, prima ſemper *cura* ſit *de ſede* moti *toni*, *qua cognita,*

Mutationis *ſit initium ab ea vocali, quæ a tono diſtat longiſſime*; ordine retrogrediendo

deinceps ad reliquas: donec, pluribus in(:) correptis, denuo nova Schevaim eſt habenda ratio.

Caut. 6.

Quæcunque regula vocalem tradit in (:) corripiendam; intelligenda eſt unice de Vocalibus puris, ac in ſyllaba ſimplici.

2. *Impuræ* enim, quæ ſcil. *literam quieſcentem, aut Dageſch forte excluſum includunt*, vel ſunt in Syllaba compoſita, non corripiuntur in (:).

Caut. 7.

Ceſſante cauſa, plerumque *ceſſat effectus*, etiam in eſſe ſuo conſtitutus.

§. 18.

I. *Vocalis longa Syllabæ Compoſitæ, tono deſtitutæ, permutatur in brevem*,

1. *Sibi cognatam* (a). Sed

2. *Ante Dageſch forte* (..) in (.) (b), & frequentius quoque (וֹ) in (ֻ) (c) tranſit.

3. *Ob tonum retractum*, וֹ & ֵ mutatur in (ֳ) chatuph (d).

Obſ. Si *tono ob Makkeph ablato*, *vocalis longa* maneat, *ſuſtentetur per Metegh.*

II. *Vocalis brevis* ſyllabæ compoſitæ, *in ſimplicem reducta, elevatur in* cognatam *longam*, vel Dageſch aſſumit, aut Metegh: vel in (:) corripitur.

§. 19.

(a) ex תָּם radicis תּמם, fit coll. §. 19. תְּמִים *integri.* וַיִּשְׁמַם ex יָשִׁים, כָּל־ ex כֹּל (b) ex שֵׁן fit שִׁנַּיִם *dentes.* (c) עֲרֻמִּים ex עֵירוֹם (d) וַיָּקָם ex יָקוּם coll. §. 50. III. Obſ. 3.

§. 19.

Defectiva ex Geminantibus Ajin, voce in fine creſcente, ultimæ radicali imprimunt Dageſch forte (e).

§. 20.

Dageſch forte, ex analogia *in literis Gutturalibus & ר requiſitum, extruditur: & compenſatur, mutando* plerumque *antecedentis literæ vocalem brevem, in cognatam longam;*

1. (ַ) nimirum in (ָ) (f),
2. (ִ) vero & (ֶ) in (ֵ) (g), ac
3. (ֻ) in וֹ (h)

Obſ. 1. *Dageſch forte* nonnunquam *excidit*, potiſſimum ex ה & ח, nude *compenſandum per Metegh* (i), adjiciendum vocali præcedenti.

2. Dageſch forte interdum ſine neceſſitate excidit, vocali præcedente brevi

(α) Communius in longam elevata (k);

(β) Rariſſime immutata, vel

(γ) In (ְ) correpta (l). E contrario

3. *Haud raro Dageſch forte aſſumitur,*

(α) *Ob vocalem brevem Syllabæ ſimplicis*, non mutabilem in (ְ) (m);

(β)

(e) Ex סֹב fit סַבּוֹ, ex קֵן *nidus*, קִנִּים (f) הָאֶבֶן ad formam הַמֶּלֶךְ coll. §. 38. 1. יְבָרֵךְ formæ יְבַקֵּשׁ. (g) מֵחֶרֶב formæ מִקֹּדֶשׁ coll. §. 50. I. תֵּרָאֶה formæ תִּגָּלֶה, אֵהָבֵא formæ אֶקָּטֵל. (h) מְאֹאָל formæ מְנֻחָה &c. (i) הֶהָלֵךְ &c. (k) יְהָתֵלּוּ *illudent* הוּתַל *illuſus fuit*. (l) וְנְבָלָה *& confundemus*, pro וְנָבְלָה. (m) מִנִּי *a me*, ex מִן.

(β) vel nulla urgente cauſa, vel exigua ſecernendæ ſignificationis gratia (n).

(γ) In literis initialibus, inprimis poſt (ָ) aut (∴), vocum, vel per Makkeph copulatarum, vel affectum exprimentium vehementiorem.

§. 21.

Vocales (ָ) (o) (..) (p) (∴) (q) (-) (r), *item* ו *penacutum* antea (s), ob incrementum finale, *in tertiam vel quartam ante tonum rejectæ, in* (:) *corripiuntur.*

Obſ. I. (ָ) *quandoque manet*, præſertim

1. Sub מ Heëmantico nominum, ortorum e Verbis geminantibus ſecundam (t).

2. In nominibus hominum propriis acutis (u).

3. Immediate ante terminationes וּת & ־ִית (x), [earumque pluralem].

4. Sub prima Niphal (y), plerumque ſub ſecunda litera Nominum dageſchanda (z) niſi nomen in וֹן exeat (a), aut Dageſch illud ſit compenſativum (b). 5.

(n) עֲרֻמִּים *nudi*, ex עָרוֹם *nudus*, ac *callidus*, עֲרוּמִים *callidi*. (o) Ex דָּבָר fit דְּבָרִים. (p) ex תּוֹעֵבוֹת fit תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם *abominationes ipſorum*. (q) Ex מֶלֶךְ fit מְלָכִים. (r) Ex בַּעַל fit בְּעָלִים. (s) Ex קֹדֶשׁ fit קָדְשׁוֹ. (t) מְגִנִּים ex מָגֵן rad. גָּנַן. (u) אַשְׁרֵי ex אֹשֶׁר &c. (x) גָּלוּתִי *exilium meum*. (y) הִזָּכֶרְכֶם *commemorari vos*. (z) בַּקָּשָׁתוֹ *petitio ejus*. (a) ex עִצָּבוֹן fit עִצְּבוֹנֵךְ. (b) מַשְּׂאוֹתֵיכֶם *mu-*

5. *Sub prima Kal*, *accedentibus*

(α) *In præterito*, nudis tertiæ perſonæ *afformativis* (c), &

(β) In Infinitivo, *Suffixis* (d).

6. In paucis aliis, v. g. אַזְכָּרָה בְּגוֹר הָרָה הִשְׁתַּחֲוָיָה חֲטָאִים חֵמוֹת כְּנָוָה מוֹצָא מָנָה מַעֲבָר עָד קָבָל קָטֹב קָטָן קְעָרָה קָרְבָּן קְשׂוֹרֹת, & שְׁבוּעַ extra Dualem, ac שָׁלִישׁ quod non eſt *tertius*; item אֵלָה, מוֹרָשׁ ac הַשָּׁב.

Not. quoad num. 1. 3. & 4. item tres voces ultimas num. 6. recenſitas, id etiam valet de (̱) Penultimæ ſyllabæ in Statu Conſtructo.

Obſ. II. Et *ſic quoque* (..) *manet*.

1. In nomin. propriis, antea acutis, & quidem

2. In ſequentibus: אַמְלָה, אֲפֵלָה אֲשֵׁרָה גְּדֵרָה, גְּנֵבָה, וֵרוֹעַ, זְרוֹעַ, הֲצֵרָה יֶתֶר מַגֵּפָה מְלֵאכָה מַסֵּכָה מֵעִים מְרֵרָה מַצֵּבָה פְּאֵר תְּאֵנָה שְׁאֵרִית; item רֵעַ & מֵרֵעַ *amicus*, ac שְׁאֵלָה, quod tamen bis mutat: נְבֵלָה vero, excepto Jeſ. 26, 19. alias ſemper (..) corripit.

Obſ. III. 1. ו, pro Dageſch Characteriſtico adhibitum, in pauciſſimis irregulariter in (:), & ob aliud (:) ſequens in (̱) hhatuph mutatur.

2. בֹּהֶן (e) vero & נֹגַהּ (f) *puncta*, antequam horum

---

munera veſtra, ex מַשְׂאֵ *rad.* נָשָׂא. (c) פָּקַד ex פקד. (d) כְּקָרְבְכֶם *ſecundum procedere vos*, ex קָרוֹב. Vid. tamen §. 8. II. Obſ. 1. (e) Unde בְּהֹנוֹת *pollices*. (f) נְגֹהוֹת *ſplendores*. Niſi formam in ſingulari diverſam ſtatuas.

rum punctorum *in plurali* fiat mutatio, *transponunt.*

§. 22.

Vocales ob accedens incrementum *rejectæ ad ſyllabam, quæ tonum* immediate *præcedit,*

I. (ָ) & (ֵ) alioquin manent. At

Obſ. Vtrumq; nonnunquam in (:) corripitur;

1. (ָ) quidem in נִמְצָא, נִטְמָא, נֶחְבָּא, atque נִבָּא, accedente terminatione Participii plurali maſculina; & ſemel in יִקְרָא cum ſuffixo ו.

2. (ֵ) autem in Hiphil, Verborum ל"ה [ſalvo tamen §. 48.] ordinarie corripitur (g); & in paucis aliis extraordinarie (h), ad formam Chaldaicam.

II. (..) *penultimam*

1. In (:) *corripitur* (i) Sed

2. *Si Schva mobile* id *præceſſerit* (k) aut *in* [*Particula*, vel] *Nomine* (extra incrementum finale). *monoſyllabico* fuerit (l), *manet.*

Obſ. 1. (..) *Penultimum retinent*

(α) שׁוֹמֵם & עֲטַלֵּף אַבְנֵט, itemque pluralia מְקַהֲלִים aut מַקְהֵלוֹת סַנְוֵרִים פַּרְהֶסִים, רְבֵעִים, שִׁלֵּשִׁים, & תְּפֵפוֹת.

(β) נוֹטֵר מְשַׁכֵּל, יוֹלֵד, זוֹלֵל, בּוֹגֵד, סוֹרֵר,

(g) הִפְנָתָה *vertit ſe* F. rad. פנה. (h) מַחְלְמִים *ſomniari curantes*: מַהְלְכִים *diducentes.* (i) ex חֹשֵׁב fit חֹשְׁבִים *cogitantes.* (k) זְקֵנִים *ſenes*, ex זָקֵן. (l) Ex עֵץ, fit עֵצִים *ligna.*

סוֹרֵר ,רוֹמֵם, & ſemel quoque אוֹכֵל, ac בּוֹעֵר &c. *in fœminino ſingulari.*

(γ) Sub ל verbi שלח toties, quoties cum Suffixo ךָ [(ֵ) aliunde non producto), conjungitur.

(δ) Id quod imitatur תְּכַבֵּדְךָ (m).

2. Etiam monoſyllabica בֵּן, יֵשׁ atque שֵׁם (..) *corripiunt in* (:), extra pluralem abſolutum: in quo שֵׁם (..) retinet, בֵּן autem mutat illud in (ָ). Ita

3. (..) *in* (ָ) *mutant* in plurali abſoluto מַשְׁבֵּר ,מַזֵּלג, atque שֵׁת.

III. וֹ 1. *In nominibus manet* (n).

2. *In Verbis corripitur in* (:) (o): [exceptis verborum ל"ה Infinitivis, & Verborum Quieſcentium Geminantium *Ajin* Præteritis, ubi וֹ manet.]

Obſ. 1. (α) Cum Verbis mutant וֹ in (:) Nomina ſequentia: אַרְמוֹן, אשכול, גְּלְגֹּלֶת, כְּתֹנֶת ,כֻּתֹּנֶת, item קָטוֹב, סָבוֹךְ, מַחְלֹקֶת, סֹבֶל ,צִפֹּר ,קָדְקֹד, & שִׁבֹּלֶת, in quibus tamen poſterioribus pro (:) ſimplici, adhibetur (ֳ).

(β) *Ita etiam* מָרוֹן ,שׁוֹר, ſemel quoque חוֹח *in plurali*, litera ר per (ָ) *mota*, *bholem* in (:) *corripiunt.*

3.

(m) *honorabit te*, Prov. 4, 8. (n) Ex גָּדוֹל גְּדוֹלָם *magnus ipſorum.* (o) Ex יִפְקֹד fit יִפְקְדוּ *viſitabunt.*

3. ראֹשׁ [extra Jeſ. 15, v. 2.], *item* יוֹם (q), אֱנוֹשׁ (r) *atque* אַשְׁפּוֹת (s) ו *mutant in plurali in* (ָ).

IV. (-) (t) & (∴) (u), nec non (.) ſubſtantivorum formæ פְּרִי (x), & בַּיִת (y),

1. *Corripiuntur in* (:). Sed

2. *Terminatione* Nominum *plurali accedente*, quælibet iſtarum *producitur in* (ָ) (z).

Obſ. 1. Cum *plurali Nominum*, (∴) (-) *vel* (.) *in* (ָ) *producunt*

(α) לְחִי, דֶּלֶת, שַׁד [quaſi ex דֶּלֶת] & plerumque קֶרֶן *in Duali.*

(β) Particulæ עַל & עַד. Atque

(γ) (-) in Kal [extra Infinitivum], levi accedente Suffixo. Et

(δ) הַב [ex יְהַב], quocumque finali incremento accedente.

2. Sed (∴) (-) vel (.), etiam terminatione Nominum plurali accedente, in (:) corripiunt פִּילֶגֶשׁ, לַיִל, זַיִת, אֹמֶן, אַיִל, אֲגַרְתָּ, ac

(ε) Quo & שֶׁבַע, תֵּשַׁע ac עֶשֶׂר referas.

2. כְּלִי [*vas, inſtrumentum*] & בַּיִת, eliſo per Syncopen י, pluralem formant כֵּלִים & בָּתִּים.

(γ)

(p) Unde רָאשִׁים *capita.* (q) יָמִים *dies.* (r) אֲנָשִׁים *viri.* (s) Thr. 4, 5. אַשְׁפַּתּוֹת coll. §. 20. Obſ. 3. ℭ. *ſimeta.* (t) פִּתְחוֹ ex פֶּתַח. (u) מַלְכִּי ex מֶלֶךְ. (x) פִּרְיוֹ *fructus ejus.* (y) Ex חַיִל fit חֵילוֹ *exercitus ejus.* (z) Ex מֶלֶךְ eſt מְלָכִים *Reges*; ex פֶּתַח, פְּתָחִים *oſtia*: ex שְׁפִי שְׁפָיִים *clivi.*

(β) אֳנִי *navis* (.) retinet, י dageſchato.

(γ) גְּדִי in plurali (.) modo retinet, modo in ( ) producit. Sed

(δ) כַּרְמֶל, voce creſcente, (∵) mutat in (.), ſequente Dageſch.

§. 23.

Vox Penacuta, aſſumto ה *locali, vel Paragogico, vocalem poſteriorem in* (:) *corripit, priori manente* (a)

§. 24.

Duorum Schvajim concurrentium Prius, quod mobile videri poterat, in ſyllaba compoſita *mutatur in vocalem brevem.* Et quidem, ſi

1. *Vtrumque ſimplex* eſt, tunc

(α) *Primitivum* communiſſime *mutatur in* (.) (b);

(β) Poſteriori tum, ſi ſub י ſit, plane ſublato (c).

2. *Interdum elevatur in* (-),

(α) Fere ſi *ortum* ſit *ex* (∵) (d); imo

(β) Primitivum (1) *ſub Præformativo Hiphil* (e) extra Præteritum; nec non (2) *ſub* ה *articuli* (f), *atque* ו *converſivo Futurorum* (g) itemque

C

(a) לַיְלָה ex לַיִל, נֶגְבָּה ex נֶגֶב, צַעֲרָה ex צַעַר. (b) בִּפְּקֹד *in luſtrari*, coll. §. 50. III, (c) Ex יְשׁוּעָה præfixo לְ, eſt לִישׁוּעָה *in ſalutem.* (d) ex מֶלֶךְ fit מַלְכּוֹ *Rex ejus.* (e) Vnde תַּלְמִיד *diſcipulus.* Vid. §. 41. II. 1. Edit. plen. (f) Vid. §. 38. 1. coll. §. 5. Obſ. 4. (g) Vid. §. 50. III.

Comp. Zopffii.

que (3) *ſub Præfixo, voci* יְהוָה *adiuto*, (h) & ſæpius quoque (4) ſub prima radicali Nominum, in fine creſcentium, ex Kal (i).

3. *In* (··) mutatur, potiſſimum *ſub Gutturali* א (k), *aut alia* quacunque, inprimis *tſerata antea* (l), vel

4. *In* (ָ) *hhatuph* elevatur, *ſi aut ipſum* (m), *aut poſterius* (n) *ex* ו *factum ſit.*

Obſ. 1. (:) *factum ex* (-) *ante* י *mutatur in* (..), *poſteriori* (:) *ſub* י *ſublato* (o).

2. (:) *correptum ex* (ָ) *ante* ו Nominis, orti ex verbo actu quieſcenti, *tranſit in* וֹ, *poſteriori* (:) ſub ו *ſublato* (p).

3. Quæ de productione (:) in (ָ) hhatuph dicta ſunt, non valent de וֹ Imperativorum, afformativo accedente; præterquam in חָרְבוּ, מָלְכִי, מָשְׁכוּ, עָלְזִי, קָסְמִי, שָׁדְדוּ & קָרְתִי.

II. *Schva* vero *Compoſitum ante ſimplex, abjicit.*

1. Cha-

III. Obſ. 3. coll. §. 5. Obſ. 4. (h) Vnde eſt לַיהוָה coll. §. 25. II. Obſ. 3. (β) §. 3. II. 2. (β). (i) v. g. כִּבְשָׂה *agna*, מַלְכוּת *regnum*, אֲבַדָּן *perditio* &c. (k) Vnde אֶפְקֹד *viſitabo*, ex פָּקַד coll. §. 41. II. 2. (α). (l) ex חֵפֶץ fit חֶפְצָם *deſiderium ipſorum*. (m) Ex קֹדֶשׁ eſt קָדְשׁוֹ *ſanctitas ejus*. (n) Ex מֶלֶךְ fit מָלְכוֹ *regnare eum*. (o) Hinc בֵּיתִי *domus mea*, ex בַּיִת. (p) Hinc תּוֹכוֹ *medium ejus*, ex תָּוֶךְ.

1. *Chateph* ſuum (q);

2. *Rarius* [cum quieſcere poteſt], *vocalem* (r).

Obſ. Schva Compoſitum Infinitivorum (s) ac Imperativorum (t) Kal, [cum Nominibus quibusdam] (u) naturam ſequitur ſimplicis.

III. 1. *Simplex* autem (:) *ante Compoſitum*, mutatur in talem vocalem, ex qua illud [ſub Gutturali] compoſitum eſt (x). Aut

2. Vbi Gutturalem ſequitur י, compoſito in ſimplex redeunte, mutatio fit juxta membrum I. (y),

Nota 1. Ex tribus Schvaim concurrentibus, in quibusdam mutatur medium, in aliis prius.

2. Ex quatuor vero concurrentibus mutatur ſecundum.

§. 25.

Literæ Gutturales reſpuunt (:) ſimplex. Et

I. *Mobile* quidem *penitus*, *pro quo uſurpant*

1. (-:) communiſſime (z). Raro

2. ( ); ſi nimirum ſimplex ex ו ortum fuerit (a). Vel

(q) ex עני fit עָנְיָהּ *afflictio, miſeria ſua.* (r) ex חדל י eſt וַיֶּחְדְּלוּ & *ceſſarunt*: ex אעבור fit אֶעֶבְרָה cum ה Parag. (s) Ex עבר *ſervire*, fit עָבְדְךָ *ſervire tibi.* (t) Ex עבר eſt עִבְרוּ *tranſite.* (u) Ex אמרים eſt אמרי &c. (x) ex עבר præfixo ל, fit לַעֲבֹר *ad colendum*: ſi uoci אלה præponas ו, habes וֵאלוֹהַּ & *Deus* (y) ex היה fit לִהְיוֹת &c. (z) הָפַךְ formæ פקד & ex חטא (a) חֳדָשִׁים *menſes*, ex חֹדֶשׁ. ſic עֲמֹר.

3. (∵), fere

(*α*) Sub prima radicali א Imperativi (b) ac Infinitivi (c) Kal, nec non in Nominibus quibusdam (d), atque

(β) Sub ה verbi הֱיָה (e), ac Præteritorum Hiphil, in tertiis Perſonis Quieſcentium Ajin, ob Suffixa ſuperinducta (f).

II. (:) autem *Quieſcens reſpuunt* Gutturales, *ſub prima præſertim radicali*; *quod*

1. *Vocalem præcedentem*, ſi talis quidem ſit, ex qua componi poteſt, *ſibi aſſumit* (g).

2. *Si* vero (.) *præceſſerit*, (:) ſimplex *aſſociat ſibi*, (-) vel (∵) *ſimulque pro* (.) *præcedente ſubſtituit* (-) *vel* (∵)

(*α*) (-) *quidem*

(א) *In Futuro Kal*, Gutturali exiſtente ה (h), ע (i), vel Tranſitivorum ח (k).

(ב) *In Præterito Hiphil*, cui ו Converſivum præfigitur (l) atque

(ג) *In Nominibus* (m), ac particulis (n).

(β)

(b) אֱמֹר *dic.* (c) לֶאֱסֹף *addendo.* (d) אֱלֹהַ *Deus*, אֱנוֹשׁ *homo*, formæ גְּדוֹל. (e) הֱיוֹת *eſſe.* (f) הֱפִיצָם *diſperſit eos*, ex הֵפִיץ. (g) יֶחֱזִיק *confirmavit*, formæ יַפְקִיר, אֶעֱבֹר *tranſibo*, formæ אֶפְקֹד, מֶעֱמָד *conſtitutus*, formæ מִשְׁחָת. (h) יַהֲפֹךְ *vertet*, formæ יִקְטוֹל. (i) יַעֲטוֹף *teget.* (k) יַחֲלִישׁ *debilitabit.* (l) וְהַאֲכַלְתִּי & *commedere faciam*: ſed הֶאֱכַלְתִּי *commedere feci.* (m) נַעֲרוֹ ex נַעַר *puer.* (n) בַּעֲדוֹ *poſt ipſum*;

(ב) [·.·] *vero* ſibi aſſociat

(א) *In* Præterito ac Participio *Niphal* (o).

(ב) In Præterito *Hiphil*, absque ו Converſivo (p) ac.

(ג) *Sub* א (q) *atque Intranſitivorum* [inprimis ſub ח] (r) *Futuri Kal.*

Obſ. 1. (α) In Niphal עָלָה atque עָנָה, nec non עָשָׂה extra 3. fœm. Præt. habent (ֲ) & עלם modo (ֲ), modo (·.·.·). At

(β) In *Kal.* חסר ſingularium amat (·.·.·), pluralium (ֲ). Sed

(γ) חָפֵץ modo hoc, modo illud: עָתַר vero atque עָשַׁן (·.·.·) tantum.

2. *Schva Compoſitum* quandoque *iterum in ſimplex quieſcens redit* (s) vocali componente nihilominus ad præcedentem literam manente.

3. (α) א (t), & [quæ eam hoc modo ſequitur] י (u) *quandoque*, *Syrorum more*, etiam *ſub præcedente litera* (:) *reſpuunt*: in cujus locum, vocalem ſibi adjiciendam collocant, quiete ſibi ipſis inducta.

(β) Id quod imitatur ה nominis יְהוָה, quoties Præfixum acceſſerit (x); utut forma vocalis,

ex בַּעַר. (o) נֶאֱחַז *detentus erat*; נֶחֱלָץ *eruitur*. (p) וְהֶאֱבִיד & *perdidit*. (q) יֶאֱנַק *gemet*. (r) יֶחֱזַק *fortis erit*. (s) יֶאֱהַב *amabit*, נֶהְפַּךְ *converſus fuit*, תֶּחְכַּם *ſapies*. (t) מָאתַיִם pro מְאָתַיִם *ducenti*. (u) 2. Chr. 32, 30. וַיְּשְׁרֵם pro וַיְיַשְּׁרֵם & *direxit eos*. (x) לַיהוָה pro

lis, confuſionis vitandæ ergo, non mutet ſedem ſuam (y).

ſ. 26.

Ob Euphoniam nonnunquam *alternant invicem*

I. (ֵ) cum (..).

1. (ֵ) quidem *pro* (..), potiſſimum in Hithpaël, accentu præſente.

2. (..) vero *pro* (ֵ) in paucis ante Gutturalem, vel Suffixa Verbalia.

II. (ָ) *cum* (-).

1. (ָ) quidem *pro* (-).

(α) In עָם, הָר & חָג, potiſſimum litera Kametsata ipſis præfixa.

(β) In quibusdam Futuris Apocopatis.

(γ) Itemque in שָׂגָג, & שָׁפָט.

2. (-) vero *pro* (ָ) *ponitur.*

(α) in plurali vocis אַח & ſingulari vocis מִבְטַח toties, quoties ח non eſt Kametsatum.

(ϐ) In aliis rarius.

III. (..) *cum* (ִ).

1. (..) quidem *pro* (ִ), præcipue in Temporibus *Hiphil*, potiſſimum voce vel nondum, vel per נָה creſcente.

2. (α) (ִ) vero *pro* (..), ut alibi, ita &

(β) Sæpe in Futuro Kal verborum פ״י; ac

(γ) Sub ſecunda radicali Præteritorum, in verbis ל״ה (z) & ל״א.

IV.

לַיהוָה &c. (y) ut לִרְאוּבֵנִי it. יִראו *timete*, Joſ. 24, 14. pro יְרְאוּ &c. ita Syrorum O—— &c. (z) צִוִּיתִךָ pro צִוִּתִךָ Joſ. 1, 9.

IV. (..) *cum* (-).

1. (..) quidem *pro* (-) præter §. 44. I. 2. in pauciſſimis.

2. (-) vero *pro* (..), præter §. 41. III. 3. interdum ante Suffixum נִי Futurorum.

V. (..) *cum* (∴).

1. (α) (..) quidem *pro* (∴) ponitur, in voce חֲצִי, cum accentu Domino notata: ac

(β) Nonnunquam ante Makkeph.

2. (∴) vero *pro* (..), in Verbis quibusdam Conjugationis Piel, דִּבֵּר, כִּפֵּר, & כִּבֵּס pauciſque aliis.

VI. וּ *cum* (ֻ) *hhatuph*, *vel* (ֻ).

1. וּ quidem *pro* (ֻ) *hhatuph*, vel (ֻ) ponitur, *potiſſimum ſub*, *vel ante Gutturalem*.

2. (ֻ) *hhatuph* vero vel (ֻ) *pro* וּ in paucis, Geminantibus potiſſimum ſecundam.

VII. וֹ cum וּ [aut (:) ex וּ formando]

1. (α) וֹ quidem *pro* וּ, ut raro ante ultimam radicalem Futuri Kal: ita

(β) Frequentiſſime in verbis quieſcentibus Ain.

2. וּ vero aut (:) *pro* וֹ, inprimis ante Dageſch excluſum.

VIII. וֹ *cum* (ֹ).

1. וֹ quidem *pro* (ֹ), rarius ante Dageſch forte.

2. (ֹ) vero *pro* וֹ, ut alibi, ita frequentius in terminatione Verborum plurali, potiſſimum

mum ante Suffixum ־הו

IX. (-) *cum* (··).

1. (-) quidem *pro* (··): ordinarie ſub, vel ante Gutturales, ה mobile, ח & ע, ſive ultimas, ſive penultimas.

2. (α) (··) vero *pro* (-), in formis חֲצִי, accedente ſuffixo: item

(β) In יְ ante Suffixa Gravia.

(γ) In paucis aliis nonnunquam.

X. (-) *cum* (.),

1. (-) quidem *pro* (.) admodum raro.

2. (α) (.) vero *pro* (-) (α) ſub prima præteriti Piel ordinarie v. g. וִירִשְׁתֶּם pro וִירַשְׁתֶּם.

(β) Interdum in prima & ſecunda perſonis Præteritorum.

(γ) In Nominibus quibusdam Geminantium abſolute monoſyllabicis, poſtquam Dageſch fuerat aſſumtum.

(δ) In Infinitivo Piel ac Hiphil rariſſime.

(ε) Quandoque etiam ante (ְ): ac

(ϛ) Alibi.

XI. 1. (α) (-) cum (ְ) ſub ה ante Gutturalem perpetuo: &

(β) Sæpius quoque ſub Gutturali alia, quam altera mox Gutturalis ſequitur.

2. (ְ) vero *pro* (-) non niſi ſemel.

XII. (··) cum (ְ) *vel* (-).

1. (α) (··) quidem *pro* (ְ) *vel* (-), potiſſimum *ante Gutturalem Kametſatam*; niſi fuerit א, aut [præter חִי] vox monoſyllabica.

(β)

(β). Item nonnunquam ante ה ultimum, ſervile potiſſimum.

2. ( ) vero *pro* (∴) ponitur in priori (∴) vocis אֶרֶץ: quoties ( ) Articuli, vel particulæ ו, ei præponitur.

XIII. (∴) *cum* (.).

1. (α) (∴) quidem pro (.), in formis פְּרִי, accedente potiſſimum (:) ante ſuffixum.

(β) Ante ſecundam Gutturalem.

(γ) Sub ה Præformativo Hiphil Verborum quorundam ה"ל. Ac

(δ) Interdum alibi.

2. (.) vero alternat *pro* (∴),

(α) nonnunquam ſub א Præformativo Niphal; id quod in Verbis פ"י eſt perpetuum.

(β) [in aliis etiam, nominibus præſertim monoſyllabicis, poſt tonum per Makkeph ablatum. v. g. בֶּן Joſ. 2, 1.

Præterea uſurpatur quoque (.) *pro* ( ) *bhatuph* ex (:) facto, juxta §. 24. I. 4.

XIV. 1. ( ) *bhatuph cum* ( ),

(α) *In Paſſivorum tertiæ claſſis*, vel *Perfectis*, vel quieſcentibus tertia, *uſitatius*.

(β) Sæpe quoque ſub prima Püal.

2. ( ) vero *pro* ( ) *bhatuph*,

(α) *Ante Dageſch* forte, inprimis defectivorum, *uſitate*.

(β) Raro in Infinitivo Kal, & quibusdam nominibus.

XV. *Schva compoſitum cum ſimplici*; & *unum*

Compoſitorum cum altero.

XVI. 1. Pro Schva occurrit ſaepe (̧) & (̤).

2. Ipſum *Schva* vero nonnunquam pro (⁖) vel (-).

§. 27.

Accentus Domini (v. gr. — ——————— &c.) *mutare poſſunt*

1. (-) & (⁖) in (̧) (a).

2. ( ) in ו (b).

3. Aliud *Schva primitivum in* (⁖) (c).

4. *Schva*, quod *in Verbis* habetur,

(α) In imperfectis ל"ה quidem, in (̧) (d);

(β) In reliquis vero *in eam, ex qua ortum eſt, vocalem* (e): quæ tamen, ſi (-) fuerit, amplius elevatur in (̧) (f). Quod ſi

5. (:) *ante* ך ſub Particulis ב (g), ל (h), אֵת (i), עִם (k), atque verbo הַשְׁמֵר (l) fuerit, accedente tali

---

(a) Ex מַיִם eſt Gen. 1, 2. הַמָּיִם *iſtæ aquæ*: ex זֶרַע *ſemen*, Gen. 1, 29. זָרַע. (b) Ex חֳלִי *morbus* eſt Deut. 7, 15. חֳלִי. (c) Ex שְׁבִי Num. 11, 1. שֶׁבִי *captivitas*. (d) עָשְׂתָה *fecit* F. rad. עָשָׂה: בְּעָיוּ *petite*, ex בָּעָה. (e) Ex יָרְאָה *timuit* F. rad. יָרֵא. (f) Zach. 12, 10. דָּקָרוּ *transfixerunt*, ex דָּקְרוּ quod e דָּקַר. (g) Ex בְּךָ *in te*, fit בָּךְ, (h) E לְךָ *tibi*, eſt לָךְ Gen. 3, 18. (i) Ex אִתְּךָ *tecum*, eſt אִתָּךְ: ex אוֹתְךָ *te*, אוֹתָךְ. (k) Ex עִמְּךָ eſt עִמָּךְ *tecum*. (l) הִשָּׁמֶרְךָ *perdi te*, Deut. 28, v. 24.

tali accentu, *cum* ( ) *litera* ר *transponitur*.

Obſ. 1. Mutant autem Accentus

(α) Primum Syllabæ, tono affectæ, punctum (m): aut

(β) (:) quieſcens, quod præcedit ante Afformativa י (n), vel ו (o), aut ſuffixum ךָ (p), tono affecta.

2. (α) In Decalogo *minoris diſtinctionis*, accentus *majori*, in eadem voce ſuperadditus, vocalem brevem a Majori productam, quæ ſui reſpectu retineri poterat, rejicit ad literam ſequentem, cum competeret priori.

(β) *Diſtinctivus* autem ad *Conjunctivum* accedens, ſequentem literam, reſpectu Conjunctivi raphatam, *dageſſabat*. Vt ſic utrinque ſimul duo conveniant oppoſita.

CAP. III.

DE NOMINE.

§. 28.

In Nomine conſiderari poteſt Forma, §. 29. Figura, §. 30. Genus, §. 31. Motio, §. 32. Numerus, §. 33. ac Status. §. 34.

§. 29.

Ratione *Formæ* Nomen eſt vel *Nudum*, conſtans

(m) Ex יִשְׁכְּנוּ *habitabunt*, fit יִשְׁכֹּנוּ. (n) חָלְבִי *exſiccare*, ex חָרְבִי formæ מְלֹכִי *regna.* (o) עֲמֹדוּ ex עִמְדוּ *ſtate*, Nah. 2, 9. (p) שְׁמֶךָ *nomen tuum*, ex שִׁמְךָ.

ſtans *ex ſolis* literis *Radicalibus*: vel *Auctum*, quod *præter Radicales*, aliquam habet, vel plures *ex literis* האמנתיו, a quibus dicitur *Nomen Heemanthicum.*

I. Utrumque hoc Nomen *ſequitur Naturam verbi* [ſuæ originis], tam *Qualitate* [*verbi*] *ſervata* (q), quam *Conjugationis*, unde deſcenderat, *charactere.*

II. *Nomen Nudum*, ex Kal, Piel ac Püal derivatum, ut plurimum *mutat vocales*, *easque ſolas.*

III. *Nomen Auctum*, ex quacunque derivandum Conjugatione, præter punctorum variationem, *apponit inſuper* radicalibus, ex memoratis *literis Heemanthicis*, *vel unam*, modo ab initio, modo in fine; *vel plures*, easque vel in fine ſimul, vel inter finem atque initium diviſas.

Obſ. Cujuslibet derivationis veritas recte exploratur, per convenientiam *formationis*, & *ſignificationis* cum ſua origine.

§. 30.

Figura Nomen eſt 1. vel *Simplex* (r), deſcendens ab una radice; vel

2. *Compoſitum*, quod formatur a pluribus (s).

Obſ. Si Nomina propria excipias, Compoſita erunt pauciſſima. §. 31.

(q) [ſc. ablata ea radicali, a qua Imperfectum eſt denominatum.] (r) מֶמְשָׁלָה *dominium*, a מָשַׁל. (s) צַלְמָוֶת *umbra mortis*, *lethalis*: ex צָלַל *obumbrari*, & מוּת *mori.*

§. 31.

Genus eſt vel *Maſculinum*, vel *Fœmininum*, vel *Commune*.

Quorum quodlibet dignoſcitur vel **ex** *Significatione*, vel ex *Terminatione*.

I. *Ex Significatione.*

1. *Maſculina* ſunt Nomina Propria Virorum, Virilium officiorum, Fluviorum, Montium, Populorum, ac Menſium.

2. *Fœminina* ſunt nomina propria Mulierum, Muliebrium officiorum, Vrbium, Regionum, ac Provinciarum.

3. *Communia* ſunt nomina animalium, ſub una Terminatione utrumque ſexum notantia, itemque Numeralia a viginti ad centum.

II. *Terminatione* vero *Fœminina* ſunt, quæ *in* ה *quieſcens in* [ ] (t) *atque* ת, *afformativum* (u) *deſinunt*: cætera Maſculina.

Except. 1. Fœminina ſunt.

(α) *Perpetuo ſqq.* אֶבֶן אֹזֶן אֲשׁוּר בְּאֵר בֶּטֶן בֶּרֶךְ גֶּדֶר גַּיְא דֶּרֶת חֶרֶב יָרֵךְ יָתֵד כַּד כּוֹס כִּכָּר כַּף כָּתֵף לְחִי נֹגַהּ נַעַל עִיר עַיִשׁ עֶצֶם עֶרֶשׂ פַּת צָפוֹן רִבּוֹא רֶשֶׁת תֵּבֵל וכו

(β) *Fœminina frequentius* quidem ſunt, Maſculino tamen non penitus rejecto, ſequentia: אֶרֶץ אֶצְבַּע אֵשׁ גֶּפֶן דֶּלֶת זְרוֹעַ יָד יָמִין כָּנָף סֶלֶת עָב עַיִן פַּעַם צֹאן צֶלַע צִפּוֹר קֶרֶן רֶגֶל תֵּימָן נֶפֶשׁ: Sed

(γ)

(t) בְּהֵמָה *jumentum.* (u) מַלְכוּת *imperium* &c.

(γ) *Rariſſime* Fœminina ſunt בֶּגֶד מַטֶּרֶת חֲמוֹר עֶרֶב רֶחֶם שֵׁבֶט שָׁרֶת atque ſemel.

Exc. 2. Communia vero cenſentur ſequentia: אוֹרַח אֲנִי אֹרַח אָתוֹן גָּדֵר גֹּרֶן דֶּרֶךְ הָמוֹן זָקֵן חַלּוֹן חָצֵר לֶהָבָה לָשׁוֹן מַחֲנֶה מֵצַח מַחֲשֶׁבֶת סִיר עֵת קֶשֶׁרֶת רוּחַ רְחוֹב רִצְפָּה שְׁאוֹל שַׁבֶּרֶת שֶׁמֶשׁ שֵׁן תְּהוֹם תַּעַר:

§. 32.

Motio Nominis fit, *quando*

1. *Maſculino* [ה prius, ſi quod adfuerit, abjecto,] *ad Fœmininum* conſtituendum *additur* ־ָה (x).

2. Maſculino in י exeunte, Fœmininum aut nude ת adjicit (y); aut, ־ָה appoſito, י dagesſchat (z).

3. Participia [excepto *Paul*] præter morem, num. 1. traditum, formantur quoque in ־ֶת (a) Quam formationem habent & pauca alia. (b)

§. 33.

I. Numerus 1. *Pluralis* fit

(α) *E Maſculinis, addendo* ־ִים. (c).

(β)

(x) e. g. טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*; מֶלֶךְ *Rex* מַלְכָּה *Regina*: יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulchra*. (y) שֵׁנִית *ſecunda*, ex שֵׁנִי *ſecundus*. (z) נָכְרִיָּה *peregrina*, ex נָכְרִי. (a) מַגֶּדֶת *indicans* F. ex מַגִּיד. (b) v. g. עֲשֶׂרֶת *decem*, &c. [Pro ־ֶת non raro ponitur ־ַת v. g. שֹׁמַעַת *audiens* F. Gen. 27, 5. שֹׁלַחַת vid. §. 26. m. IX.] (c) סוּסִים *equi*, ex סוּס, it. צַדִּיקִים *juſti*, ex צַדִּיק &c.

(β) *E Fœmininis* verọ, vel *Communibus, adjecto* וֹת__ (d).

2. *Dualis*, qui rarior occurrit, potiſſimum *in ſubſtantivis*, res natura, vel arte geminas exprimentibus, *formatur in* ַיִם-- (e).

Obſ. 1. Quædam Maſculina pluralem formant more Fœmininorum (f), & contra (g).

2. Alia modo hanc amant terminationem, modo alteram (h).

3. Pauciſſima utriusque Generis terminationem ſimul poſſident.

4. Quædam formam Dualis & Pluralis ſimul exhibent: ita ut terminatio Dualis demum poſt pluralem, integre formatum, apponatur; Pluralis vero poſtpoſitus, aliquod tantum Dualitatis relinquat veſtigium.

5. Nonnulla Ebraica occurrunt, more *Chaldaico* formata in ִין__ (i)

6. Alia, ad formam Status Conſtructi *Syrorum*, habent etiam in abſoluto ֵי-- (k).

Inſuper etiam in formatione horum Numerorum, præter regulas cap. II. *not. ſqq.*

II.

(d) מְדִינוֹת *provincia*, ex מְדִינָה : אֲרָצוֹת *terra*, ex אֶרֶץ. (e) יָדַיִם ex יָד *manus.* (f) אָב *pater*, אָבוֹת *patres.* (g) נָשִׁים *mulieres*; ſic מִלָּה *verbum*, מִלִּים (h) עָב *denſitas*, pl. עָבִים & עָבוֹת *nubes.* (i) e. g. מַלְכִין *reges*, &c. (k) חַלּוֹנֵי *feneſtræ*, שָׂרֵי *principes*, &c.

II. ת *Servile* (l), *atque* ה quieſcens quodcunque (m),

1. *Ante terminationem Pluralem, abjicitur:*

2. Ante Dualem vero ָה mutatur in ָת (n).

Obſ. 1. ת *illud* atque ה *retinent*,

(α) *Monoſyllabica in* ות & ִית.

(β) שֹׁקֶת, דֶּלֶת, atque אַשְׁפּוֹת [modo ת hic ſervile ſit], & אָמָה ancilla.

2. Alia mutant ה in Plurali abſoluto in ו, ſcil. קָשֶׁה, קָצֶה atque קָצָה quod tamen ו illud etiam in plurali conſtructo retinet.

3. מְנָת præter regularem formationem, mutat etiam ה in א, vel י: Quod quadantenus imitatur פֶּה, formans pluralem פִּים,פִּיּוֹת, פִּיּוֹם, ac פִּיפִיּוֹת.

4. *Polyſyllabica in* ִית, ות atque ות Vocali præcedente una cum ת pereunte, ante terminationem pluralem aſſumunt י Dageſſchatum, præcedente ibi (ſcil. in terminat. ִית) hic (ſcil. in terminat. ות & ות) (ֻ)

III. י *Ultimum*, Terminatione plurali accedente.

1. Nonnunquam *aſſumit Dageſch forte* (o).

2. In-

(l) כֹּתָרוֹת *corona*, ex כֹּתֶרֶת. (m) בְּרָכוֹת ex בְּרָכָה *benedictio*: מַעֲשִׂים *opera*, ex מַעֲשֶׂה *opus*. (n) Ex אַמָּה *cubitus*, eſt אַמָּתַיִם *duo cubiti*. (o) אֳנִיּוֹת. naues, ex אֳנִי

2. Interdum *perit* (p).

IV. *Fœminina in* ◌ָה, *quæ* præter hanc terminationem, *omnes* ac *ſolas tres* literas *radicales expreſſas habent*, primam notatam cum (-) (q), (.) (r), vel (∵) (s), ſecundam vero cum Schva; *in Plurali abſoluto, ſub ſecunda requirunt* (ָ), *prima ſchvata.*

Obſ. 1. Hanc formationem imitantur חָרְבָּה (t), & עָרְלָה (u). Sed

2. פִּשְׁתִּים ex ſingulari פִּשְׁתָּה, formæ לְבֵנָה, אִשָּׁה, נִדְנֶה &c.

V. Irregulariter Pluralem formare cenſentur ſequentia:

1. אחות—אָחוֹת & אַחְיוֹת
2. גַּיְא quorum גֵּאוֹת & גֵּאָיוֹת
3. חֵטְא Pluralis חֲטָאִים
4. פֶּחָה—פַּחוֹת & פַּחֲווֹת
5. עִיר—עָרִים Vid. §. 22. IV. Obſ. 3.
6. לָבִיא—לְבָאִים & לְבָאוֹת
7. אִישׁ—אִישִׁים, & אֲנָשִׁים
8. אִשָּׁה—נָשִׁים
9. בִּירָה—בִּירָנִיּוֹת
10. רִבּוֹא—רִבּוֹת & רִבֹּאוֹת

D II.

(p) צִים & צִיּוֹת ex צִי *navis.* (q) Ex שַׂלְמָה *veſtis*, fit שַׂלְמוֹת. (r) גִּבְעָה *facit* גְּבָעוֹת *colles* (s) חֶרְפָּה pl. חֲרָפוֹת *probra.* (t) Unde חֳרָבוֹת *devaſtationes*, (u) Vnde עֲרָלוֹת *præputia.*

Comp. Zopffii.

11. שְׁוָקִים—שׁוּק

VI. Non pauca *occurrunt* alterutro *Numero Defectiva.* Sic

1. *Singularia* tantum ſunt, inprimis Nomina Propria, Nomina Liquidorum, Metallorum, ac collectiva pleraque.

2. *Dualia* tantum ſunt, praeter ea, in quibus ratio Dualitatis manifeſta non eſt, nonnulla alia.

3. *Pluralia* tantum ſunt aetatum Nomina, paucaque alia.

§. 34.

Status Nominum vel *Abſolutus* dici poteſt, vel *Conſtructus*, vel *Emphaticus.* In ſtatu *Conſtructo*, vel Regimine poni Nomen dicitur, quod ita cum alio conſtruitur, ut hoc ab illo *Rectum*, latine in Genitivo efferatur.

Id ut cognoſcatur, mutatur plerumque forma Abſoluti. Nam praeter ea, quæ §. 21. Obſ. I. not. item §. 39. II. Obſ. 2. & 3. traduntur, *ob Statum Conſtructum mutatur* inſuper.

I. 1. *In Penultima*, 1. (ָ) purum quodcunque (x), item

2. (ֵ) quod eſt ante (ָ) (y), vel terminationem pluralem (z)', *in* (ְ) *corripitur.*

Obſ. 1. (ָ) *manet*

(α)

(x) כְּבוֹד *gloria*, ex כָּבוֹד. (y) לְבַב ex לֵבָב *cor.* (z) עֲצֵי *ligna*, ex עֵצִים, ſic תּוֹלְדוֹת ex תּוֹלֵדוֹת.

(α) (extra צָבָא (a), ante tertiam radicalem א (b).

(β) Sub Dageſch compenſativo vocis מַטְּעִים; atque in מוֹרָשִׁים, תְּעָלָה, ac תַּשְׁבֵּים. Sed contra

(γ) *In* (:) *corripitur* ſub ſecunda radicali, etiam cum Dageſch Characteriſtico notanda, vocum אִילוֹר, בַּלָּהוֹר, דַּכָּאִים, לְחַבּוּר, ac צַוָּארִים.

2. (..) *ante quod Schva quodcunque* (etiam latens in litera dagesſchata) *præceſſerit*

(α) In מִצְבַּר, חָצֵר, זְקֵנִים, גַּרְגַּר, מְאוֹרַת, פְּאֵרִים, עֲקֵבִים, נְבֵלָה, ac ſemel in מְאוֹרַת, atque שְׂמֵחִים *corripitur in* (:);

(β) Alias *manet.*

(γ) Sic manet in נֵכָר; at in תֵּשַׁע *corripitur in* (:).

3. (α) Etiam (∴) vocis שֶׁבַע in (:) corripitur. At

(β) (-) ante ׳ tranſit in (..), in quo ſequens י quieſcat.

II. *In ultima* 1. (ָ) Ebraeorum quodcunque (c), *item* (..) ante quod (ָ) mutabile (d), aut

(a) Hinc enim Ex. 12, 41. צִבְאוֹת *exercitus* ex צְבָאוֹת. (b) מִקְרָאֵי *convocationes* ex מִקְרָאִים. (c) Ex כּוֹכַב eſt כּוֹכָב *ſtella*: ſic שַׂר צְבָאוֹ *Princeps*, ex שַׂר. (d) זְקַן בֵּיתוֹ *ſenior domus ſuæ*, ex זָקֵן.

ſchva quieſcens Nominum, per מ auctorum (e), præceſſerit, *corripiuntur in* (-).

Obſ. 1. Si א ſequatur, vel in Nominibus nudis Schva primitivum præceſſerit, tam (ָ) quam (..) manent.

2. אוּלָם, מַתָּן, & יָם, non conſtructum cum סוּף, ac plerumque עָב, (ָ) ſuum retinent. Sed

(β) חָבֵל, חָלָב & לָבָן mutant (ָ) ultimum in (..). Ita

3. אֵבֶל, חָמֵשׁ, יָוֵן, ac עָקֵב, (..) ſuum retinent. Sed

4. Nomina יָרֵחַ, יָרֵךְ, כָּתֵף, צֵלָע, עֵוֶל &c. pro vocalibus longis Status abſoluti, in Conſtructo amant (∴).

5. In Vocibus דַּי, גַּיא, vel גֵּיא, ac in חַי de creaturis in formula jurandi uſurpato, vocalis brevis mutatur in (..).

2. (*α*) (∴) ante ה mutatur in (..) (f). at

(β) (∴) ſub ו Nominis, orti ex verbo quieſcenti [actu] ſecunda, in (:) corripitur (g).

3. ה (h), (א) (i), atque (ן) (k), Terminationes fœmininæ, mutantur in ת. Terminationes autem א & ן pertinent ad Chald. 4

(e) מִזְבַּח אֲבָנִים *altare lapidum*, ex מִזְבֵּחַ. מִשְׁבַּר בָּנִים ex מִשְׁבָּר. (f) רֹעֵה צֹאן *paſtor gregis*, ex רֹעֶה. (g) Et hinc amplius, coll. I. §. 24. 1. Obſ. 2. תּוֹךְ הַיָּם *medium maris.* (h) אִמְרַת יְהוָֹה *ſermo Domini*, ex אִמְרָה. (i) עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל *opus civitatis Babel*, ex עֲבִידָא & מְדִינָא (k) Ex אֶצְבְּעָן *digiti*, fit אֶצְבְּעָת

4. In Terminationibus ▭ִי __ (l), atque יִם_ (m) Pluralis ac Dualis numeri, ultima litera abjicitur, & præcedens י quieſcit in (..).

Obſ. שְׁנַיִם, atque שְׁתַּיִם, cum voce, *Decem* ſignificante, conſtructa, ▭ plerumque retinent, utut præcedens י nihilominus in (..) quieſcat.

Tabula vocalium & literarum, ob Statum conſtructum mutandarum.

I. In *Penultima* mutatur
1. (ָ) purum quodvis in (:).
2. (..) purum, quod eſt ante (ָ) vel terminationem pluralem, in (:).

II. In *Ultima* mutatur
1. ה, Generis Fœm. nota in ת.
2. יִם & יִם__ in ֵי.
3. (ָ) quodvis ſive purum, ſive impurum in (-).
4. (..) quod poſtponitur τῷ (ָ) mutabili, aut (:) quieſc. Nominum, per ם auctorum, in (-).
5. (∴) ante ה in (..).
6. (∴) ſub ו Nominis, ex Verbo actu ſecunda quieſcente orti, in (:).

רַגְלַיָּא *digiti pedum.* (l) שָׂרֵי פַּרְעֹה *Principes Pharaonis*, ex שָׂרִים. (m) שְׁנֵי ex שְׁנַיִם *duo.*

CAP. IV.
DE PRONOMINIBVS.

§. 35.

Pronomina ſunt vel Separata, §. 36. vel Inſeparabilia ſive Connexa. §. 38. & 39. Illa iterum vel Integra, vel Defectiva. §. 38. Hæc vel Præfixa, §. 37. vel Suffixa. §. 39.

§. 36.

Separata *integra* ſunt

I. *Perſonalia* 1. Caſus Recti

Plural. F.	Plural. M.		Singul. F.	Singul. M.	
	אֲנַחְנוּ נַחְנוּ	Nos		אֲנִי אָנֹכִי	Ego. 1.
אַתֵּן אַתֵּנָה	אַתֶּם אַתֵּמָה	Vos	אַתִּי rarius אַתְּ	אַתָּה אַתָּ	Tu. 2.
הֵן הֵנָּה	הֵם הֵמָּה	Illi	הִיא הִוא	חוּא	Ille 3.

2. *Caſus Obliqui conflantur ex Præfixis*, notis cuique Caſui propriis; & *ſuffixis*, cuilibet perſonæ, generi ac numero convenientibus; ita tamen, ut Præfixo מ plerumque aliud מ Epentheticum poſtponatur; ad Genitivum vero exprimendum, Dativo præponatur ש (n).

II. *De-*

(n) *Prima P.* שֶׁלִּי *mei*, לִי *mihi*, אֹתִי *me*, מִמֶּנִּי *a me*: plur. שֶׁלָּנוּ *noſtrûm*, לָנוּ *nobis*, אֹתָנוּ

II. *Demonſtrativa* זֶה, *hic, iſte*, זאת. זֹה, *hæc; iſta*, Commun. זוּ, vel זוֹ, *hic; hæc, iſte, iſta*, quæ tamen & *Relative* nonnunquam ſumuntur: לָזֶן *ille, illa*, &c. *plur.* אֵל, & אֵלֶּה *iſti, iſtæ*.

III. *Reciproca* ſupplent nomina נֶפֶשׁ *anima*, עֶצֶם *os*, vel *ſubſtantia*, atque רֹאשׁ *caput*: ac forte alia (o).

§. 37.

Defectiva (p) ſunt 1. *Relativum* אֲשֶׁר *quis, quæ*, ac

2. *Interrogativum* tam *Perſonæ*, מִי *quis, quæ?* quam *rei*, מָה *quid, quod?* Pro quo ſæpe, potiſſimum ante Dageſch Euphonicum & Makkeph, item ante עחה non Kametſatas, dicitur מַה; & ante has Kametſatas, מֶה.

---

nos, מִמֶּנּוּ *a nobis*. *Secundæ P. M.* שֶׁלְּךָ *tui*, לְךָ *tibi*, אֹתְךָ *te*, מִמְּךָ *a te*: pl. שֶׁלָּכֶם *veſtrum*, לָכֶם *vobis*, אֶתְכֶם *vos*, מִכֶּם *a vobis*. *Tertiæ P. M.* שֶׁלּוֹ *ejus*, לוֹ *ei*. אֹתוֹ *eum*, מִמֶּנּוּ *ab eo*: plur. שֶׁלָּהֶם *iſtorum*, לָהֶם *illis*, אֹתָם *eos*, מֵהֶם *ab illis*, &c. (o) De quibus vid. Interpr. §. 29. 45.
(p) [Quæ ſub una terminatione variant utrumque, Genus & Numerum.]

§. 38.

Pronomina *Inſeparabilia,* ſeu *Connexa* ſunt.

I. *Præfixa* ה, & שׁ, eadem in omni Genere, Numero, & Caſu. Quorum

1. ה, ex pronomine tert. perſonæ formatum, *Articulum denotat*; *præfigiturque per* (-) *& Dageſch forte*, literæ ſequenti imprimendum (q).

2. שׁ, ex Relatio אֲשֶׁר [cujus ideo etiam refert ſignificationem] detruncatum, *præfigitur per* (·.·) *vel* (-), *ſequente Dageſch forte* (r).

§. 39.

II. *Suffixa* ſunt *Terminationes*, deſumtæ *ex Pronominibus Perſonalibus* ſeparatis; ה ſaltem ipſorum hic *in* כ *mutato*, juxta Schema ſequens:

SIN-

(q) Vt הַשָּׂדֶה *hic ager*: הַדַּעַת *hæc ſcientia*: הַשָּׁמַיִם *hi cœli*; הַבָּנִים *hi filii*: הַבְּכוֹרוֹת *ha[illegible]lia.* (r) שֶׁלֹּא *qui non*: שַׁלָּמָּה *nam ad quid?*

SINGVLARIA. PLVRALIA.

SINGVLARIVM NOMINVM.		PLVRALIVM NOMINVM.	
ִי — C. meus a, um.		ַי — C. mei, æ, a;	
ֵךְ — כִי — ךְ F. Tuus,	ְךָ — ֶכָה — ֶךָ M. a, um.	ַיִךְ — F. tui, æ, a.	ֶיךָ — M. tui, æ, a.
הּ — הָ — נָּה — הָ F. Ejus,	מוֹ — נוּ — הוּ — ו Suus, a, um. M.	ֶיהָ — F. Ejus, Sui, æ, a.	ָיו — M. Ejus, Sui, æ, a.
נוּ — C. Noster. a, um		ֵינוּ — C. Nostri, æ, a.	
כֶן — F. Vester.	כֶם — M. a, um.	יכֶן — F. Vestri, æ, a.	יכֶם — M, Vestri, æ, a.
ן — הֶן — F. Earum	ם — הֶם — מוֹ — M. Eorum.	יהֶן F. Earum.	יהֶם — ימוֹ M. Eorum.

Quod rite applicatur obſervatis ſeqq.

I. 1. Suffixa ־ֶכם & ־ֶכן, item ־ֶהם & ־ֶהן dicuntur *Gravia*, reliqua *Levia*.

2. Fœmininum ־ָה ante Suffixa tranſit in ־ָת (s) aliud ה quodcunque tollitur (t).

3. Vox in ה Radicale, aut vocalem terminata,

(α) Pro uſitatiori ו, utplurimum adhibet הו. Et

(β) Pro ־ָה uſurpat minus uſitatum ־ָה ac

(γ) Pro ־ָם uſurpat הם: &

(δ) Pro ־ָן integrum הן:

II. *In Nominibus*, *Terminationes* maſculinæ *Pluralis*, ac *Dualis* numeri *pereunt*; præpoſita tamen in מים hic (ſcil. in Plural.) & ſæpe in conſtructo, ſyllaba מי (u).

Obſ. 1. (ֵ) & (ֶ) ante Suffixa Gravia mutantur in (ַ) (x).

2. Fœ-

(s) אִמְרָתִי *ſermo meus.* ex אִמְרָה; Vid. inf. IV. Obſ. 2. (t) מַעֲשֵׂנוּ *opus noſtrum*, ex מַעֲשֶׂה: פֶּחָם *dux eorum*, ex פֶּחָה: עָשְׂךָ *fecit te*, ex עָשָׂה *fecit*: הִנְּכֶם *ecce vos!* ex הִנֵּה. (u) מֵימָיו *aquæ ejus*, it. מֵימֵי הַיַּרְדֵּן *aquæ Jordanis.* (x) אַדְמַתְכֶם *arvum veſtrum*, ex אֲדָמָה Sic גֹּאַלְכֶם *redemtor veſter*, ex גֹּאֵל.

2. Fœminina, quæ præter Terminationem ה ֶ vel ה ַ, agnoſcunt etiam ת ֶ vel ת ֵ, (cujusmodi præter utrinque aucta pleraque, pauca a ſolo fine creſcentia) *formam in* ת *finitam regulariter adhibent cum Suffixis, & in Statu Conſtructo.*

3. *α*) *Tria nomina* אָב (y) אָח (z) & חָם (a) *in ſingulari*, uti ob Regimen, (b) ita *ante Suffixa, a* י *diverſa, pro puncto alias requiſito, aſſumunt* (י).

(β) Quo referunt vocem פֶּה, cujus ה tali caſu tranſit in (י), quieſcens in (.)(c); ante ſuffixum י vero ה excidit (d). Sed.

(γ) שֶׂה facit שֵׂיו & שֵׂיֵהוּ. At

(δ) מַר habet מְרוֹיֶהֶם, גָּלָל vero גְּלָלוֹ.

4. Nonnunquam *Nomina Pluralia* (*foemininae* potiſſimum *terminationis*) *aſſumunt Suffixa Singularium*; & contra.

III. *Particulis* ordinarie adjiciuntur Suffixa Singularium. Sed

Obſ.

(y) אָבִיו pro אָבוֹ *pater ejus*: אֲבִיכֶם pro אֲבָכֶם *pater veſter*. (z) אָחִינוּ pro אָחֵנוּ *frater noſter*. a) חָמִיךְ pro חָמֵךְ *ſocer tuus F.* (b) אֲבִי כְנַעַן *pater Canaanis*: אֲחִי אַבְרָם *frater Abrahami*. Sed ordinarium אַב הֲמוֹן *pater multitudinis*. (c) פִּיהוּ *os ejus*: פִּי מֹשֶׁה *os Moſis*. (d) פִּי os MEVM.

Obſ. 1. (*α*) אֶל (e), עַל (f), עַד (g), אַחַר (h), & יַחַד (i), tantum aſſumunt Suffixa Pluralium.

(β) בֵּין vero, atque תַּחַת modo ſingularium habent Suffixa, modo Pluralium.

2. ב, ל, [כֹּל, atque עִם] ante Suffixa נוּ, ךָ, כֶם, כֶן, הֶם & הֶן requirunt (ָ)

3. (*α*) אֵת (*α*) ante נוּ & ךְ habet (ָ) (k): ac præterea.

(β) *Si nota* ſit *Accuſativi*, cum *Suffixo Levi* junctum, (..) ſub א mutat in ו (l), cum *Gravi* rarius: quippe ante quod, vſitatius (..) mutat in (∴) (m).

(γ) Quando vero præpoſitionem *cum*, *apud* &c, exprimit, ת dageſſchatur (n): pauciſſimis exceptis, quæ in punctatione notam Accuſativi æmulantur.

4. (*α*) הִנֵּה *ecce*, ante ךְ poſtulat (ְ)(o).

(β) Ante ſuffixum prim. perſonæ ſingul. ſæpius aſſumit נ Epentheticum, præcedente (:) (p); quod (:) rarius quoque ſervat, ante pri-

(e) אֵלַי *ad me.* (f) עָלֶיךָ *ſuper te.* (g) עָדָיו *ad ipſum.* (h) אַחֲרֵינוּ *poſt nos.* (i) יַחְדָּיו *una.* (k) אֹתָנוּ *nos*, אֹתָךְ *te* F. (l) Vt præced. (m) אֶתְכֶם & אֹתְכֶם *vos*, אֶתְהֶן & אֹתְהֶן *illas.* (n) אִתִּי *mecum* &c. (o) הִנְּךָ *ecce tu*, F. (p) הִנְנִי, *ecce ego.*

Google

primam pluralis (q) in pauſa vero utrumque mutat in (..) (r).

5. בִּלְתִּי, ac זוּלָתִי, י ante ſuffixa abjiciunt.

IV. *Verbis* adjiciuntur Suffixa Nom. ſingularium, niſi quod pro ִי dicatur ּנִי: in quo (s), ut & in נוּ (t), הוּ (u), ם (x), מוֹ (y) ac ן, ea regulariter obſervatur differentia, ut Futuris ſuffigenda præmittant ſibi (..), Præterito autem (ַ) præfigitur, niſi quod נִי (-) habeat.

(Exc. 1. Irregulariter in quibusdam exſtant Suffixa nominum Pluralium, ſcil. בִּכְנוֹתַיִךְ, בְּהִוָּרוֹתֵיכֶם, & אַפְאֵיהֶם.

2. Infinitivis modo (.) affigitur, id quod ſignificat active (z); modo נִי idque in ſignificatione paſſiva (a).

3. (α) In nonnullis Præteritorum Suffixis, præ-

(q) הִנְנוּ *ecce nos.* (r) הִנֵּנִי *ecce ego*, & הִנֵּנוּ *ecce nos.* (s) בְּחָנַנִי *exploravit me*: ſed בחָנֵנִי *explora me.* (t) זְכָרָנוּ *recordatus eſt noſtrum*: זָכְרֵנוּ *recordare noſtrum.* (u) כִּסָּהוּ, [ſed וַיְכַסֵּהוּ & *operuit eum.* (x) Pſ. 107. v. 2. גְּאָלָם ſed וַיִּגְאָלֵם (&) *redemit eos.* (y) כִּסָּמוֹ *operuit eos*: ſed תְּבַלָּעֵמוֹ *abſorbebit eos.* (z) בְּבָרְחִי *in fugere me*, i. e. *cum ego fugio.* (a) לְהָרְגֵנִי *ad interfici me*, i. e. *ut interficias me.*

præmiſſa vides puncta Futurorum, & contra. Quin &

(β) יִחָתַן & (in quibusdam Codicibus) אֲמִילָם amplius (ִ) habent, pro ( ) loco (..).

Cæteroquin etiam *obſerves*

1. *Schva ſub ſecunda* radicali *in Kal*, in Quieſcentibus quidem tertia, mutatur in ( ) (b); alias, niſi ortum ſit ex hholem Imperativi (c) vel Futuri (d), *redit in eam vocalem, ex qua ortum erat* (e): quæ tamen, ſi (ֶ) fuerit, Ebraice amplius elevatur in ( ) (f).

2. *Afformativæ* quædam *Terminationes mutantur*; ſcil.

(*a*) *In Præterito* quidem ת ָ convertitur in ת ַ, tono in vocali hac ( ) manente (g); quae tamen, quoties (:) eam ſequitur, mutatur in (ֶ) (h). Sed

(β) ת ſecundæ perſonæ, *Singularis* quidem *in maſculino* ( ) *abjicit* (i), *in fæm.* (:) *convertit in* (.) (k); *Pluralis* vero differentia generis ם vel ן pereunte, *aſſumit* ( ) (l).

(γ)

(b) וַיְאָתְיֻנִי *& evenit mihi.* (c) Ex שְׂנָאוּ verbi שְׂנָא, fit שְׂנֵאוּנִי *oderunt me*: יִמְצָאֻהוּ *inveniunt eum*, ex יִמְצְאוּ ſing. יִמְצָא; (d) דְּרָשׁוּנִי *conſulite me.* (e) יִסְבְּלֻהוּ *portabunt eum*, ex יִסְבֹּל. (f) Ex עִזְבוּ verbi עֲזֹב, fit עֲזָבוּנִי *deſeruerunt me.* (g) וּבִקַּשְׁתָּם *& quæret eos.* (h) הֲרָגַתְהוּ *interfecit eum.* (i) Hinc וּכְתַבְתָּם *& ſcribes ea*: שַׂמְתּוֹ *poſuiſti eum.* (k) יְלִדְתִּנִי *peperiſti me.* (l) הֶעֱלִיתֻנוּ

(γ) *In Futuris* vero נָה convertitur in ּו vel ( ) (m).

3. *Verbo in Vocalem* [etiam per numerum præcedentem h. e. antequam ſuffixum adderetur,] *terminato*, *punctum*, *ante Suffixa alias requiſitum*, *tollitur* (n).

4. (α) Pro puncto, Suffixis præmittendo, ה *tertia ſing. foem. in* ת *mutata*, etiam ante נִי (o) נּוּ (p) הוּ (q) & מוֹ (r) *accipit* (:). ac

(β) Sæpe quoque ה ex הוּ (s), atque Mappik ex הּ (t) abjectis, quaſi loco Compenſationis, aſſumit Dageſch.

(ς) Schva agte ךְ nonnunquam cum ( ) Suffixi, potiſſimum in verbis ל"ה transponitur (u).

CAP.

---

aſcendere feciſtis nos. (m) תַּחְשְׁבֻנִי *reputant me.* F. (n) בְּחַרְתִּיךָ *elegi te* : הִקְרִבוּהוּ *obtulerunt eum.* (o) אֲחָזַתְנִי *apprehendit me.* (p) הֶחֱזִיקַתְנוּ *comprehendit nos.* F. (q) גְּמָלַתְהוּ *rependit ei.* (r) עֲנָקַתְמוֹ *ut torques cinxit eos.* (s) גְּנָבַתּוּ *furata eſt eum.* (t) אֲחָזַתְּהָ *apprehendit eam.* (u) פֵּאֲרָךְ *ornavit te.*

CAP. V.

DE

VERBO PERFECTO.

§. 40.

VErbum ratione *Qualitatis*, eſt vel *Perfectum*, vel *Imperfectum*: *Perfectum* omnes inter Conjugandum literas retinet, easque mobiles. *Imperfectum* in una, vel altera aliquid mutat. In utroque

1. *Genus*, ut in Pronominibus, vel Maſculinum eſt, vel Fœmininum, vel Commune.

2. *Numerus* duplex, Singularis & Pluralis.

3. *Perſona* itidem tres: quarum *Tertia* hic, ob facilitatem ſuam, cæteris præponitur, atque *ſolo nomine Conjugationis*, ex antiquo Paradigmate פָּעַל deſumto, *quoad formam ſuam indicatur*.

4. *Tempora* ſunt quinque: *Præteritum*, Indefinitum, quod *Infinitivus* dicitur, Futurum primum, ſive *Imperativus*, *Futurum* proprie ſic dictum, ac *Participium*.

5. *Conjugatio*, ſtricte loquendo, non niſi unica eſt; diſtincta tamen ſecundum Claſſes quatuor; quarum priores ſingulæ & Activam formam habent, & Paſſivam: Ultima autem, ſub unica forma, eſt Reciproca.

§. 41.

I. 1. *Prima Claſſis*

(α) *Forma Activa in tertia perſona Præter. ſing.* [Maſculina,] ſolas tres literas radicales exhibet, atque adeo *thema conſtituit*, ſive Radicem: quam *in Quieſcentibus Ajin* ſupplere poteſt *Infinitivus*. Ejus

(β) *Paſſivum* pro charactere *radicalibus præponit* נ.

2. *Secundæ Claſſis character* eſt *Dageſch forte*, mediæ radicali imprimendum.

3. *Tertiæ claſſis character eſt* ה, ab initio præpoſitum.

4. *Quartæ* claſſis character, præter *Dageſch forte*, ſecundæ radicali imprimendum, eſt Syllaba *Præformativa* הת.

Obſ. 1. *Vocibus activis* Ebræorum formandis, ante ultimam radicalem *inſerviunt vocalium tres priores, ordine ſuo adhibitæ*: *Paſſivis* vero poſterioribus [Püal & Hophal] *duæ reliquæ, ſyllabam afficientes priorem*.

2. Quæ conjugationes Dageſch forte habent in media radicali characteriſticum, vocantur *Graves*, reliquæ *Leves*.

II. Cæterum 1. *a Præterito* ſingularum Conjugationum (liceat ita cum vulgo loqui) *formatur Infinitivus*, variatis punctis in Kal, Piel, & Hiphil, ac inſuper ה in Niphal præpoſito.

2. *Ab Infinitivis Ebraeorum* deinceps *proveniunt* reliqua *Tempora omnia*.

(α) *Futurum* quidem, præpoſitis Infinitivo litteris אית״ן; ac in ſecunda tertiaque perſonis,

differentia Numeri ac Generis per litteras Afformativas יונה indicata.

(β) *Participia* vero præmittunt Infinitivo מ, [& ultimæ Paſſivorum Syllabæ ſubſcribunt (ָ)] extra primam claſſem, in qua a Præteritis Participia per ſola puncta differunt.

Obſ. In verbis פ״א commodiſſime formatur Futurum a Participio Benoni, vocali primæ per Syriaſmum ad Præformativum rejecta (x).

3. *Imperativus* in ſecunda perſona utriusque Generis ac Numeri, *qua ſola flectitur* (y), *a Futuro* ejusdem perſonæ, generis, numeri, ac Conjugationis *non differt*: niſi quod ת Præformativum Futuri tollatur; aut pro eo, ה Præformativum Infinitivi, in Futuro expulſum, repetatur.

Singula hæc demonſtrabit Paradigma ſequens

PAR-

(x) De quo vid. ſupr. §. 25. II. Obſerv. 3.
(y) [Hæc verba ſunt auro digna. Nam Mal. 2, 16. exſtat שַׁלַּח, quod non eſt *Imperativus*, ut Lutherus reddit; ſed *Infinitivus*. Nam divortium DEO eſt abominationi.]

PARTICIP.	IMPERAT.	FVTVRA.	INFINIT.	PRAETER.		
Benoni. קֹטֵל Paul. קָטוּל נִקְטָל	קְטֹל הִקָּטֵל	יִקְטֹל יִקָּטֵל	קְטֹל הִקָּטֵל	קָטַל נִקְטַשׁ	PA-AL. NIPH-AL.	Act.] Paſſ.] I.
מְקַטֵּל מְקֻטָּל	קַטֵּל —	יְקַטֵּל יְקֻטַּל	קַטֵּל קֻטַּל	קִטֵּל קֻטַּל	PI-EL. PU-AL.	Act.] Paſſ.] II.
מַקְטִיל מָקְטָל	הַקְטִיל —	יַקְטִיל יָקְטַל	הַקְטִיל הָקְטַל	הִקְטִיל הָקְטַל	HIPH-IL. HUPH-AL.	Act.] Paſſ.] III.
מִתְקַטֵּל	הִתְקַטֵּל	יִתְקַטֵּל	הִתְקַטֵּל	הִתְקַטֵּל	HITH-PAEL	Recip. IV.

III. Ad utrumque membrum præcedens, rectius applicandum, inſuper *Obſ.* ſeqq.

Obſ. 1. *Pro* (-) *ſub ſecunda radicali Prateriti Kal*

(*α*) In quibusdam eſt (..) (z).

(*β*) In aliis modo (..), modo (-) (a); utut in nonnullis, alterutrum tantum cum accentu, vel ſuffixo ſeſe exſerat (b).

(*γ*) In paucis habetur (ׄ) (c).

(*δ*) Quod ו etiam in diverſis temporibus Niphal, ſub ſecunda radicali, haud raro ſeſe exſerit.

(*ε*) *Ex omnibus his formis* nonnulla *derivantur Verba imperfecta* (d)

Obſ.

(z) חָפֵץ *deſideravit.* (a) גָּדֵל *crevit:* & גְּדֵלַנִי *crevit mecum.* (b) חָדֵלוּ *ceſſarunt*, cujus ſingularis ſemper חָדַל *ceſſavit.* (c) יָכֹל *potuit:* יָגוֹר *timuit:* יָקֹשׁ, *illaqueavit:* קָטֹן *parvus fuit:* ſed שָׁכֹל & שָׁכַל *orbatus fuit.* (d) *In Kal ex forma* חָפֵץ eſt עָשֵׁשׁ *computreſcere*, it. מוּת *mori*, לוּץ *illudere*, & ſemel quoque נוּד *condolere.* De Quieſcentibus tertia מָלֵא *replevit*, יָרֵא *timuit*, &c. *Ex forma* קָטֹן, aſt רָמַם *exaltatus fuit*, רָבַב jaculatus fuit. it. אוֹר *lucere* בּוֹשׁ *erubeſcere*, ac rariſſime בּוֹא *venire*, טוֹב *bene ſe habere*, & זוֹר *exprimere.* *In Niphal* גלל *convolvere*, גוז *raſit*, קמט *faſtidivit*, & נמל *circumcidit:*

Obſ. 2. (α) *Character Conjugationis poſterioris expellit characterem Conjugationis prioris.* Et

(β) *Character temporis poſterioris, expellit characterem* (ſolius) *temporis prioris.*

Not. (α) Pauca Ebræa in Imperativo ac Infinitivo *Niphal* nonnunquam retinent Characterem Præteriti.

(β) Alia, ex Verbis potiſſimum פ״י, Chaldæorum more, in Futuro Hiphil utrumque characterem exhibent.

Obſ. 3. (α) *Pro vocali quacunque*, potiſſimum *ſub* (e), vel ante (f) *Gutturales*, aut ר *ultimæ* radicalium *ſyllabæ*, nec non verbi Intranſitivi (g), *quandoque* (ֶ) *aſſumitur.*

(β) Quod in quamplurimis indifferenter accidit; quanquam altera forma, in quibusdam, non niſi cum Suffixis appareat.

Obſ. 4. ת *cum*(:) *quieſcenti* efferendum.

(α) Characteriſticum, characteri poſtpoſitum, cum prima ſibilante transponitur (h): & tunc

E 3

(e) יִגְאַל *vindicabit*: אֱהַב *ama*: וַיִּטְחַן & *commoluit*: יִבְעַר *imbit*, בָּרֵךְ *benedixit.* (f) יִגְבַּהּ *efferet ſe*: וַתִּפָּקַחְנָה & *apertæ fuerunt*: שְׁמַע *audi*, תִּשְׁמַעְנָה *audient*: וַיִּנַּע & *commotum fuit*, rad. נוּעַ וַיִּפָּצַר & *urſit, inſtitit.* (g) יִגְדַּל *adoleſcet.* (h) יִסְתַּבֵּל *oneroſus erit*: מִשְׁתַּגֵּעַ *inſanum ſe gerens.*

tunc ה tranſpoſitum, poſt צ mutatur in ט (i); poſt ז vero in ד (k).

(β) Si ſequatur aliud ד, vel cognatæ pronunciationis litera ט & ד, in iisdem exhibetur per Dageſch (l).

Not. (α) Verbum שחה, tranſpoſitione in Hithpael facta, ante ultimam radicalem inſerit ו (m). [vid. §. 57. I. 1. Obſ.]

(β) שוט (n). & זכר (o) [ſi hoc quidem eſt ex Hithpael) ת non tranſponit, & in דפק illud non abjicitur (p).

(γ) Exhibitionem vero literæ ת per Dageſch in prima radicali, admittunt nonnunquam & alia nonnulla pronunciationis heterogeneæ, potiſſimum a נ incipientia.

Obſ. 5. *Loco Dageſch characteriſtici Gravium* [pro verbis *Quadratis*, pluriumque radicalium; quæ nudam Gravium Conjugationum formam exhibent omnia,) nonnunquam *adhibetur*.

(α) ו ad primam radicalem (q);

(β)

(i) Gen. 44, 16. נִצְטַדָּק *juſtificabimus nos.* (k) הִזַּדַּמְנְתּוּן *paratis vos.* (l) תִּתַּמָּם *integrum geris*: הִטַּהֲרוּ *purificarunt ſeſe*: מִדַּבֵּר *loquens*, pro מִתְדַּבֵּר. (m) הִשְׁתַּחֲוָה *incurvavit ſe*, &c. (n) הִתְשׁוֹטַטְנָה, *circuite.* (o) הִזַּכּוּ *purgate vos.* (p) מִתְדַּפְּקִים *pulſantes.* (q) שׁוֹרֵשׁ *radices egit*: לִמְשֹׁפְטִי *judicanti me.*

(β) *Secunda radicalis*, tam in iis, quæ vel natura habent quatuor literas (r); vel ultimam duplicant (s); aut primam duplicatam, ſemel ſtatuunt in locum tertiæ: quam quæ, ultima Quieſcenti abjecta, duas priores repetunt (t).

(γ) *Tertia radicalis*, quando in verbis alioquin perfectis, tribus radicalibus ſubjiciuntur duæ poſteriores duplicatæ (u).

§. 42.

Flexio per Perſonas & Numeros ejusdem Temporis ubivis eadem eſt, derivata ex Pronominibus Perſonalibus: quorum

1. *Terminationes* in prima & ſecunda perſona *Præteritis* in fine *affiguntur* conjunctim: כ ſaltem primæ ſingularis in ת mutato.

2. Ad *tertiam perſonam* fœm. exprimendam, ה excerpitur, *quieſcens* in ſingulari *in* (ָ); in plurali vero utriusque generis *in* ו *mutatum, quieſcit in Schurec.*

(r) פַּרְשֵׁן *expandit.* (s) שַׁאֲנַן *tranquillus fuit.* (t) תְּשַׁגְשֵׁגִי *adoleſcere feceris* F. ex שגה *crevit.* (u) סְחַרְחַר *continuo circuivit.*

Schema coll. §. 41. II. eſto ſequens;

FUTURA.	IMPERAT.	PRAETER.			
In Schemate præced.		In Schemate præced.	M.	III.	SINGULARIA.
—ת		ָה—	F.		
—ת	In Schemate præced.	ָתּ—	M.	II.	
ִי—ת	ִי—	ְתּ—	F.		
א		ִתִּי—	C.	I.	
וּ—י		וּ—	M.	III.	PLURALIA.
נָה—ת		וּ—	F.		
וּ—ת	וּ—	תֶּם—	M.	II.	
נָה—ת	נָה—	תֶּן—	F.		
—נ		נוּ—	C.	I.	

Ad

Ad quod rite applicandum Obſ.

1. (α) Prima & ſecunda perſonæ utriusque Numeri & Generis, in omnibus Præteritis, ſecundam radicalem efferunt cum (-). Niſi quod

(β) In iis Verbis, quæ in Præt. Kal ֹ pro (-) habent, illud, manente tono, ibi retineatur (x); tono vero ablato, tranſeat in (ֳ) hhatuph (y).

2. (α) *Afformativum* Ebræorum ה___ *Præteritorum* fœm. *interdum*, ad formam Chaldaicam, *mutatur in* ת, præcedente (-) (z); & in Quieſcentibus tertia, præeunte (ֵ) (a). Quod

(β) ת--- pro ה--- etiam in nominibus obtinet (b).

Obſ. 3. *Formae* Verborum occurrunt *mixtae*, ex diverſis non tantum Temporibus, ac Generibus; ſed & variis Conjugationibus, ac diſtinctis Radicibus.

CAP. VI.

DE

VERBO IMPERFECTO.

§. 43.

Verba Imperfecta ſunt, *quorum* litera *radicalis, a qua Imperfecta denominantur, inter* con-

(x) יָכֹלְתִּי *potui.* (y) יְכָלְתִּיו *prævalui ipſi.* (z) אָזְלַת *abiit.* (a) וְקָרָאת *& vocabit.* (b) חַטָּאת *peccatum.*

conjugandum vel formandum deſicit, aut quieſcit (c) dividunturque in Defectiva & Quieſcentia.

1. *Defectiva*, & quæ ea ſequuntur, *literam mobilem* quandoque *tollunt*, & non initialem, in conjugando *abjectam, compenſant per Dageſch forte*, imprimendum literæ deficientem ſequenti. Suntque eorum ſpecies duæ: פ״נ, & Geminantia ſecundam.

2. *Quieſcentia, in quibus litera* quieſcibilis *quieſcit*, ordinarie *compenſanda per vocalem longam*, ſub litera quieſcentem præcedente. Species horum ſunt potiſſimum quatuor. פ״י, quo & referri poſſunt verba quædam, פ״א dicta; item Quieſcentia ſecunda, ac ל״ה, & ל״א. De quibus ſingulatim.

Obſ. 1. (α) Quæ dupliciter Imperfecta ſunt, plerumque utriusque ſectantur formationem. Sed (β)

(c) Non ab actu dicuntur Imperfecta, ſed a ſola potentia: quæ, extra Imperfecta quoad ſecundam, tum demum ordinarie in actum introducitur, quando literam, unde Imperfecta dicuntur, analogia afficit cum (:), inprimis quieſcenti. [Denominationes verborum Imperfectorum ab antiquo paradigmate פעל deſumuntur, ſecundum hoc Schema:

ל	ע	פ
ה	ו	נ
	י	י
א	א	א

Digitized by Google

(β) imperfecta non dantur quoad duas literas contiguas, præterquam Ebræorum בּוֹא. Nam.

(γ) Quæ, præter ſecundam ו, primam habent נ, quoad hanc ſemper ſunt perfecta: quæ autem præter ſecundam ו, tertiam habent ח, perfecta ſunt, quoad ſecundam.

Obſ. 2. In omnibus Imperfectorum Speciebus quædam Verba dantur, quæ vel nonnunquam, vel perpetuo, Perfectorum ſequuntur naturam; ſive in quibusdam, ſive in omnibus.

Obſ. 3. Quamplurima Verba Imperfecta, ſub formis diverſis, unam retinent eandemque ſignificationem.

§. 44.

Verba פ״נ I. *Primam radicalem*, non tantum

1. *Ex analogia cum* (:) *quieſcenti* (ob Præformativum) *notandam*, [ſi ſecunda radicalis non fuerit Gutturalis,] *abjiciunt*, facta ejus compenſatione, in ſequenti litera, per Dageſch forte. (d) Sed &

2. *In Imperativo* (e), *ac Infinitivo* (f) *Kal*, cum (:) mobili, aut vera vocali efferendam, extru-

(d) יִגַּשׁ pro יִנְגַּשׁ *accedet*, נִגַּשׁ *adductus eſt*: הִגִּישׁוּ *admoverunt*: מֻגָּשׁ *admotus*. * מַצִּל *eripiens*: לְהַצָּלָה *ad eripiendum*, rad. נצל. (e) גַּשׁ, & גֶּשׁ— *accede*: גְּשׁוּ *accedite*: גּוּשִׁי *accede*. F. * פְּקוּ *egredimini*. ex נפק *egreſſus fuit*. (f) בְּגֶשׁ—ת *in accedere*.

tradunt: ſecunda, in Imperativo [extra Perſonas, in י & ו creſcentes,] cum (-) vel (..) rariſſime Perfectorum vocali ֹ, notata, in Infinitivo vero litera ת in fine aſſumta, præcedente gemino (∵).

Obſ. 1. *Hoc modo* נ *quodcunque*, per (:) quieſcens literæ vocis eſſentiali jungendum, in primis tertia Radicalis, abjicitur; præcipue ſi ante aliud נ vel ת (g) fuerit.

2. Verbum נתן *imperfecte formatum*, extra Præteritum Kal, in cæteris hujus Conjugationis temporibus, *ſub ſecunda radicali* vocis in fine non creſcentis, *amat* (..) (h).

3. Formationem Verborum פ״נ imitantur

(α) Radix לָקַח (i):

(β) Verba nonnulla, à י incipientia: & quidem ינח, יצב, יצע, יצת, & יקף perpetuo; יצק, יצר & יָגֹר, in Kal plerumque; יגע vero ילד, יחם, יקץ, & ישר non niſi ſemel.

§. 45.

Verba *Geminantia ſecundam*,

I. *In-*

(g) נָתַנּוּ *dedimus*: נָתַתָּ pro נָתַנְתָּ *dediſti*: אַתְּ *tu*, pro אַנְתְּ. (h) אֶתֵּן *dabo*: תֵּת *dare*, תֵּן *da*. (i) וַיִּקַּח & *ſumſit*, pro יִלְקַח coll. §. 41. III. Obſ. 3. & ita קַח *ſume*, קַחַת pro לְקַחַת *ſumere*.

I. *In Conjugationibus Levibus*, *ſecundam radicalem abjiciunt* (k): & [voce a fine creſcente] *tertiæ* radicali *Dageſch* imprimunt (l).

1. Subſtituunt, (α) pro (:) retrahendo vocalem ejus primitivam.

(β) In *Niphal* tamen pro puncto ita retrahendo, *plerumque adhibetur* (-) (m), interdum ו (n), rarius (..) (o):

(γ) In *Hiphil* vero communius (..) (p), rarius (-) (q).

2. Pro (:), ſub ultima Radicali dageſſchanda exprimendo, in Præteritis adhibent ו (r), in cæteris Temporibus ־ֶי (s).

3. Præformativi *vocalis brevis* ſyllabæ ſimplicis.

(α)

סַב *circumivit*, סוֹב *circumi*: יָסֹב *cingebat*, &c. (l) סַבּוּ *circuiverunt me*: וָרֹבּוּ & *iaculati ſunt*: סֹבּוּ *circuite*, pro סְבָבוּ, ex סֹבֹב, ita תָּסֹבּוּ *circuibitis*. (m) נָסַבּוּ *circumcirca poſuerunt ſe*, pro נִסְבְבוּ: יִסַּבּוּ pro יִסְבְבוּ *vertent ſeſe*. (n) נָגֹלּוּ & *convolventur*, pro נִגְלְלוּ. (o) נְסַבָּה *averſa eſt*, pro נִסְבְבָה (p) הֵסֵב *avertit*, הֵסַבּוּ *abduxerunt*. (q) הֵדַק *comminuit*. (r) סַבּוֹתִי *cauſa fui*, pro סִבַּבְתִּי: בַּזּוֹנוּ *diripuimus*: הֲשִׁמּוֹת *deſolaſti*: וְסַבֹּתֶם & *circuibitis*: וַהֲדִקּוֹת & *comminues F.* (s) תְּסֻבֶּינָה *circuibunt*, pro תִּסְבֹּבְנָה: וַתְּחִלֶּינָה & *inceperunt.*

(α) *Elevatur in analogam longam* (t). Sed (β) *In* Participio *Hiphil* in (ָ.) (u) & (γ) *In Kal* (x) atque *Niphal* (y) in (ְ).

Obſ. 1. In quibusdam, Compenſatione per Dageſch neglecta, (:) retrahitur (z).

2. Ubi vero, Chaldæorum more, compenſatio fit in litera, abjectam præcedente; ibi non modo (:) retrahitur, ac ſub ultima radicali retinetur: ſed & vocalis ordinaria ſub Præformativo manet (a).

II. *In Coniugationibus Gravibus*,

1. Secunda radicali retenta, pro Dageſch forti characteriſtico, & prævia vocali, ſubſtituunt (ו) (b). Vel

2. Pro ſecunda radicali, in locum Dageſch cha-

(t) הָחֵל *incipiendo*: אָחֵל *incipiam*: הֵסַב *avertis*: מוּסָב *converſus*. (u) מֵסֵב *averſurus ſum*. (x) נָסֹב *circuibimus*. (y) וְנָסַב & *circumgyrabitur*: וְנָמֹס & *tabeſcens*. (z) וְנִבְלָה & *confundemus*, pro וְנָבֹלָּה *fut. Kal*, rad. בלל. (a) וַיַּכְּתוּ & *contuderunt*, formæ וַיַּרְבְּקוּ & *adhærere fecerunt*. וַיִּקְּדוּ & *inclinarunt verticem*: יִדְּמוּ *ſilebunt*: תִּצַּלְנָה *tinnient*, הֻמְּכוּ *depreſſi ſunt*. (b) נוֹסֵסָה *fugere facit*: יְהוֹלֵל *infatuabit*: תְּסוֹבֵב *circumgyrabit* F. מְחוֹקֵק *legislator*. Püal עוֹלַל *peractus eſt*: מְהוֹלָל *ad inſaniam adductus*. *Hithpael* הִתְהוֹלְלוּ *inſano impetu agitamini*.

charaᴄteriſtici transmota, ſtatuunt ſimilem primæ (c).

Not. Verba Geminantia ſecundam

1. Interdum confundunt formas cum verbis Quieſcentibus ſecunda, vel tertia radicali.

2. Pro litera geminanda, in pauciſſimis eſt, Syrorum more, א (d).

In Verbis פ"י,

I. *Prima*, ex analogia *cum* (:) *quieſcenti notanda*,

1. *In Kal quieſcit in* (..) vel (ִי) *ſecunda etiam radicali* [extra perſonas in (ִי) & ו creſcentes], ibi *cum* (..), hic cum (-), (e) rariſſime וֹ (f) *notata.*

2. Extra Kal *mutatur in* ו: quod

(*α*) In *Niphal* (g) & *Hiphil* (h), quieſcit in hholem.

(*β*) In *Hophal* autem in ſchureck (i).

Obſ.

(c) *Piel* קִלְקַל *deterſit:* יְסַכְסֵךְ *veprium inſtar commiſcebit. Paul* כָּלְכְּלוּ & *ſuſtentati fuerunt: Hithp.* וַיִּתְמַרְמַר & *exacerbavit ſe.* (d) וַיִּמְּאַס & *diſſolutus, liquefactus fuit*, pro וַיִּמַּס. (e) אֵלֵךְ *ibo:* תֵּרֵד *deſcendet F.* תִּישַׁן *dormies.* (f) נֵאוֹת *acquieſcemus.* (g) נוֹלַד *natus eſt:* הַנּוֹלְדִים *nati illi.* (h) הוֹלִיד *parere fecit;* אוֹלִיד *gignam.* &c. *הוֹדַע *notum fecit:* מְהוֹדֵא *laudans.* (i) הוּסַד *fundatus fuit:* מוּסָּד *fundatus.*

Obſ. 1. Huc referri poſſunt.

Ebraice *Verba* quædam *ab* א *incipientia* (ſcil. אצר, אפה, אסר, אכל, אבה, אבד, & plerumque אחז, interdum etiam אהב & אסף), quorum *prima radicalis in Futuro Kal quieſcit in* ו, *ſecunda*, in cæteroquin Perfectis, [ſi vox a fine per afformativa י & ו non creverit,] *cum* (..) *vel* (-) *notata* (k)

Obſ. 2. Verbum יכל *in Futuro Kal* (ad formam Hüphal) *primam in* ו *mutat*, quieſcens in ſchurec, ſecunda cum (-) notata (l).

Obſ. 3. י *in Hiphil* ſæpe retinetur, ut vel (α) *Quieſcat in* (..) (m); vel (β) Ipſo *per* (..) *moto*, *Præformativum habeat* (:) (n)

II. *In Imperativo & Infinitivo Kal, primam* etiam, cum (:) mobili, aut vera vocali efferendam, *extrudunt*: ſecunda in Imperativo, [extra Perſonas in י & ו creſcentes, cum (∴) vel (-) notata (o); in Infinitivo vero ת in fine aſſumto, præcedente gemino (∵) (p).

III. *Primam* י *mutant in* ו *mobile*,

1. *In-*

(k) אכל *comedam*: תאכל *comedes*, יאכל *comedet*: נאכל *comedemus* &c. (l) אוכל *potero*: תוכל *poteris*. (m) היטיב *benefecit*. (n) ייטיב *benefaciet*. (o) לך *abi*. (p) רדת *deſcendere*: דעת *ſcire*.

1. *In Niphal* dageſchandam (q):

2. *In Hitbpaël* verborum ירה (r) ירע (s) יכח (t) & יסר (u), ſecundæ dagesſchatæ præmiſſam.

§. 47.

Verba Quieſcentia Ain, *ſecundam radicalem ubivis abjiciunt* (x):

I. In Conjugationibus levibus.

1. *Pro* (:) retrahendo, *ſubſtituunt vocalem primitivam* (y), [h. e. illam, ex quae (:) ortum eſt] & amplius,

(α) *In Kal pro* (-) (z) quidem (niſi tertia radicalis (:) expreſſum ceperit) (a), *ac pro* (..) *Participii* (b), *adbibent* (ָ).

(β) *Pro* ו frequentius *ſubſtituunt* וּ, vel (ֹ) (c).

(q) יִוָּלֵד *naſcetur*: תִּוָּרֵא *timearis*: נִוָּכְחָה *redarguemur.* (r) הִתְוַדָּה *confeſſus fuit*: מִתְוַדִּים *confitentes*: אֶתְוַדֶּה *confitebor*: (s) בְּהִתְוַדַּע *in notum facere ſe* אֶתְוַדַּע *notum me faciam.* (t) יִתְוַכָּח *diſceptabit.* (u) וְנִוַּסְּרוּ *& erudient ſe.* (x) Viide מֵת *mortuus eſt*, ad formam חָפֵץ, ſed אוֹר *luxit*, formæ קָטֹן, & קָם *ſurrexit*, formæ קָטַל coll. inf. I. 1. (α) (y) מֵתָה *mortua eſt*, מֵתוּ *mortui ſunt*, בֹּשָׁה *erubuit.* אוֹרוּ *lucent*, טוֹבוּ *bona ſunt*: זֹרוּ *compreſſa ſunt*: בָּאוּ *venerunt.* (z) Vn. de קָם, קָמָה *ſtetit*, קָמוּ *ſurrexerunt.* (a) קַמְתָּ *ſurrexiſti*: קַמְתִּי *ſurrexit.* (b) שָׁבָה *reverſa*, קָמִים *ſurgentes.* (c) קוּם *ſurgere*, vel *ſurge*

(γ) *In Niphal* pro quocunque punĉto retrahendo, *adbibent* ו (d)

2. (α) Pro (:) *ſub ultima radicali exprimendo*, ſæpius in Præteritis (Niphal (e) & Hiphil) uſurpatur וֹ, in Futuris vero (Kal (f) & Hiphil (g) interdum ֶי—.

(β) Idque quoties accidit, toties pro vocali retrahenda in Hiphil venit (ֵ) (h), nonnunquam (ֵ..) (i), [in Niphal וּ]

3. *Præformativi* vocalis *brevis* ſyllabæ ſimplicis, *Ebraice* quidem

(α) *Elevatur in analogam longam* (k). Sed

(β) In Participio Hiphil mutatur in (..) (l) &

(γ) *In Kal* (m) *atque Niphal* (n) tranſit in (ֻ) (o)

Obſ. 1. *In Hüphal*, compenſatione extraordinarie negleĉta, retrahitur (:) (p)

Obſ.

קוּמוּ *ſurgite.* (d) הִכּוֹן *præparate*: נְבוֹכָה *perplexa eſt*: הִמֹּלוּ *circumcidimini.* (e) נְפֹצוֹתֶם *diſperſi fuiſtis.* (f) תָּשׁוּבְנָה & תְּשֻׁבֶינָה *redibunt.* (g) תְּהִימֶינָה *perſtrepent*: ſed תְּשֵׁבְנָה *reſtituent.* (h) הֲקִימֹתִי *ſtare feci.* (i) הֲרֵעֹתָ *male feciſti.* (k) הֵקִים *confirmavit*: לְהָקִים *erigere*: הָקֵם *ſtare fac*: תָּקִים *eriges*, הוּקַם *erectus fuit.* (l) מֵקִים *ſtabiliens.* (m) אָקוּם *ſurgam*, (n) נְפֹצוּ *diſperſi fuerunt*, נְפוֹצֶת *diſperſa.* (o) [יוּמַת *morietur*, inverſe ponitur pro יָמוּת.] (p) הוּבְאוּ *introducti fuerunt*; יוּמָתוּ *morte afficientur.*

Obſ. 2. *Participium* Benoni

(α) In iis, quorum Præterita ſub ſecunda radicali (..) habent vel ֹ, ad horum imitationem, itidem vocales has (..) vel ֹ collocat ſub primam (q),

II. In *Conjugationibus Gravibus*, pro ſecunda radicali abjecta,

1. Similis tertiæ ſubſtituitur; & pro Dageſch forti, ad primam radicalem apponitur ֹ (r),

2.(α) Pauca primam duplicatam in locum ſecundæ abjectæ ſtatuunt, adhibita ante eam, pro Dag. forti, litera ſimili tertiæ radicali (s).

(β) Id quod imitantur pauca Ebræa (t)

[3. Pauca quædam, ſecunda radicali in י mutata, *retinent puncta Perfectorum*]

§. 48.

Verba Quieſcentium tertia ה,

I. *Voce a fine non creſcente*, deſinunt

1. Omnia *Præterita* in ָה (u).

(q) מֵת *mortuus*, formæ גָּדֵל *creſcens*, אוֹר *lucens*, formæ גָּדוֹל. (r) כּוֹנֵן *paravit* M. כּוֹנְנָה *paravit* F. תְּכוֹנֵן *parabis*: מְמוֹתֵת *mori faciens*: מְשׁוֹטְטִים *diſcurrentes*. Ita in *Pual*, רוֹמַם *exáltatus eſt*: מְחוֹלָל *confeſſus*. Et in *Hithpael*, יִתְלוֹנָן *commorabitur* &c. (s) כִּלְכֵּל *ſuſtentavit*: מְטַלְטֵל *migrare faciens*: תִּתְחַלְחַל *horribili dolore afficiet ſe* F. (t) קִיְּמוּ *ſtare fecerunt*: חִיַּבְתֶּם *damnaſtis, reum effeciſtis*. (u) גָּלָה *exſulavit*: נִגְלָה *revelatus fuit*: גִּלָּה *revelavit*: הָרָה *procreare*

2. *Futura* (x) *ac Participia* (y) *in* ה—
3. *Imperativi* in (..) (z).
4. *Infinitivi* in ו (a)

Obſ. 1. Participium *Paul* ה in י mutat (b).

Obſ. 2. *Futura*, & *Participia* reliqua rarius occurrunt cum (..) (c).

Obſ. 3. *Infinitivi*,

(α) Sæpius ה *ultimum mutant in* ת (d);

(β) Nonnunquam tertiam literam mutant in cognatas litteras quieſcentes (e)?

(γ) Haud raro ultimam quieſcentem habent in (..) (f).

II. *Voce in fine creſcente*

1. *Ter-*

---

factus eſt: הִגְלָה *abduxit*: הָגְלָה *in exſilium abductus fuit*: הִתְוַדָּה *confeſſus fuit*. (x) יִגְלֶה *exſulabit*: יִגָּלֶה *revelabitur*: אֲגַלֶּה *manifeſtabo*: יְכֻסֶּה *operietur*. (y) גֹּלֶה *exſulans*; מְגַלֶּה *revelans*; מְעֻנֶּה *afflictus*; מַעֲלֶה *aſcendere faciens*; מָפְנֶה *obverſus*; מִתְעָרֶה *explicans ſe, vireſcens*. (z) גְּלֵה *exſula*; הַעֲלֵה *aſcendere fac*. (a) עֲשׂוֹ *facere*: לְהֵרָאוֹ *videri*: קַוּוֹ *exſpectare*. (b) Eſth. 3. 14. גָּלוּי *manifeſtum*. (c) תַּעֲשֶׂה *facies*: תְּגַלֶּה *reteges*: *Part* מְחַכֶּה *ſperans*: (d) גְּלוֹת *exſulare*: הִגָּלוֹת *retegi*: גַּלּוֹת *retegere*: עַנּוֹת *affligi*: הַגְלוֹת *abduxiſſe*: הִתְגַּלּוֹת *manifeſtare ſe*. (e) עֲשׂוֹ *facere*: וְכַחַכֵּי & *ſecundum exſpectare*. (f) הִנָּקֵה *abſolvi*: עַנֵּה *affligere*: הָפְדֵּה *libertate donari*.

1. *Tertia* radicalis *non ſchvanda* ſine facta compenſatione *abicitur* (g), una cum puncto prævio.

Obſ. 1. *In tertia fœminina ſingulari*, quoties, pereunte tertia radicali ה, Femin. cum maſc. confunderetur, illud ה *mutatur in* ת (h).

Obſ. 2. ה non ſchvandum interdum in literam cognatam (י), rarius ו, mobiles mutatur (i); quod (י) in Participio Kal plerumque dageſchatur, præmiſſo (.) (k).

nr. 2. *Tertia Schvanda in* י *mutatur: quod quieſcat*

(*α*) *In Præteritis*, Conjugationis *Kal* quidem in (.) (l), cæterarum vero in (..) (m).

(*β*) *In Futuris* autem *ac Imperativis in* (·.·) (n).

(g) גָּרוּ *exſularunt* תִּגְלוּ *exſulabitis*: יִגְלוּ *exſulabunt*: פְּרוּ וּרְבוּ *fœcundi eſtote & multiplicamini*: גֹּלֶה *exſulans* גּוֹלִים *exſulantes*: & ita in reliquis (h) גָּלְתָה *exſulavit*: גִּלְּתָה *revelavit*: &c. (i) יִרְבְּיֻן *multiplicabuntur*: הָלְיוּ *attollite*: תְּדַמְּיוּנִי *aſſimilabitis me*: שָׁלוּתִי *tranquillus fui*. (k) עֹטְיָּה *declinans*: ſed בֹּכִיָּה *flens*: פֹּרִיָּה *fructum ferens, fœcunda* &c. (l) גָּלִית *exſulaſti*: עָשִׂית *feciſti* F. גָּלִיתִי *exſulavi*: בְּנִיתֶם *ædificaſtis*: עֲשִׂיתֶן *feciſtis* F. עָשִׂינוּ *fecimus*. (m) נִגְלֵיתִי *manifeſtatus fui*: גִּלִּיתָ *revelaſti*. (n) Cant. 3, 11. רְאֶינָה *videte*: תִּרְאֶינָה *videbunt*. F.

Obſ. *Accedente Suffixo*, ה etiam ſchvandum ſimpliciter abjicitur (o).

§. 49.

Verba ל"א I. *Voce a fine non creſcente, pro* (ַ) & ו [extra Infinitivum] *ultimæ ſyllaba aſſumunt* [ָ] (p).

II. Voce a fine creſcente,

1. א ex analogia *ſchvandum, quieſcit*

(α) *In Præterito Kal* quidem *in* [ָ] (q), *in cæteris Præteritis* (r) [& ex forma מָלֵא etiam in Kal (s) *in* [ֵ]]

(β) In Futuris ac Imperativis vero, (t) *in* [ֶ]

2. א vero, *ad quod* ה *adjicitur, præcedente* analogice *gemino* [ֶ], vel

(α) *Per* [ֵ] *movetur, præmiſſo* [ְ] (u); vel

(β)

(o) עָשְׂךָ *fecit te.* (p) מָצָא *invenit:* מָצָאתִי *inveni:* אֶמְצָא *inveniam.* נִמְצָא *inventus eſt:* הוּבָא *venire factus, adductus eſt* &c. (q) מָצָאתָ *invenisti* M. מָצָאתְ *invenisti* F. מָצָאתִי *inveni* &c. (r) נֶחְבֵּאתָ *occultatus fuiſti:* נִמְצֵאת *inventa fuiſti:* רְפָאתֶם *ſanaſtis:* הִשֵּׁאתָ *deceptum declaraſti*, ex נָשָׁא &c. (s) מְלֹאתָ *impleviſti:* יָרֵאתִי *timui:* יְרֵאתֶם *timuiſtis* &c. (t) תִּקְרֶאנָה *vocabitis:* קְרֶאןָ *vocate*, (u) מוֹצֵאת *inveniens* F. שְׂאֵת *portare*, rad. נָשָׂא, coll. §. 44. I. 2.

(β) *Quieſcit, per* [..] *compenſatum* (x)

Obſ. 1. *Verba* ל"ה & ל"א ſæpe *formas* ſuas *permutant* invicem, vel

(α) quoad literas; vel

(β) quoad puncta; vel etiam

(γ) quoad utrumque.

CAP. VII.

DE PARTICVLIS.

§. 50.

P*Articulæ* vocantur omnes Voces indeclinabiles. Quarum aliæ

Inconnexæ, per ſe vocem conſtituere poſſunt:

Connexæ aliæ, quæ in oratione ſemper aliis adhærent; ſuntque potiſſimum משה וכלב. Ex quibus

I. מ [ex מִן] *præfigitur per* [.] *ſequente Dageſch forti* (y); quod tamen, ſi litera ſequens fuerit י ſchvatum, ex eadem [præter duo] una cum [:] excidit (z).

(x) מוֹצֵאת *inveniens* F. לָשֵׂאת *ad portandum*, ex נָשָׂא, coll. §. 44. I. 2. & צֵאת *egredi*, ex יָצָא, coll. §. 46. II. (y) מִתַּחַת *e fundo*. (z) מִידֵי *e manibus*, ex יְדֵי; מִירוּשָׁלַםִ *ab Hieroſolymis*.

II. (α) ה *Interrogativum* (ordinarie) *cum* (-:) *præfigitur* (a):

[(β) Sequente (:), vel littera Gutturali ſine (ָ) habet (-)].

(γ) Rarius, potiſſimum ante Præfixum, cum (-) ſequente Dageſch (b).

[(δ) Sequente vero Gutturali, Kametſata imprimis, habet (..): nunquam vero ה Interrog. ante ע (ָ) habet, nec (-) ſequ. Dageſch, niſi litera, cui apponitur, fuerit Præfixa, aut in Verbis Præformativa.]

III. וכלב (c) *ordinarie cum* (:) *præfiguntur*; ſed extra Regimen, *ante vicinum tonum*, nonnunquam etiam *cum* (ָ) (d)

Obſ. 1. ו tamen *Schureck recipit*,

(α) Ante Affines בםף (e), (niſi nonnunquam ob vicinum tonum habeat (ָ)) (f); itemque

(β)

(a) הֲמִן *an de?* (b) הַכְּצַעֲקָתָהּ *an ſecundum clamorem de ea?* (c) וְרוּחַ *& ſpiritus*: בְּדֶרֶךְ *juxta viam*: לְאֹתֹת *in ſigna*: בְּרֵאשִׁית *in principio.* (d) וָיָמָּה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה *& verſus meridiem, ac ad ortum, & verſus mare*: כָּעֵת *circa tempus*: לָמַּיִם *ab aquis*: בֵּנוּ *inter nos.* (e) וּבֵין *& inter*; וּמֵעֵץ *ſed de arbore*: וּפָחַד *& timebit.* (f) וָבֹהוּ *& inanitas*: וָמֵת *certe morietur*: וָפַחַד *& timor.*

(β) *Ante literas* (extra ·) (g) *cum* (:) *ſimplici* (h), aut compoſito, ſub litera non Gutturali (i), *notatas.*

Obſ. 2. ו *Converſivum in Præteritis* adhæret quidem per punctum alias uſitatum: ſed (præter primam pluralem, & pleraque Quieſcentium tertia) *tonum ex penultima* (radicalium acuta) *dimittit ad ultimam* (k) (afformativam.)

Obſ. 3. (*α*) ו *Converſivum Futuris præfigitur per* (-), *ſequente Dageſch forti* (l): *ac*, extra pauſam tamen, ac primam ſingularem.

(β) *Tonum* plerumque ſimul *ad penultimam*, (ſi ſimplex hæc fuerit,) *retrahit ex ultima* (m).

CAP. VIII.

DE

FIGVRIS ETYMOLOGICIS.

§. 51.

Figurarum hic aliæ Voci aliquid otioſe ſuperaddunt, aliæ aliquid ei, ſenſu ſalvo, detrahunt. Quæ ſuqeraddunt, ſunt *Proſtheſis*, *Epentheſis* & *Paragoge*: Sed detrahunt *Aphæreſis*,

(g) וּלְהַבְדִּיל & *ad ſeparandum.* (h) וְזָהָב & *aurum.* (i) ex יְהִי *erit*, fit וִיהִי & *erit.* (k) וְאָכַלְתָּ & *comedes*: וַהֲקִימֹתִי & *ſtabiliam.* (l) וַיִּקְרָא & *vocavit* &c. (m) Ex יָקוּם *ſurget*, fit וַיָּקָם & *inſurrexit*: ex תּוֹסֵף *addet* F. וַתֹּסֶף & *addidit*, coll. §. 18.

ſis, *Syncope*, & *Apocope*. Quibus addi poteſt *Metatheſis*.

§. 52.

Rarior eſt *Proſtheſis*, quæ *præponit ab initio literam* בּ (n) *vel* ל (o), *aliasque* (p) punctatas.

§. 53.

Epentheſis in medio vocis *inſerit*, non tantum

I. Literas *Quieſcentes* א (q), ו (r), & י (s) poſt vocalem, potiſſimum cuilibet homogeneam. Sed &

II. *Ante Suffixa*, inprimis Futurorum, *literam* נ; quacum *tonus* ſemper *ſervatur in radicalium ultima*. Hinc

(α) *Pro vocali, ſuffixis* הוּ (t), הָ (u), & נִי (x) *præmittenda*, adhibetur (:). Et amplius.

(β) Vltimæ radicali non vocalizatæ, adjicitur (∴) vel (-) Sed

(γ) (..) ante ךָ corripitur in (∴) (y).

Obſ. 1. נ Epentheticum excluditur nonnunquam, potiſſimum ante aliud נ vel ךָ, &

(n) בַּעֲבוּר *propter*. Sed Vid. *interpr*. §. 166. (o) לְאֹם *gens*: ex אֻמַּם. (p) אֱרוֹשׁ *triturando*, pro דּוֹשׁ.. (q) וְקָאם & *ſurget*: * בְּאַתַר *poſt*, &c. (r) מְיוֹרְדִי *a deſcendere me*. (s) יַגִּיר *indicabit*: הַבִּיט *proſpice*: תֵּיעָשֶׂה *fiet*, &c. (t) יִצְּרֶנְהוּ *cuſtodiet eum*. (u) יִמְצָאוּנְהָ *invenient eam*. (x) יִמְצָאֻנְנִי *invenient me*. (y) יְשָׁרְתוּנֶךָּ *miniſtrabunt tibi*.

& compenſatur in ſequenti litera per Dageſch forte (z).

Obſ. 2. Rarius deprehenditur נ Epentheticum

(α) Ante הו & הם Suffixa Particulæ מן (a).

(β) Ante (י) (b).

(γ) Ante (ו) (c).

§. 54.

Paragoge producit vocem, *litera* aliqua *in fine adjecta.* Et quidem

I. *Uſitatiſſime* 1. *litera* ה—

(α) *In Perſonis Futuri* (d), *ac Imperativi* (e), (Infinitivi (f) rarius,) in fine alioquin *non creſcentibus.*

(β) In Pronominibus ſecundæ Perſonæ maſcul. ſing. (g), ac plural. fœm. (h); item tertiæ perſonæ plural. utriusque generis (i). Et ſic quoq; in harum perſonarum Afformativis (k) at-

---

(z) תְּבַעֲתַנִי *perterrefacies me*: Num. 6, 24. וְיִשְׁמְרֶךָּ *& cuſtodiat te.* אַיֶּכָּה *ubi tu* (es)? (a) מִמֶּנּוּ *ex eo*: מִנֵּהוּ *de ipſo*: מִנֶּהָם *ab illis.* (b) יֶשְׁנוֹ *eſt ille*; וְקָבְנוֹ *& exſecrare eum.* (c) תַּמְנוּ *defecerunt*, pro תַּמּוּ. (d) נִלְבְּנָה *excoquemus lateres.* (e) לְכָה *i, agedum*, rad. יָלַךְ. (f) לְמָשְׁחָה *ad ungendum.* (g) אתּה אתּ *tu* M. (h) אַתֵּנָה *vos* F. (i) הֵמָּה illi: הֵנָּה *illa.* (k) בָּגַדְתָּה *perfide egiſti*: וְהִשְׁלַכְתֶּנָה *& abjicietis*: תְּדַבֵּרְנָה *loquemini* F.

atque Suffixis, (l) ex illis formatis.

(γ) Rarius in Nominibus (m), Participio ſing. (n) maſc. Particulis quibusdam (o), ac tertia Præteritorum fœminini generis; in qua tunc, perinde ut in Nominibus, ה fœmininum mutatur in ת (p).

2. (α) Litera ן in Perſonis Verborum per (ִי) (q) vel (וּ) (r) creſcentibus.

(β) Extraordinarie in Infinitivo (s).

Obſ. in quibusdam poſt ה Paragogicum Futuri ac Infinitivi, in ת mutatum, aliud adjicitur Suffixum (t).

II. *Minus uſitate*: nempe

1. Litera א, quæ potiſſimum poſt וּ Verborum adhibetur.

2. ו, quæ *in nomine* uſurpatur *poſt formam conſtructam* (u)

3. י (vel cum (ִ) præcedente, vel absque eo): quæ *adhibetur* in

(α) Pronomine 2. perſonæ fœmin. ſing. (x); &

(l) בְּשִׁמְכָה *ſub nomine tuo.* לְבַדָּנָה *in ſolitudine ipſarum.* (m) לַיְלָה *nox*, ex לַיִל. (n) בֹּעֲרָה *ardens.* (o) אֵיכָה *quomodo?* (p) נִפְלָאֲתָה *ſingulariſſima, admirabilis.* (q) תִּדְבָּקִין *adhærebis.* תְּחִילִין *paritura es*, (r) יְחִילוּן *dolebunt.* יְדָעוּן *noverant*: תִּשְׁמְעוּן *audietis.* (s) בְּאַבְדָן *in interire.* (t) תְּבוֹאָתְךָ *eveniet tibi* &c. (u) בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר *Bileam filius Beoris.* (x) אַתְּי *tu F.*

& ſic quoque in Afformativis (y) & Suffixis (z), ejusdem perſonæ.

(β) Participiis maſculinis (a).

(γ) Nominibus ac Participiis fœmin. ſæpe poſt formam conſtructam (b).

(δ) Particulis quibusdam (c).

Obſ. 1. ה Paragogico accedente,

(א) *Tonus in ſede priſtina relinquitur,*

(α) *In nominibus* ordinarie: item

(β) *In Pronominibus*, indeque factis augmentis ſervilibus: atque

(γ) *In Conjugationibus levibus* quieſcentium (d) ac geminantium (e) Ain, nec non Perfectorum Hiphil (f).

Extra hos caſus

(ב) *Tonus in Verbis dimittitur ad ultimam* (g).

Obſ. 2. Pauca quædam ſunt, in quibus etiam (:) ſecundæ radicalis Kal, (more fere Suffixorum Pronominum,) redit in vocalem primitivam, (-) amplius elevato in (ָ) (h).

§. 55.

Aphæreſis aufert ab initio vocis

1. In-

(y) נָתַתִּי *dediſti* F. (z) בְּתוֹכֵכִי *in medio tui* F. (a) אֹסְרִי *ligans.* (b) מְלֵאֲתִי *plena*: ſed רַבָּתִי *magna.* Gen. 49, 11. (c) מִנִּי *a*: זוּלָתִי *præter* &c. (d) שׁוּבָה *revertere.* (e) נָבֹזָּה *prædemur.* (f) אַשְׁלִיכָה *projiciam.* (g) אֶשְׁמְרָה *cuſtodiam*: שָׁמְרָה *cuſtodi*: נֵלְכָה *ibimus* (h) תִּדְבָּקִין *adhærebis*, ex תִּדְבְּקִי: תֹּאבֵדוּן *peribitis*, &c.

1. Interdum Præformativum Imperativi ac Infinitivi Niphal & Hiphil (i); ſuperveniente potiſſimum una ex literis כלב (k).

2. Rarius Præformativum Præteriti Hiphil (l)

3. Ipſam nonnunquam literam radicalem (m)

§. 56.

Syncope concidit e medio vocis, vel literam, vel punctum vocale.

I. E literis concidit

1. ה *Articuli, quoties ſupervenit eidem una ex literis* כלב (n).

2. (α) נ in vocibus אֲמֶנֶת, אֶנֶף, בֶּנֶת & חֶנֶת; pro quibus dicitur אֱמֶת, אַף, בַּת, atque חֵת.

(β) Sed *accedente* aliquo *incremento* finali, נ cum integra forma *reaſſumendum* eſt; *nec*, permutatione vocalium peracta, *abjiciendum*, (o) *niſi*

(i) רִיבוּ *contendite*, שִׂים *pone*. (k) כְּכַשְׁלוֹ pro בְּהִכָּשְׁלוֹ *in corruere ipſum*. לְרָאוֹת *videri*: לָאוֹר *illuminari*: וְלַנְפִּל *& ad cadere faciendum*: לָרִיב *ad contendendum* &c. (l) רִיבֹתָ *litigaſti*: בִּינוֹתִי *adverti*: וְדִיגוּם *& piſcabuntur eos*. (m) וְשַׁבְתִּי pro וְיָשַׁבְתִּי *& manebo*. inprimis א v. g. בִּירָה *caſtellum*, pro אֲבִירָה *robuſta*: דָּם *ſanguis*, rubicundus ſcil. [ex אָדַם *rubuit*]. (n) כַּיּוֹם pro כְּהַיּוֹם *circa hunc ipſum diem*. Sic לַיּוֹם▬ *ad diem iſtum*; בַּיּוֹם▬ *in iſto die*. (o) בְּנוֹת▬ *filiæ*.

niſi quando cum (:) *quieſcenti efferatur*: quo facto, defectus ejus per Dageſch compenſetur in litera ſequenti (p).

Obſ. 1. Sic per Syncopen ablatum eſt נ in עֵץ (q), חֵךְ (r) חִטָּה (s), & הֹדוּ (t); defectu, voce quocunque modo creſcente, per Dageſch indicato.

2. Quo referri ſolet שְׁתַּיִם ex Maſcul. שְׁנַיִם (u), cujus etiam puncta retinet, compenſatione literæ נ neglecta. conf. §. 11. I. 2. (β).

3. Literam א [vocali, in qua quieſceret, manente],

(α) In Futuro Kal verborum פ"א in prima perſona ſingulari ordinarie (x), in reliquis rarius (y).

(β) Cum vocalem ſuam in locum præcedentis (:) collocaverit; (z), vel amiſerit penitus, juxta II. Obſ. 2.

(p) בִּתִּי *filia mea*: אֲמִתּוֹ *veritas ejus*: אַפָּם *ira ipſorum*: תִּתֶּךָ *dare te.* (q) Hinc עִזִּים *capræ.* (r) Hinc חִכִּי *palatum meum.* (s) Hinc חִטִּים *tritica.* (t) India. (u) Vnde שְׁתֵּי vel שְׁתַּיִם *duæ*, in Regimine. Vid. §. 34. II. 4. Obſ. (x) V. g. אֹכַל, & cum ה Paragog. אֹכְלָה *edam*: אֹמַר *dicam*: אֹחֵז *apprehendam*: אֹהַב *diligam*: אֹסְפָה *colligam.* (y) תֹּסֵף *contrahes*: תֹּבֵא *voles*: יֹמְרוּךָ *loquentur contra te.* (z) צֹבְאֶיהָ pro צְבָאֶיהָ *militantes ejus*: מַלְּפֵנוּ pro

4. ד (α) Numeralis שֵׁשׁ perpetuo; vocis אֶחָד vero, quoties nota fœminini acceſſerit (a).

(β) Ex לֶתֶת ſemel (b).

5. Nonnunquam ה in ת mutatum, ante Suffixa (c).

6. Literam י, vocali, in qua quieſceret, itidem manente.

(α) Primam radicalem ordinarie, quoties illa in Futuro Kal quieſcit in (..) (d).

(β) Tertiam, ex ה verborum quieſcentium tertia factam (e). It.

(γ) Ante Suffixa pluralium (f) Et

(δ) Ante ultimam Hiphil (g).

(ε) In voce יְרוּשָׁלַםִ. Ac

(ϛ) In terminatione plurali (h). Et

(η) Inprimis, quando vocalem (potiſſimum heterogeneam) ſibi ſubſcribendam, in locum præ-

---

מְאַלְּפֵנוּ *docens nos*: (a) Vnde אַחַת *una*, pro אַחֶדֶת, quod pro אַחָדָה coll. §. 42. Obſ. 2. it. §. 26. XI. 1. β. (b) 1. Sam. 4, 19. לָלֶת *ad pariendum* (c) פִּנָּהּ pro פִּנָּתָהּ *angulus ejus*: צוּרָם *imago ipſorum*: תְּבוּנָם *intelligentia ipſorum* &c. (d) אֵדַע *ſciam*: ſed אוֹלְכָה *ibo*. (e) בָּנִתָ *ædificaſti*: בָּנִתִי *ædificavi*: תַּעֲשֶׂנָה *facient* F. (f) לְמִינֵהֶם *juxta ſpecies ſuas*. (g) וְאַעְשִׁר pro וְאַעֲשִׁיר *& ditabo*, coll. §. 25. II. Obſ. 3. (h) אֱלִילִם *idola*: הַתַּנִּינִם *cete illa*.

præcedentis (:) remittit; aut craſin patitur vocalium (i).

7. ה Pronominis, tam *interrogativi cum ſequente* (k), quam perſonalis cum præcedente (l) *voce coaleſcentis* quandoque; nec non in Nomine לַבַּת *flamma* (m) Uti ב in בַּת *pupilla*, (n) ac ה *in* מְשָׁרַת (o) &c.

II. Punctum vocale concidit, potiſſimum *ſub prima radicali* א, vocum אֱמוֹר (p), אֱלֹהַּ (q) atque אֲדוֹנָי (r); quoties in אֱמֹר præfigitur ל, in reliquis vocalis ſchvati compoſito ſub א analoga. Quo facto,

1. (∴) literam א præcedens, tranſit in (..)
Obſ. In quibusdam Verbis;

(*a*) א plerumque *ſimul*, juxta I. 3. *tollitur* (s) ac

(i) וַיִּבְשֵׁהוּ pro וַיְּיַבְּשֵׁהוּ & *arefecit illud.* (k) מַזֶּה pro מַה־זֶּה *quid eſt hoc?* (l) עַדֵּנָה pro עַד־הֵנָּה: & עַדֶן pro עַדְהֶן *usque ad illa.* (m) pro לַהֲבַת Ez. 3, 2. (n) Pſalm. 17, 8. Thr. 2, 18. (o) pro מְשָׁרֶתֶת *miniſtrans.* (p) לֵאמֹר *dicendo.* (q) לֵאלֹהָיו *DEO ſuo*: בֵּאלֹהִים *per DEOS*: כֵּאלֹהִים *ſicut Dii*: וֵאלֹהֵי & *ſummus Deus.* (r) וַאדֹנִי & *Dominus meus*: כַּאדוֹנָיו *ita Domini ejus*: לַאדֹנֶיהָ. *Domino ejus.* (s) וָאעַנֶּה pro וָאֲעַנֶּה & *affligam*: יַהֵל pro יְאַהֵל *figet tentorium.*

Comp. Zopffii.

(β) Pro (-) præmiſſo ſub ſervili, ſæpe venit (ָ) (t) rarius ּו etiam extra Futurum Kal (u).

§. 57.

Apocope in fine reſecat

I. *Uſitatiſſime* literam ה Quieſcentium tertia, in Futuris ac Imperativis, in fine non creſcentibus, potiſſimum ob ו Converſivum, & Particulam אל. Et quidem

1. *In Conjugationibus illis, quarum prima radicalis* (vel quæ ejus loco ponitur) *vera gaudet vocali*, ſine ulteriori permutatione (x): præterquam quod (ָ) & (-) rariſſime videantur permutata (y).

Obſ. a שחה litera ו, in Hithpael ante ultimam aſſumta,

(α) Quieſcit, notata cum ſchurek, puncto præcedente ſublato (z).

(β)

(t) אוזן *auſcultabo*, pro אאזין: ויאצר *repoſuit*, pro ויאצר אסף pro אאסיף *congregabo*, &c. (u) ונאחזו *tunc poſſeſſores fient*: אסיפם *perdam, auferam* &c. (x) ואפת & *perſuaſus ſum*: ויגל & *revelavit*: גל *revela*: ויתגל & *nudavit ſeſe*. (y) וימח & *deletus fuit*: תתחר *bilem tibi movebis*: ויתו & *ſignavit*. (z) וישתחו & *incurvavit ſe* M. ותשתחו & *incurvavit ſe* F.

(β) In plurali autem per ו movetur, punctо præcedaneo manente (a).

2. (α) *In* aliis vero *Conjugationibus, quarum prima radicalis ſchvata* eſt, pro ſchva adhibetur (‥) (b). Et tunc

(β) *Sub præformativo* punctum ordinarium *modo manet*, [etiam (.) ante Gutturalem] (c); *modo cum* (..) *vel* (-), in Hiphil vero cum (‥) *permutatur* (d).

Obſ. 1. Si ſecunda radicalis una fuerit ex ברטכקרד [litera ד ante ב non præeunte], ſchva ſub prima manet (e).

Obſ. 2. In verbis הָיָה & חָיָה, ultima radicali abjecta, prima notatur cum (.), Præformativo ſchvato (f)

Obſ. 3. Verbum רָאָה in tertia maſculina cum ו converſivo, ultima abjecta, (:) ſub prima retinet, (-) pro (.) ſub Præformativo (י) adhibito (g).

(a) יִשְׁתַּחֲוּ *incurvabunt ſe*: תִּשְׁתַּחֲוּ *incurvabitis vos.* (b) וַיִּבֶן & *ædificavit*: וָאֵרֶא & *vidi*: וַיַּעַשׂ & *fecit*, coll. §. 26. IX. וָאַעַל & *aſcendere feci.* (c) וַיִּז item וַיֵּז & *aſperſit*, rad. נָזָה: וַיִּחַן & *caſtra poſuit.* (d) וַיֵּט & *diſtendit*, וַיֶּגֶל & *exſulare fecit*: וַיֶּפֶר & *creſcere fecit*: הֶרֶף *remitte* &c. (e) וַיִּשְׁבְּ & *in exſilium abduxit*: יִשְׁט *declinabit*: יַפְתְּ *alliciet.* (f) יְחִי *erit*, ex יִחְיֶה & ita וַיְחִי & *vixit.* (g) וַיַּרְא & *vidit*, ex יִרְאֶה.

II. Rarius quoque reſecatur.

1. א Verborum ל״א (h).

2. ם Pluralitatis (i).

3. ה Paragogicum

(α) Afformativi נָה, ( ) tamen plerumque manente (k): In שְׁמַ֫עַן (l) vero & קְרֶאןָ (m) ( ) more, alias cum litera abjecta conſueto, ſimul perit; & ibi (-) furtivum adhibetur, hic puncta transmoventur.

(β) Vocis אִכַּבֵּד ac לְךָ (n), vocali præcedente relicta.

§. 58.

Metathesis transponit

1. Literas, tam Quieſcentes ו & י (o), quam Mobiles quasdam (p),

2. Puncta vocalia (q).

CAP.

(h) אָבִי *venire faciam*, &c. (i) הַכְּרִי *præfecti illi*: עַמִּי *populi*, &c. (k) וַתִּגַּשְׁןָ *& acceſſerunt*: קְרֶאןָ *vocate.* (l) Gen. 4, 23. *audite.* F. (m) Exod. 2, 20. *vocate.* (n) i, agedum, Num. 23, 13. Jud. 19, 13. 2 Chr. 25, 17. (o) Jer. 17, 23. שׁוֹמַע pro שְׁמוֹעַ *audire*, ob particulam præcedentem, ſequentemque Infinitivum, per ו copulatum (p) רְעוֹעֲרוּ pro יְרוֹעֲעוּ *frangent*, vel pro יְעוֹרְרוּ *excitabunt.* Proprie huc ſpectant voces, quæ ſub utraque forma uſitatæ ſunt: cujusmodi כֶּבֶשׂ & כֶּשֶׂב *agnus*: שַׂלְמָה & שִׂמְלָה *veſtis* &c. (q) יְחָנְךָ pro יְחָנֶּךָ *miſerebitur tui*: בְּהַשַּׁמָּה pro בְּהָשַׁמָּה

CAP. IX.

DE

ANALYSI INSTITVENDA.

§. 59.

Dignoſcuntur Conjugationes
a ſe invicem,

I. *Nullo Præformativo Radicalibus præpoſito,*

Piel indicat {
1 *Dageſch forte*, mediæ radicali (r) expreſſæ impreſſum: & ſic
2. Radicales plures tribus (s): atque
3. Vna alteraque radicalium duplicata: (t):
4. Primæ radicalis (..) (u); item (.) ſyllabæ ſimplicis (x); atque (-) (y), vel (_) pro (-) ante ſecundam indageſchabilem (z).

Obſ. Quod ſi in his *prima radicalis* habuerit

 ( )

---

in deſolari eam. (r) דִּבֵּר loqui. (s) פַּרְשֵׁז expandit. (t) שַׁאֲנַן tranquillus eſt: גִּלְגַּלְתִּי devolvi, rad. גָּלַל. עַרְעֵר denudare, rad. עָרָה. כִּלְכֵּל ſuſtentavit, rad. כּוּל: סְחַרְחַר circuivit, rad. סָחַר. (u) בֵּרַכְתָּ benedixiſti. (x) טִהַר purum declaravit. (y) טַהֵר mundare. (z) בָּאֵר declarare.

( ) (a), ( ) chatuph (b) ו (c) vel ו (d), tunc denotant *Pual.*

5. *Chirek* ſub prima radicali deſignat *Hiphil* (e).

6. ו *Primæ radicalis*,

(α) Ante duas diſtinctas expreſſas, indicat *Piel*, (f), vel *Participium* Kal (g). Sed

(β) Ante duas ſimiles, notat Piel (h) ac Püal: quarum Pual a Piel differt, voce quidem in fine non creſcente (i), per (-) mediæ (k); in aliis, ex contextu.

(γ) Ante tertiam vero radicalem deſignat Kal (l).

7. Si Superiorum characterum nullus in verbo quodam adfuerit, illud verbum ex conjugatione Kal poteris dicere eſſe formatum (m) II.

(a) חֻבְּשׁרה obligata fuit: רֻטְפַּשׁ tenereſcit: אֻמְלְלָה langueſcit &c. (b) שֻׁדְּדָה vaſtata eſt: כָּלְכָּלוּ commeatu inſtructi ſunt, rad. כול: יָפְיָפִיתָ valde pulcher factus es, rad. יפה: חֳמַרְמָרוּ perturbata ſunt admodum. (c) נִדְעֲכוּ exſtincti ſunt: דחף impelluntur. (d) יוּלַּד natus fuerat: מוּעֶדֶת luxata. (e) רִיבוּ cauſam agite. (f) שׁוֹרֵשׁ radices egit. (g) יוֹלֶדֶת pariens. (h) עוֹלַלְתָּ feciſti, rad. עלל: כּוֹנְנָה dirige, rad. כון. (i) חוֹלַלְתִּי formatus ſum. (k) רוֹמַם exaltatus eſt; לְרוֹמֵם ad extollendum. (l) לִשְׁאוֹל ad interrogandum: סוֹב circuire: מוֹל circumcide. (m) קָם ſurrexit: סְבָבוּנִי circumdederunt me &c.

II. *Præpoſito Radicalibus Præformativo.*

1. Literæ Conjugationes determinant: ſcil.

(α) *Duæ* conjunctim *notant Hithpael.*

(β) נ cum Afformativis, deſignat Niphal: &

(γ) ה cum (-) vel (·.·) nec non Schva ex his compoſito, ſignificat Hiphil (n). Sed

(δ) ה *cum* (.) *ante primam* radicalem

(a) *Schvatam*, indicat *Hiphil* (o).

(b) *Ante Dageſchatam*, denotat *Niphal* (p).

2. Præformativo *pluribus Conjugationibus communi*: ut Futurorum Participiorumque, *ſi prima radicalis non fuerit Gutturalis perpetuo movenda, nec ſecunda actu Quieſcens, aut Geminata*, [nec tertia ſecundæ ſimilis:] tunc *differunt* a ſe invicem.

Per Punctum, Præformativo adſcriptum. Nam

(α) (-) Præformativi indicat *Hiphil* (q).

(n) הֶאֱכַלְתִּי cibavi: הֱפִיצָם *diſperſit eos.* (o) הִמְלַכְתִּיךָ regem conſtitui te. (p) לְהִפָּתֵחַ ut ſolvatur: הִמּוֹל circumcidi, rad. מוּל: הִבָּרוּ purgate vos, rad. בָּרַר. (q) נַמְלִיךְ regem conſtituemus, הַגִּידוּ Indicate, rad. נָגַד, הַכּוֹת percutere, rad. נָכָה. *Contra prima Gutturali,* יַחְסְרוּ *deficiunt*, eſt ex Kal. Ita (·.·) *Præformativi Futuri, ante primam Gutturalem, ſemper deſignat Kal, v. g.* יֶחְדַּל deficiet.

(β) (ֳ) *chatuph* (r) (ֻ) (s) & (ו) (t) Præformativi, indicant *Hophal.*

(γ) *Scheva* Præformativi deſignat *Piel* (u), & *Pual*: quarum hæc ab illa differt per (ֻ) (x), ו (y), ו, & (ֳ) chatuph (z) primæ radicali adſcriptum,

(δ) (ִ) (a) & (ֵ) (b) Præformativi, indicant *Kal* & *Niphal.* Quarum *Niphal a Kal differt*, vel per Præformativum נ (c), vel *per Dageſch* forte, primæ radicali impreſſum (d): quod ipſum tamen literis רטח inſcriptum, deſignat etiam Hithpael (e).

(ε)

(r) המלך rex factus eſt: החרבה vaſtata eſt. (s) השלך projectus fuit: מכים percuſſi, rad. נכה. (t) הוסר fundatus fuit; rad. יסר. Quod autem אוכל *potero*, תוכל *poteris* &c. ad Kal referatur, vid. ſupr. §. 46. I, Obſ. 2. (u) תדבר loqueris: אחלק dividam: אזרה diſpergam. (x) ממסים operti, rad. כסה. (y) מבורך benedictus. (z) יחברך aſſociabitur tibi: תשעשעו oblectabimini, rad. שעה. (a) ימשלו dominabuntur: יגש accedet, rad. נגש: יגל exſulabit, rad. גלה. (b) אמשל dominabor: אפל cadam, rad. נפל. (c) נשחת corruptus erat: נאכלת quæ comeditur: נדחה expulſa eſt, rad. נדח. (d) אנחם conſolatione erigar: הגלו revelamini rad. גלה. הכון paratus eſto, rad. כון. (e) ארפה aſſimilabo me; הטהרנו mundavimus nos: תתמם

(ε) (..) *Ante primam indageſcibabilem* Kametzatam, deſignat *Niphal* (f); alias *Kal.* (g).

(ς) (וֹ) *Ante primam* א, notat *Kal* (h); alias *Hiphil* (i); vel etiam Præteritum ac Participium *Niphal* (k): ſi ſcil, Præformativum נ fuerit, & media nec (..) habeat, nec chireck. Extraordinarie Hophal (l)

3. Quod *ſi prima Gutturalis perpetuo movenda* fuerit, *aut ſecunda* actu *Quieſcens. vel Geminata*, tunc Conjugationes *diſtinguit Punctum* vocale, *ultimam* radicalem *præcedens*, Nam

(α) (וֹ) (m) (וּ) (n), (ָ) (o), (ֳ) chatuph (p), & *ſcheva* (q), indicant *Kal.*

(β) *Chirek* (r), (..) (s), vel (∴) (t); deſignant *Hiphil.*

G 5 Obſ.

---

integrum Te exhibebis. (f) יֵאָמֵר, dicetur, תֵּהָפֵךְ verteris, הֵעָשׂוֹתוֹ effici illud. (g) תֵּתַע errabis, rad. תָּעָה. תֵּעָה. אֵלֵךְ *iba*, ex יָלַךְ. (h) תֹּאמַר dices; יֹאפוּ coquent, ex אָפָה. (i) הוֹלִיד genuit, בְּנוֹ לְדוּ מוֹגַיִךְ mœrore te afficientes, rad. יָגָה. (k) נוֹלְדוּ nati ſunt, (l) הוּדַע notum factum eſt; ex ſententia ſc. R. D. Kimchi. (m) יֵהָלֵךְ ibit, אָבוֹא veniam, יָסֹב circumdabit. (n) יְקוּמוּן ſurgent (o) יָקֻמוּ ſurgent: וַיָּרֻם & vermificavit. (p) וַיָּקָם & ſurrexit. (q) יַאַרְכוּ prolongabuntur: יַחְסְרוּ deficient. (r) הֶאֱרִיךְ prolongavit; הֲקִמֹתִי conſtitui, יְסֻבֵּנִי circumdabit me. (s) הָעֲבֵר averte: הָקֵם erige, יָקֵל allevabit. (t) תַּאֲמִין credes,

Obſ. 1. Etiam hic *Præformativi* ( ) *Chatuph* (u), (ו) (x), & ( ) (y), *indicant Hophal.*

Obſ. 2. Ita (··) & (.) ante primam dageſchatam, ac (..) ob dageſch extruſum (z), etiam hic denotant *Niphal.*

Obſ. 3. *Piel* vero, *vel Pual deſignant*

(α) *Radicales* vel *geminatæ* (a), vel tribus plures (b); nec non.

(β) ו *ante ſecundam, tertiæ ſimilem* (c). In quibus *Pual* unice *differt a Piel per* (-) (d), aut ( ) (e) *mediæ radicalis.*

4. *Quoad formam* prorſus *non differunt.*

(α) *Tert.* ſingul. Præt. *Niphal*, itemque Intran-

ויגל & devolvit, rad. גלל. (u) הָחְבָאוּ abduntur, תָּעָבְדֵם cogemini illis ſervire, הָשַּׁמָּה deſolari eam. (x) יוּשַׁב reducetur, מוּסַבּוֹת converſæ. (y) הֻסַּג averſum eſt, rad. סוּג, מְסִבּוֹרת circum incluſæ, rad. סָבַב. (z) לֵאוֹר *ad illuſtrandum*, pro לְהֵאוֹר. Ita וַתֵּקַל & vilis habita fuit, וְאֵקַל & vilis habeor &c. יִמַּר amareſcet &c. (a) יְכַלְכֶּלְךָ ſuſtentabit te, rad. כּוּל, יְסַכְסֵךְ commiſcebit, rad. סָכַךְ: כִּמְתַעְתֵּעַ tanquam ſeducturus, rad. תָּעָה. (b) תִּתְחַרְחֶרָה commiſcebis te, (c) יְכוֹנְנֶהָ aptabit eam, rad. כּוּן, יְרוֹצְצוּ conterent, rad. רָצַץ. (d) עוֹלַל factus eſt; ſed עוֹלֵל fac, rad. עָלַל. (e) מְגוֹלָלָה volutatum, מְגוֹרָרוֹת ſerra diſſectæ.

tranſitivorum, (f) ac Gutturalem in ultima ſyllaba habentium (g) *Prima plur. Fut. Kal*, nec non quorundam Quieſcentium (h), ac Geminantium (i) Ain prima Plural. Fut. tam Kal, quam Hiphil. Item

(β) *Verba* ל״ה, *quorum prima Gutturalis* fuerit (k), *in Fut. Kal & Hiphil*, extra primam perſonam ſingularis; ac

(γ) Sæpius *Quieſcentia Ain: quorum ultima ſyllaba Gutturalem habet* (l) *vel* ר (m), *in toto Fut. Kal & Hiphil.*

Proinde vel *ſolo Uſu ſecernantur*, *vel Contextu.*

§. 60.

(f) נִחְמַד deſideratus fuit, Præt. Niph. נֶחְדַּל deſiſtemus, 1. f. Kal. conf. §.41. III. Obſ. 3. נִכְנַע humiliatus eſt; ſed נִכְבַּד graves erimus. (g) נִשְׁמַע auditus fuit; ſed Joſ. 1, 17. נִשְׁמַע audiemus. Ita *ſi Futuro Kal* ה *Paragogicum acceſſerit*, extra pauſam *ſemper coincidet cum 3. fœm. præt. Niphal.* v. g. נִתְפָּשָׂה capta eſt? ſed נִשְׂרְפָה comburemus. (h) נָכוֹן ſtabilitus; ſed נָבוֹא veniemus. (i) נָסַב circumductus eſt, ex סבב in Niph. Sed נָבֹר purgabimus, in Hiph. (k) Gen. 2, 6. יַעֲלֶה aſcendet, in Kal; ſed Lev. 17, 8. יַעֲלֶה offeret (l) וַיָּנַע & commotus fuit, in *Kal?* ſed וַיָּרַע & malefecit, in *Hiphil.* (m) Ex. 8, 36. וַיָּסַר & receſſit Gen. 8, 13. וַיָּסַר & amovit: quorum illud ex *Kal*, hoc ex Hiphil.

§. 60.

Radix inveſtigatur, ſi una cum punctis

I. *Abjiciantur* omnes actu *ſervientes literæ.* Quarum

1. *Extra eſſentiales*

(α) *Conſignificativæ* Tyroni *innoteſcunt ex Verſione* latina; quæ Præpoſitiones, Articulum, Copulam, vel Pronomina Nominibus ac Verbis adjicit.

(β) *Otioſæ* vel *conſtructione* cognoſcuntur; vel ex regulis Figurarum, voci aliquid addentium; cujusmodi §.52.53.54. indicantur.

2. *Eſſentialiter Serviles* manifeſtant §. 29. 31. 32. 33. 34. 41. 42. Item §. 44. I. 2. ac §. 46. II. approbati a contextu (n).

3. *Si quæ litera* deprehenditur *ſemper Radicalis, eidem connumeremus alias*, vel præcedentes (o), vel ſubſequentes (p), vel utrinque (q), *donec Thema expleant.* 4. *Ex*

(n) תָּמִים *integer.* Si quis hic prætextu §. 33. terminationem ים tollere vellet; contextus, quo de viro unico dicitur, atque ideo etiam cum verbo ſing. conſtruitur, repugnaret. (o) לִנְתָחֶיהָ *in membra ſua*; ſi literæ ח tanquam ſemper radicali, connumerentur duæ præcedentes, thema prodit נתח, reliquis abjectis. (p) אַזְכָּרָתָהּ *memoriale ejus*; literæ ז, ſemper radicali, connumerentur duæ ſubſequentes, reliquis repudiatis. (q) בְּשָׁפְכְּךָ *effundente te.* ב ſemper radicale eſt; quo ſervato, nec cum dua-

4. *Ex* literis mere *Servilibus, ea, quæ ſede* ſibi ad ſerviendum *minus propria deprehenditur, habetur pro Radicali*; tot connumeratis aliis, quot ad radicem ſunt neceſſariæ (r),

5. Quod *ſi inter abundantes fuerint* י (s), *vel* ו (t); *tentemus* primum, *utrum, illis* tanquam fulcris *pereuntibus, Radix* conveniens (u) *prodeat*: ſin minus, retineamus eaſdem, abjectis aliis (x).

6. Si Literæ plures tribus repetitæ alternatim ponantur,

(α) Tertia primæ ſimilis tollatur (y): vel

(β) Tertia cum quarta ſimul abjiciatur (z).

Quo

---

bus ſeq. radicem dabilem conſtituit, nec cum præcedentibus: ſed cum præcedente & ſequente, reliquis abjectis, eſt שָׁפַךְ *fudit* &c. (r) לְמֶמְשֶׁלֶת cum ל circa finem non ſerviat, aſſumto ei connumeremus duas præcedentes, reliquis ablatis. (s) הָעֲשִׂירִית *decima iſta.* Articulo ה cum nota fœm. g. ת, ac gemino fulcro י pereuntibus, radix relinquitur עָשַׂר. (t) יִשְׁבּוֹת *ceſſabit*, ſublato י & ו, radix provenit שָׁבַת. (u) חוֹסִים *ſperantes*, poſt ים plur. tollatur etiam ו; nec enim radicis חוס ſignificatio quadrat, nec forma (x) תוֹצא *prodire ſinat*: ſublato ו, foret תצא, quod inuſitatum; retento igitur eo, & obſervato II. 2. (β). tollatur ת, ut prodeat יצא. (y) הִתְגַּלְגְּלוּ *devolvunt ſeſe*, ex גָּלַל. יְכַלְכְּלוּךָ *ſuſtentabunt te ex* כּוּל, coll. II. 2. (α). (z) כִּמְתַעְתֵּעַ *ut ſeductor*, ex תָּעָה *erravit*, coll.

Quo facto,

II. *Si tres literæ remanſerint.*

1. *In Lexicis obviæ*, ac contextui convenientes, *Radicem faciunt*, punctandam juxta §. 41.

2 *Non occurrentibus in Lexicis* literis illis, convenienter contextui,

(α) *Secunda radicalis, tertiæ ſimilis, vertatur in* ו (a)

(β) *Prima* ו *in* י *mutetur* (b); *tertia* vero נ (c) *vel* י (d) *vertatur in* ה.

(γ) *Ultima* ת *mutetur in* ה (e); vel *abjiciatur* penitus, *aſſumto* contra, *in locum primæ* radicalis, נ (f) *vel* י (g), & ante קח (h) litera ל. In אחת pro abjecto ת ſubſtituatur ד (i), & in תת (k) ac אמת (l) litera ן.

III. Quod *ſi* modo *duæ ſuperſint* literæ; *videndum, an*

1. *Aliqua* iſtarum *habeat Dageſch Forte compenſativum.* Nam

(α)

---

inf. III. 6. it. §. 41. III. Obſ. 5. (β). (a) יְעוֹפֵף *volitabit*, rad. עוף (b) יִוָּלְדוּ *naſcentur*, rad. יָלַד. (c) מְטַחֲוֵי *jaculantes.* rad. טחה. (d) גִּלָּיוֹן *volumen*, rad. גָּלָה. (e) שְׁבוּת *exſulare*, rad, שָׁבָה. (f) בִּשְׂאֵת *in apportando*, rad. נָשָׂא. (g) בְּשִׁבְתְּךָ *in ſedere te*, rad. יָשַׁב. (h) בְּקַחְתְּךָ *in accipere te*, rad. לָקַח. (i) כְּאַחַת *ſicut una*, ex אֶחָד *unus.* (k) לָתֵת *ad dandum*, rad. נָתַן. (l) בַּאֲמִתְּךָ *in veritate tua*, rad. אָמַן:

(α) *Prior Dageſchata*, indicat, loco primæ radicalis, נ (m) *adjiciendum eſſe vel* י (n), & ל ante קח (o). Raro deſignat Mediam quieſcentem, vel tertiæ ſimilem (p) ex §. 20. Obſ. 3. (β). it. §. 45. I. Obſ. 2.

(β) *Poſterior Dageſchata, duplicetur* (q); raro ſibi præmittat נ (r).

(γ) *Afformativa Dageſchata* indicat, *loco tertiæ ſupplendum eſſe* נ (s) *vel* ת (t)

Si ex reſiduis *nulla dageſchetur*,

2. *Vocalis ſub litera priori* reſidua,

(α) *In Conj. Levibus* (ֹ) (u), (וּ) (x); (ֻ) (y). &

(m) הִ | גַּד | תֶּם *annunciaſtis*, rad. נָגַד. (n) יַ | נִּח | הוּ *collocabit eum*, rad. יָנַח. (o) תִּקָּח | נּוּ *ſurripies eum*, rad. לָקַח. (p) הֻ | קַּם *conſtitutus eſt*, rad. קוּם, יִ | קְּד | וּ *cervicem inclinabunt*, rad. קָדַד &c. Aſt וַ | יִּ | גַּל | וּ *& retexerunt ſe*, Dageſch literæ גּ non eſt mere compenſativum, ſed ſimul characteriſticum Niphal; inde rad. non eſt נָגַל, ſed גָּלָה. (q) מָ | גִנֵּ | נוּ *clypeus noſter*, rad. גָּנַן. (r) לְ | אַפּ | י *in ira mea*. rad. אָנַף &c. (s) נָ | תַתִּ | י *dedi*, rad. נָתַן. (t) הִ | שְׁבַּ | תִּי *ceſſare feci*, rad. שָׁבַת. (u) יְ | בֹא | נּוּ *eveniet ipſi*, a בּוֹא. Sed תְּ | רֹעֵ | ם *confringes eos*, rad. רָעַע: סֹב *verte te*, ex סָבַב. (x) בְּ | קוּמָ | הּ *in ſurgere eam*, a קוּם; ſed לְ | בּוֹר *ad declarandum*, rad. בָּרַר. (y) תְּ | מֻתּ | וּן *moriemini*, ex מוּת; ſed

& ( ) *chatuph* (z), it. ( ), (..) atque (∴), nec non ( ) vocis, a fine non creſcentis, indicant *mediam Quieſcentem*, *vel Geminatam* ſupplendam.

(β) *Voce Præformativo deſtituta*, (..) *purum deſignat primam* י (a): *impurum* vero *ſecundam* quieſcentem (b) Sed

(b) (-) *Præteriti* quidem, denotat mediam quieſcentem (c), vel tertiæ ſimilem (d); *Imperativi* autem Kal primam נ (e), vel י (f); & in Piel, tertiam ה (g).

(γ) In Nominibus *impura* vocales quæcunque itidem *indicant mediam Quieſcentem*, (h) *vel Geminatam* (i) ſupplendam: quam (-) Nudorum Status abſoluti (k) ordinarie (l) innuit.

3. *Vo-*

וַיָּ | רֶם & *produxit vermes*, rad. רָמַם. (z) וַיָּ | קָם & *inſurrexit*, a קוּם; ſed וַיָּ | חָן & *gratioſe amplexus eſt*, rad. חָנַן: (a) שֵׁב *habita*: dicitur enim v. g. שֵׁבִי *mane*, rad. יָשַׁב. (b) מֵת *mortuus*, unde pl. Conſtr. מֵתֵי, rad. מוּת. (c) מַתְנוּ *mortui ſumus*, a מוּת. (d) רַב *jaculatus eſt*, ex רָבַב. (e) גַּע *tange* ex נָגַע. (f) דַּע *ſcito* rad. יָדַע. (g) גַּל *revela*, e גַּלֵּה. (h) שָׂרֵ | י *principes*, rad. שׂוּר: וחִיהֶם | כֵר | מ *gladii ipſorum*, rad. כּוּר *perfodere*. (i) בָּרֵ | י | ךָ *puris*, rad. בָּרַר. (k) גַּן *hortus*, a גָּנַן; Sed שַׂר *princeps*, conſtr. a שׂוּר. (l) quandoque enim (-) pro (,) euphonice alternat, ut רַע *malum* ex רוֹעַ.

3. *Vocalis ſub poſteriori reſidua*, ante Afformativum,

(α) *Cholem* indicat *ſecundam tertiæ ſimilem* (m) aut (in Niphal (n) & Hiphil (o) etiam *mediam Quieſcentem.*

(β) *Sagol* denotat *mediam* vel Quieſcentem, (p) vel tertiæ ſimilem; ſæpe etiam ultimam ה (q).

4. *Vocalis ſub Præformativo.*

(α) (..) (r), *vel* (.) (s) *cum Metegh notandum, in Kal* indicat *primam radicalem* י, vel נ, raro tertiam ה (t). Sed

b. (..) *Conjugationis Hiphil*, (& interdum *Niphal*) ſignificat *mediam quieſcentem*, (u) *vel geminatam* (x).

H (β)

(m) וֹתִי | בַּר *purificavi*, rad. בָּרַר. (n) תִי | בְנֹ | נְ *prudentia exſtructus ſum*, a בּוֹן. (o) הֲקִימֹתָ *erexiſti*, a קוּם. (p) יְנָה | שֻׁבֶ | תְּ *revertemini*, rad. שׁוּב. (q) יְנָה | רְאֶ | תִּ *videbunt*, rad. רָאָה. (r) לֵךְ | יֵ *ibit*, rad. יָלַךְ. (s) ה | שָׁנָ | אִי *dormiam*, rad. יָשֵׁן: יִרְאוּ *timebunt*, rad. יָרֵא: ſed omiſſo metegh, יִרְאוּ *videbunt*, rad. רָאָה. יִשְׂאוּ | וַ *ſuſtulerunt*, a נָשָׂא. (t) שְׁתְּ | וַיֵּ *& bibi*, rad. שָׁתָה, תַעְ | תִּ *errabis*, rad. תָּעָה; חַר | וַיִּ *& exarſit*, rad. חָרָה. Vbi tamen Methegh non invenit locum. (u) פִיץ | הֵ *diſperſit*, rad. פּוּץ. (x) סֵב | מֵ *convertens*, rad. סָבַב.

Comp. Zopffi.

(β) ( ) notat mediam vel Quieſcentem; (y) vel tertiæ ſimilem (z).

(γ) ו indicat primam י (a), rarius א (b).

(δ) י deſignat primam י, (c) vel ſecundam quieſcentem, (d) aut tertiæ ſimilem (e).

(ε) Schva vocum ex Kal, Niphal, aut Hiphil derivatarum, indicat mediam quieſcentem, (f) aut geminatam.

5. *Tonus* vocum, per Afformativa ִי, ּו, & ָה (extra Hiphil) creſcentium,

(α) *Penultimæ*, (g) aut ob aliam ſaltem ſupervenientem cauſam, *ultimæ* (h), indicat mediam quieſcentem, aut tertiæ ſimilem.

(β)

(y) ָ|נַח *quieſcet*, rad. נוּחַ. (z) יָ|חֹן *gratiam faciet*, rad. חָנַן. (a) הוֹלִיד *genuit*, a יָלַד. (b) י|מְר|וּךָ *dicent tibi*, ex אָמַר. (c) הוּ|כַּח *caſtigatus fuit*, a יָכַח; אוּ|כַל *potero*, ex יָכֹל. (d) הוּ|כַן *paratus eſt*, rad. כּוּן. (e) מוּ|סַב *cochleatus*, ex סָבַב. (f) תְּשֻׁבֶינָה *revertemini*, הֲשִׁיבוֹתִי *reduxi*, ex שׁוּב &c. (g) קָמוּ *ſurrexerunt*, rad. קוּם, שַׁחוּ *incurvant ſe*, rad. שָׁחָה. (h) וְלָנָה & *commorabitur*, rad. לוּן; בָּזָה *ſprevit*, rad. בּוּז.

(β) *Vltimæ*, denotat tertiam ה, aut primam י vel נ (i).

6. *Si nihil horum adfuerit, additur*

(α) Vtplurimum *tertia* ה (k). (Interdum & א. v. g. ▭וְנַחְבֵּתֶ a rad. חָבָא▭, Joſ. 2, 16.

(β) *Raro*, præcipue in Intranſitivis, & in gutturalem aut ר terminatis, *media quieſcens* (l), *vel tertiæ ſimilis* (m) *additur.*

(γ) *Rariſſime*, voce præformativo deſtituta, *in locum primæ præfigitur* נ, (n) vel י, (o) aut etiam א; (p) ל vero non niſi ante קח (q).

(i) גָּלוּ *exſudarunt* rad. גָּלָה. שְׁבוּ *manete*, ex יָשַׁב: סְעוּ *proficiſcimini*, ex נָסַע, (k) יִ|רְדּ|וּ *dominabuntur*, rad. רָדָה. כַּל|יָ|ן & *abſolvit*, rad. כָּלָה. גַּל *revela*, rad. גָּלָה, (l) ▭קָם *ſurrexit*, קַמְ|תִּי *ſurrexi*, הֲ|קִמ|תִּי *ſtabilivi*, rad. קוּם. (m) גַּל *devolve*, rad. ▭גָּלַל, אָרָה *maledic*, ex אָרַר: קָבָה *maledicito*, ex קָבַב. לְרַר *ad ſternendum*, rad. רָרַר. לְבָרָם *ad declarandum eos*, rad. בָּרַר. (n) גְּשׁוּ *accedite*, rad. נָגַשׁ. Vid. nr. 5. (β) (o) שְׁבִי *mane*, rad. יָשַׁב, conf. ſupr. nr. 5. (β) (p) ▭דָּם *ſanguis*, ex ▭אָדַם *rubuit.* (q) קְחוּ *accipite*, rad. לָקַח, coll. ſupr. nr. 5. (β) §. 44. Obſ. 3. (α).

IV. *Si* Servilibus abjectis, *unica* modo *remanſerit*, nunc

1. *Tertiæ loco addatur* ה; *& loco primæ* radicalis *præfigatur* נ (r) *vel* ת (s)

2. In בְּרַת (t) & שֵׁת (u) pro abjecto ת ſubſtituantur literæ נה: in תֵּת vero pro eod. ultimo ת ponatur ן (x), quod ipſum quoque primæ locum occupet.

Nota.

Quæ *Quatuor* pluresve diſtinctas radicales habent, rariora ſunt; ſæpe peregrina, nonnunquam etiam Compoſita.

(r) תֵּט *declinabis*, a נָטָה; וַיַּךְ *& percuſſit*, rad. נָכָה. (s) תּכּוּ *opprimetis*, rad. יָנָה: הֹרַנִי *projecit me*; יֹרוּ *jaculabuntur*; וַיֹּרֵם *& jaculatus eſt in eos*, rad. יָרָה: מַיִם *aquæ*, ex נָמָה Arab. *intumuit, crevit.* (t) ex בָּנָה. (u) rad. שָׁנָה. (x) rad. נָתַן.

APPEN-

APPENDIX
GRAMMATICAE DANZIANAE

Continens

I. Paradigmata Conjugationum.

II. Syntaxin & Idiotiſmos Hebræorum.

III. Accentuationem Proſaicam.

IV. Copiam DXXX. Vocabulorum, in XXIV. penſa digeſtorum, una cum Oratione Dominica, Ebraico ſermone expreſſa.

V. Quatuor priora Geneſeos Capita.

VI. Brevem Manuductionem ad Analyſin Grammaticam.

I. Claſſis Activum PAAL

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
קטלנו	קטלתן	קטלתם		קטלו
—	—	—		—
—	—	—		—
ס בונו	ס בותן	סבותם		ס בו
ק מנו	קמתן	ק מתם		ק מו
גלינו	גלותן	גליתם		גל ו
מצאנו	מצאתן	מצאתם		מצאו
נקטל	תקטלנה	תקטלו	תקטלנה	יקטלו
נ גש	ת גשנה	ת גשו	ת גשנה	י גשו
נ שב	ת שבנה	ת שבו	ת שבנה	י שבו
נאכל	תאכלנה	תאכלו	תאכלנה	יאכלו
נסוב	תס בינה	תס ובו	תס בינה	יס ובו
נק ום	תקו מנה	תק ומו	תק ומנה	יק ומו
נגלה	תגלינה	תגל ו	תגלינה	יגלו
נמצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו

PARTICIPIVM Paul	PARTICIPIVM. Benoni	INFINITIVVS
קטול	קטל	קטל
נגוש	נו גש	גשת
ישוב	יושב	שבת
אכול	אכל	אכל
סבוב	סובב	ס וב
ק ום	קם	קום
גלוי	גולה	גלות
מצוא	מוצא	מקא

ſive KAL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f,	3. m.	
קטלתי	קטלת	קטלת	קטלה	קטל	PRÆTERITVM
—	—	—	—	נגש	
—	—	—	—	ישב	
—	—	—	—	אכל	
ס בותי	ס בות	ס בות	ס בה	ס ב	
ק מתי	ק מת	ק מת	ק מה	ק ם	
גליתי	ג לית	ג לית	ג לתה	גלה	
מצאתי	מצאת	מצאת	מצאה	מצא	
אקטל	תקטלי	תקטל	תקטל	יקטל	FVTVRVM
א גש	ת גשי	ת גש	ת גש	י גש	
א שב	ת שבי	תשב	ת שב	י שב	
אאכל	תאכלי	תאכל	תאכל	יאכל	
אס וב	תס ובי	תס ובו	תס וב	יס וב	
אק ום	תקומי	תק ום	תק ום	יקום	
אגלה	תגל י	תגלה	תגלה	יגלה	
אמצא	תמצאי	תמצא	תמצא	ימצא	

2. f.	2. m.		2. f.	2. m.		
קטלנה	קטלו	Pluralis.	קטלי	קטל	Singularis.	INFINITIVVS.
גשנה	גשו		גשי	גש		
שבנה	שבו		שבי	שב		
אכלנה	אכלו		אכלי	אכל		
ס בינה	ס ובו		סובי	ס וב		
ק ומנה	ק ומו		קומי	ק ום		
גלינה	גל ו		גל י	גלה		
מצאנה	מצאו		מצאי	מצא		

1. Claſſis Paſſivum

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
נִקְטַלְנוּ	נִקְטַלְתֶּן	נִקְטַלְתֶּם		נִקְטְלוּ
נִגַּשְׁנוּ	נִ גַּשְׁתֶּן	נִ גַּשְׁתֶּם		נִ גְּשׁוּ
נוֹשַׁבְנוּ	נוֹשַׁבְתֶּן	נוֹשַׁבְתֶּם		נוֹשְׁבוּ
נֶאֱכַלְנוּ	נֶאֱכַלְתֶּן	נֶאֱכַלְתֶּם		נֶאֶכְלוּ
נְסַבּוֹנוּ	נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם		נָסַבּוּ
נְקוּמוֹנוּ	נְקוּ מוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶם		נָקוֹמוּ
נִגְלִינוּ	נִגְלִיתֶן	נִגְלִיתֶם		נִגְל וּ
נִמְצֵאנוּ	נִמְצֵאתֶן	נִמְצֵאתֶם		נִמְצְאוּ
נִקָּטֵל	תִּקָּטַלְנָה	תִּקָּטְלוּ	תִּקָּטַלְנָה	יִקָּטְלוּ
—	—	—	—	—
נֵאָכֵל	תֵּאָכַלְנָה	תֵּאָכְלוּ	תֵּאָכַלְנָה	יֵאָכְלוּ
נִסַּ ב	תִּסַּ בֶּינָה	תִּסַּ בּוּ	תִּסַּ - בֶּינָה	יִסַּ בּוּ
נִקּוֹ ם	תִּקּוֹ מְנָה	תִּקּ וֹמוּ	תִּקּ וֹמְנָה	יִקּ וֹמוּ
נִגָּלֶה	תִּגָּלֶינָה	תִּגָּל וּ	תִּגָּלֶינָה	יִגָּל וּ
נִמָּצֵא	תִּמָּצֶאנָה	תִּמָּצְאוּ	תִּמָּצֶאנָה	יִמָּ צְאוּ

INFINITIVVS.

הִקָּטֵל
הִנָּגֵשׁ
הִוָּשֵׁב
הֵאָכֵל
הִסּוֹב
הִקּוֹ ם
הִגָּלוֹת
הִמָּצֵא

PARTICIPIVM.

נִקְטָל
נִ גָּשׁ
נוֹשָׁב
נֶאֱכָל
נָסָ ב
נָקּ וֹם
נִגְלֶה
נִמְצָא

Google

NIPHAL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
נקטלתי	נקטלת	נקטלת	נקטלה	נקטל	PRÆTERITVM
כ־גשתי	כ־גשת	כ־גשת	כ־גשה	כ־גש	
נושבתי	נושבת	נושבת	נו שבה	נושב	
נאכלתי	נאכלת	נאכלת	נאכלה	נאכל	
נס־בותי	נס־בות	נס־בות	נס־בה	נס־ב	
נק ומותי	נק־ומות	נק־ומות	נק־ומה	נק־ום	
נגליתי	נגלית	נגלית	נגלתה	נגלה	
נמצאתי	נמצאת	נמצאת	נמצאה	נמצא	
אקטל	תקטלי	תקטל	תקטל	יקטל	FVTVRVM
—	—	—	—	ינגש	
—	—	—	—	יושב	
אאכל	תאכלי	תאכל	תאכל	יאכל	
אס־ב	תס־בי	תס־ב	תס־ב	יס־ב	
אק־ום	תק־ומי	תק־ום	תק־ום	יק־ום	
אגלה	תגל־י	תגלה	תגלה	יגלה	
אמצא	תמ צאי	תמצא	תמצא	ימצא	

2. f.	2. m.		2. f.	2. m.		
הקטלנה	הקטלו	Pluralis.	הקטלי	הקטל	Singularis.	IMPERATIVVS
—	—		—	הנגש		
—	—		—	הושב		
האכלנה	האכלו		האכלי	האכל		
הס־בינה	הס־בו		הס־בי	הס־ב		
הק־ומנה	הקומו		הק־ומי	הק־ום		
הגלינה	הגל־ו		הגל־י	הגלה		
המצאנה	המ צאו		המ צאי	המצא		

II. Claſſis Activum

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
קטלנו	קטלתן	קטלתם		קטלו
—	—	—		—
—	—	—		—
סובבנו	סובבתן	סובבתם		סובבו
גלינו	גליתן	גליתם		גלו
מצאנו	מצאתן	מצאתם		מצאו
נקטל	תקטלנה	תקטלו	תקטלנה	יקטל ו
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
נסובב	תסובבנה	תסובבו	תסובבנה	יסובבו
נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגל ו
נמצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו

INFINITIVVS.	PARTICIPIVM.
קטל	מקטל
נגש	מנגש
ישב	מישב
אכל	מאכל
סובב	מסובב
קומם	מקומם
גלות	מגלה
מצא	ממצא

PIEL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
קִטַּלְתִּי	קִטַּלְתְּ	קִטַּלְתָּ	קִטְּלָה	קִטֵּל	PRAETERITVM
—	—	—	—	נִגֵּשׁ	
—	—	—	—	יִשֵּׁב	
—	—	—	—	אִכֵּל	
סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתְּ	סוֹבַבְתָּ	סוֹבְבָה	סוֹבֵב	
—	—	—	—	קוֹמֵם	
גִּלִּיתִי	גִּלִּית	גִּלִּיתָ	גִּלְּתָה	גִּלָּה	
מִצֵּאתִי	מִצֵּאת	מִצֵּאתָ	מִצְּאָה	מִצֵּא	
אֲקַטֵּל	תְּקַטְּלִי	תְּקַטֵּל	תְּקַטֵּל	יְקַטֵּל	FVTVRVM
—	—	—	—	יְנַגֵּשׁ	
—	—	—	—	יְיַשֵּׁב	
—	—	—	—	יְאַכֵּל	
אֲסוֹבֵב	תְּסוֹבְבִי	תְּסוֹבֵב	תְּסוֹבֵב	יְסוֹבֵב	
—	—	—	תְּקוֹמֵם	יְקוֹמֵם	
אֲגַלֶּה	תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה	
אֲמַצֵּא	תְּמַצְּאִי	תְּמַצֵּא	תְּמַצֵּא	יְמַצֵּא	

2. f.	2. m.		2. f.	2. m.		
קַטֵּלְנָה	קַטְּלוּ	Pluralis.	קַטְּלִי	קַטֵּל	Singularis.	IMPERATIVVS
—	—		—	נַגֵּשׁ		
—	—		—	יַשֵּׁב		
—	—		—	אַכֵּל		
סוֹבֵבְנָה	סוֹבְבוּ		סוֹבְבִי	סוֹבֵב		
קוֹמֵמְנָה	קוֹמְמוּ		קוֹמְמִי	קוֹמֵם		
גַּלֶּינָה	גַּלּוּ		גַּלִּי	גַּלֵּה		
מַצֶּאנָה	מַצְּאוּ		מַצְּאִי	מַצֵּא		

II. Claſſis Paſſivum

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
קטלנו	קטלתן	קטלתם		קטלו
—	—	—		—
—	—	—		—
—	—	—		—
כובבנו	סובבתן	סובבתם		סובבו
גלינו	גליתן	גליתם		גל־ו
מצאנו	מצאתן	מצאתם		מצאו
נקטל	תקטלנה	תקטלו	תקטלנה	יקטלו
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
נסובב	תסובבנה	תסובבו	תסובבנה	יסובבו
נגלה	תגלינה	תגל־ו	תגלינה	יגל־ו
נמצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו

PARTICIPIVM.	INFINITIVVS.
מקטל	קטל
מנגש	נגש
מישב	ישב
מאכל	אכל
מעובב	סובב
מקומם	קומם
מגלה	גלות
ממצא	מצא

PüAL.

Singularis.					
1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
קטלתי	קטלת	קטלת	קטלה	קטל	PRÆTERITUM
—	—	—	נגשה	נגש	
—	—	—	ישבה	ישב	
—	—	—	—	אכל	
סוכבתי	סובבת	סובבת	סובבה	סיבב	
—	—	—	קוממה	קומם	
גליתי	גלית	גלית	גלתה	גלה	
מצאתי	מצאת	מצאת	מצאה	מצא	
אקטל	תקטלי	תקטל	תקטל	יקטל	FUTURUM
—	—	—	תנגש	ינגש	
—	--	--	תושב	יושב	
—	—	—	—	יאכל	
אסובב	תסובבי	תסובב	תסובב	יסובב	
--	—	—	תקומם	יקומם	
אגלה	תגלי	תגלה	תגלה	יגלה	
אמצא	תמצאי	תמצא	תמצא	ימצא	

IMPERATIVO
caret.

III. Claſſis Activum

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
הקטלנו	הקטלתן	הקטלתם		הקטילו
ה גשנו	ה גשתן	ה גשתם		ה גישו
הושבנו	הושבתן	הושבתם		הושיבו
האכלנו	האכלתן	האכלתם		האכילו
הס בונו	הס בותן	הסבותם		הס בו
הקימונו	הקימותן	הק ימותם		הקימו
הגלינו	הגליתן	הגליתם		הגל ו
המצאנו	המצאתן	המצאתם		המציאו
נקטיל	תקטלנה	תקטילו	תקטלנה	יקטילו
נ גיש	ת גשנה	ת גישו	ת גשנה	י גישו
נושיב	תושבנה	תו שיבו	תושבנה	יושיבו
נאכיל	תאכלנה	תאכילו	תאכלנה	יאכילו
נס ב	תס בינה	תס בו	תס בינה	יסבו
נק ם	תק מנה	תק ימו	תק מנה	יק ימו
נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגל ו
נמציא	תמצאנה	תמציאו	תמצאנה	ימציאו

PARTICIPIVM.	INFINITIVVS.
מקטיל	הקטיל
מ גיש	ה גיש
מושיב	הושיב
מאכיל	האכיל
מס ב	הס ב
מק ים	הק ם
מגלה	הגלות
ממציא	המציא

HIPHIL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
הִקְטַלְתִּי	הִקְטַלְתְּ	הִקְטַלְתָּ	הִקְטִילָה	הִקְטִיל	PARTICIPIUM
ה-גַּשְׁתִּי	ח-גַּשְׁתְּ	ה-גַּשְׁתָּ	ה-גִּשָׁה	ה-גִּשׁ	
הוֹשַׁבְתִּי	חוֹשַׁבְתְּ	הוֹשַׁבְתָּ	הוֹשִׁיבָה	הוֹשִׁיב	
הֶאֱכַלְתִּי	הֶאֱכַ לְתְּ	הֶאֱכַלְתָּ	הֶאֱכִילָה	הֶאֱכִיל	
הֲס-בּוֹתִי	הֲס-בּוֹת	הֲס-בּוֹת	הֵס-בָּה	הֵס-ב	
הֲק ימוֹתִי	הֲק ימוֹת	הֲק ימוֹתָ	הֵק ימָה	הֵק ים	
הִגְלֵיתִי	הִגְלֵית	הִגְלֵיתָ	הִגְלְתָה	הִגְלָה	
הִמְצֵאתִי	הִמְצֵאח	הִמְצֵאתָ	הִמְצִיאָה	הִמְצִיא	

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
אַקְטִיל	תַּקְטִילִי	תַּקְטִיל	תַּקְטִיל	יַקְטִיל	FUTURUM
א-גִּישׁ	תַּ-גִּישִׁי	תַּ-גִּישׁ	תַּ-גִּישׁ	י-גִּישׁ	
אוֹשִׁיב	תּוֹשִׁיבִי	תּוֹשִׁיב	תּוֹשִׁיב	יוֹשִׁיב	
אַאֲכִיל	תַּאֲכִילִי	תַּאֲכִיל	תַּאֲכִיל	יַאֲכִיל	
אָס-ב	תָּס-בִּי	תָּס-ב	תָּס-ב	יָס-ב	
אָק-ים	תָּקִי-מִי	תָּק-ים	תָּק-ים	יָק-ים	
אַגְלֶה	תַּגְל-י	תַּגְלֶה	תַּגְלֶה	יַגְלֶה	
אַמְצִיא	תַּמְצִיאִי	תַּמְצִיא	תַּמְצִיא	יַמְצִיא	

2. f.	2. m.		2. f.	2. m.		
הַקְטֵלְנָה	הַקְטִילוּ	Pluralis.	הַקְטִילִי	הַקְטִיל	Singularis.	IMPERATIVUS
הַ-גֵּשְׁנָה	הַ-גִּישׁוּ		הַ-גִּישִׁי	הַ-גִּישׁ		
הוֹשֵׁבְנָה	הוֹשִׁיבוּ		הוֹשִׁיבִי	הוֹשִׁיב		
הַאֲכֵלְנָה	הַאֲכִילוּ		הַאֲכִילִי	הַאֲכִיל		
הֲס-בֶּינָה	הָס-בּוּ		הָס-בִּי	הָס-ב		
הָקֵ-מְנָה	הָק-ימוּ		הָק-ימִי	הָק-ים		
הַגְלֶינָה	הַגְל-וּ		הַגְל-י	הַגְלֵה		
הַמְצֶאנָה	הַמְצִיאוּ		הַמְצִיאִי	הַמְצִיא		

III. Claſſis Paſſivum

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
הקטלנו	הקטלתן	הקטלתם		הקטלו
ה—גשנו	ה—גשתן	ה—גשתם		ה—גשו
הושבנו	הושבתן	הושבתם		הושבו
האכלנו	האכלתן	האכלתם		האכלו
הוס—בונו	הוס—בותן	הוס—בותם		הוס—בו
הוק—מנו	הוק—מתן	הוק—מתם		הוק—מו
הגלינו	הגליתן	הגליתם		הג—לו
המצאנו	המצאתן	המצאתם		המצאו
נקטל	תקטלנה	תקטלו	תקטלנה	יקטלו
נ—גש	ת—גשנה	ת—גשו	ת—גשנה	יגשו
נושב	תושבנה	תושבו	תושבנה	יושבו
נאכל	תאכלנה	תאכלו	תאכלנה	יאכלו
נוס—ב	תוס—בינה	תוס—בו	תוס—בינה	יוס—בו
נוק—ם	תוק—מנה	תוק—מו	תוק—מנה	יוק—מו
נגלה	תגלינה	תגל—ו	תגלינה	יגל—ו
נמצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו

PARTICIPIVM.	INFINITIVVS.
מקטל	הקטל
מגש	ה—גש
מושב	הושב
מאכל	האכל
מוס—ב	הוס—ב
מוק—ם	הוק—ם
מגלה	הגלות
ממצא	המצא

HüPHAL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
הקטלתי	הקטלת	חקטלת	הקטלה	הקטל	PARTICIPIUM
ה־גשתי	ה־גשת	ה־גשת	ה־גשה	ה־גש	
הושבתי	הושבת	הושבת	הושבה	הושב	
האכלתי	האכלת	האכלת	האכלה	האכל	
הוס בותי	הוס-בות	הוס בות	הוס בה	הוסב	
הוק מתי	הוק מת	הוק־מת	הוק־מה	הוק ם	
הגליתי	הגלית	הגלית	הגלתה	הגלה	
המצאתי	המצאת	המצאת	המצאה	המצא	
אקטל	תקטלי	תקטל	תקטל	יקטל	FUTURUM
א־גש	ת־גשי	ת־גש	ת־גש	י־גש	
אושב	תושבי	תושב	תושב	יושב	
אאכל	תאכלי	תאכל	תאכל	יאכל	
אוס־ב	תוס־בי	תוס־ב	תוס־ב	יוס־ב	
אוק־ם	תוק־מי	תוק־ם	תוק־ם	יוק־ם	
אגלה	תגל־י	תגלת	תגלה	יגלה	
אמצא	תמצאי	תמצא	תמצא	ימצא	

IMPERATVO
caret.

IV. Claſſis

Pluralis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
התקטלנו	התקטלתן	התקטלתם		התקטלו
—	—	—		—
—	—	—		—
הסתובבנו	הסתובבתן	הסתובבתם		הסתובבו
התקוממנו	התקוממתן	התקוממתם		התקוממו
התגלינו	התגליתן	התגליתם		התגל־ו
התמצאנו	התמצאתן	חתמצאתם		התמצאו
נתקטל	תתקטלנה	תתקטלו	תתקטלנה	יתקטלו
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
נסתובב	תסתובבנה	תסתובבו	תסתובבנה	וסתובבו
נתקומם	תתקוממנה	תתקוממו	תתקוממנה	יתקוממו
נתגלה	תתגלינה	תתגל־ו	תתגלינה	יתגל־ו
נתמצא	תתמצאנה	תתמצאו	תתמצאנה	יתמצאו

PARTICIPIVM.	INFINITIVVS.
מתקטל	התקטל
מתנגש	התנגש
כתישב	התישב
מתאכל	חתאכל
מסתובב	הסתובב
מתקומם	התקומם
מת לה	התגלות
מתמצא	התמצא

Digitized by Google

HITHPAEL.

Singularis.

1. Com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.	
התקטלתי	התקטלת	התקטלת	התקטלה	התקטל	PRAETERITUM
—	—	—	—	התנגש	
—	—	—	—	התישב	
—	—	—	—	התאכל	
הסתובבתי	הסתובבת	הסתובבת	הסתובבה	הסתובב	
התקוממתי	התקוממת	התקוממת	התקוממה	התקומם	
התגליתי	התגלית	התגלית	התגלתה	התגלה	
התמצאתי	התמצאת	התמצאת	התמצאה	התמצא	
אתקטל	תתקטלי	תתקטל	תתקטל	יתקטל	FUTURUM
—	—	—	—	יתנגש	
—	—	—	—	יתישב	
—	—	—	—	יתאכל	
אסתובב	תסתובבי	תסתובב	תסתובב	יסתובב	
אתקומם	תתקוממי	תתקומם	תתקומם	יתקומם	
אתגלה	תתגלי	תתגלה	תתגלה	יתגלה	
אתמצא	תתמצאי	תתמצא	תתמצא	יתמצא	

2. f.	2. m.		2. f.	2. m.		
התקטלנה	התקטלו	Pluralis.	התקטלי	התקטל	Singularis.	IMPERATIVUS
התנגשנה	התנגשו		התנגשי	התנגש		
התישבנה	התישבו		התישבי	התישב		
התאכלנה	התאכלו		התאכלי	התאכל		
הסתובבנה	הסתובבו		הסתובבי	הסתובב		
התקוממנה	התקוממו		התקוממי	התקומם		
התגלינה	התגלו		התגלי	התגלה		
התמצאנה	התמצאו		התמצאי	התמצא		

SYNTAXIS ET IDIOTISMI HEBRAEORVM.

CAP. I.

DE NOMINE.

§. I.

Adjectivum ſæpiſſime per Subſtantivum exprimitur in ſtatu conſtructo, ut לֵב הָאֶבֶן *cor lapidis*, i.e. *lapideum*, etiam cum ſuffixo. v.g. עִיר קָדְשֶׁךָ *urbs ſanctitatis tuæ*, i. e. *tua ſancta*, Dan. IX, 24. item præcedente præfixo ב, ל, מ. v. g. אַרְיֵה מִיַּעַר *leo ex ſylva*, i. e. *ſylveſtris*, *ferox leo*. Jer. V. 6. *fecit eum* לָמַס *ad tributum* i. e. *tributarium* Jud. I, 28.

§. II. Adjectivum ordinarie poſtponitur Subſtantivo in eodem genere, numero & caſu. v. g. בְּרִית חֲדָשָׁה *fœdus novum*, לֵב טָהוֹר *cor purum*, Eſa. LI, 12.

Not. 1. Si adjectivum præcedit, eſt integra propoſitio, verbum ſubſtantivum includens. v. g. רחום ארני *miſericors* eſt *Dominus.*

2. Adjectivum præcedens in Statu Conſtr. indicat, ſequens in diverſo a ſe caſu eſſe efferendum. v. g. בַּר-לֵבָב *purus corde*. Pſ. XXIV, 4. גְּדוֹל כֹּחַ *magnus robore*, Nah. I, 2.

§. III. Nomina collectiva ſæpe cohærent cum verbo, ſeu participio plurali. v. g. הָעָם הַהֹלְכִים *gens* i. e. *gentes ambulantes*, Eſ. IX, 1.

בָּאִי

כָּל-הָאָרֶץ בָּאוּ *omnis terra*, i. e. *homines e terris venerunt*, Gen. XLI, 57.

Not. 1. Subſtantivis, dominium ſignificantibus, e. g. אֲדֹנִים, בְּעָלִים jungitur ſingulare adjectivum, vel verbum. v. g. אֲדֹנִים קָשֶׁה *dominus durus*, Eſa. XIX, 4. בְּעָלָיו יוּמָת *dominus ejus occidetur*, Exod. XXI, 29.

2. Alias Subſtantiva pluralia, verbis ſingularibus juncta, ſumuntur diſtributive, vel partitive. v. g. יְהִי מְאֹרֹת *ſiant luminaria, magna & parva.* Sic *mulier ambo ſumebat viros*, וַתִּצְפְּנוֹ *et abſcondebat quemlibet ſeorſum*, Joſ. II, 4.

3. Aliquando pluralis adhibetur, ſi ex multis unum intelligitur. v. g. Jud. XII, 7. Jephta dicitur ſepultus *in urbibus Gilead*, i. e. *in aliqua urbium provincia Gilead* Num. XXXII, 25.

§. IV. Numeralia Cardinalia ab 1. ad 10. in ſingulari adduntur nominibus pluralibus; denariis aucta, ut 20. 30. &c. ſæpe adhærent ſingularibus. v. g. שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים *tres viri* עֶשְׂרִים עִיר *viginti urbes.*

Not. 1. Numerale Cardinale ſæpe ponitur pro ordinali, & quidem in multiplicatis denariis 20. 30. ſemper, ut יוֹם אֶחָד *dies primus.* בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה *in quadraginta anno*, h. e. *quadrageſimo anno.*

2. Numeralia Cardinalia Subſtantivis ſuis præponuntur, eorumque ſingularia in forma ſæpe conſtructa. v. g. אַרְבַּעַת יָמִים *quatuor dies.*

שִׁבְעַת אֲלָפִים *Septem Millia.* מְאַת שָׁנָה *centum anni.*

§. V. Comparativus ordinarie per poſitivum & præfixum מ ſeu מן deſcribitur; Superlativus autem addito מְאֹד, vel poſitivo geminato, vel per Regimen. v. g. טוֹב מִזָּהָב *melius auro.* גָּדֹל מְאֹד *maximus.* עָמֹק עָמֹק *profundus, profundus.* i. e. *profundiſſimus.* Coh. VII, 24. מֶלֶךְ מְלָכִים *Rex Regum* i. e. *Rex ſummus.* שִׁיר הַשִּׁירִים *Canticum Canticorum* i. e. *Canticum excellentiſſimum.* Alias Superlativi ſpecies exhibet b. Danzius in Interpr. C. I. §. 14.

§. VI. Caſus obliquos non indicant Hebræi per terminationes; ſed

1. Per *particulas, nomini præfixas.* Sic exprimunt

Genitivum per שֶׁל ut שֶׁלִּשְׁלֹמֹה *Salomonis* Cant. III, 7.

Dativum per ל, ut Gen. I, 29.

Accuſativum per את, Gen. IV, 11.

Ablativum per מן, vel ב, Gen. XXIV, 50. Ezech. V, 12.

2. Per *Pronomina ſuffixa* ſæpiſſime, ut Gen. I, 12. c. XXVIII, 13. præſertim Joſ. I, 3. כָּל-מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף-רַגְלְכֶם בּוֹ (*dabo vobis*) *omnem locum, in quo calcabit planta pedis veſtri.* Obſ. Relativi Pronominis obliquus caſus fit ſæpe pleonaſtice. e. g. אֲשֶׁר--לָהֶם, *qui illis,* i. e. *quibus.* אֲשֶׁר-לִבָּם *quorum cor.* Eleganter dicitur אֵת אֲשֶׁר quod.

§. VII.

§.VII. Duorum Subſtantivorum, res diverſas ſignificantium, prius ponitur in Statu Conſtructo, qui indicat, poſterius eſſe Genitivi caſus. Hic Genitivus deſignat

1. *Cauſſam Efficientem*, ut מֻכֵּה אֱלֹהִים *percuſſus Dei*, i. e. *quem Deus percuſſit.* Eſ. LIII, 4. *Spiritus Dei*, i. e. *a Deo immiſſus Sauli.* 1. *Sam. XVI*, 15.
2. *Materiam ex qua* כְּלִי עֵץ *vas ligneum.*
3. *Finem*, ut צֹאן טִבְחָה *oves mactandæ* Pſal. XLIV, 23.
4. *Effectum*, שַׂר שָׁלוֹם *princeps pacis.* Eſa. IX, 5.
5. *Objectum*, גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל *redemtor Iſraelis*, Eſa. XLIX, 7.
6. *Adjunctum*, אִישׁ מִלְחָמָה *vir bellicoſus.* חֲמוֹר לֶחֶם *aſinus panis*, 1. Sam. XVI, 20.
7. *Similitudinem* עַם עֲמֹרָה *homines Gomorrhæ.* Eſa. I, 10.

Obſ. α) Participium, præſertim plurale, ante ſubſtantivum, ponitur in Statu conſtructo. v. g. כְּסוּי חֲטָאָה *tectus peccatum*, i. e. *quod ad peccatum* attinet. שֹׁמְרֵי הָעִיר *cuſtodes urbis.*

(β) Subſtantivum quoque, vel Participium nonnunquam cum alio conſtruitur, otioſe interveniente præpoſitione tam conjuncta, quam ſeparata. v. g. הוֹלְכֵי עַל־דֶּרֶךְ *ambulantes ſuper via.* Iud. V, 10. adde 2 Sam. I, 21.

(γ) Sæpe nomen conſtruitur cum Infinitivo velut cum Subſtantivo. v. g. בְּיוֹם עֲשׂוֹת *in die facere*, i. e. *quo faciebat.* Gen. *II*, 4.

§. VIII. Nomina אִישׁ, בַּעַל, בֵּן, בַּת & בֵּית cum aliis conſtructa, conſtituunt concreta denominativa, a voce, cum qua conſtruuntur. v. g. אִישׁ דְּבָרִים *vir verborum* i. e. *vir eloquens*, Exod. IV, 10. בַּעַל כָּנָף *Dominus alæ* i. e. *avis alas habens*, Dan. VIII, 6. 20. בֶּן-קֶשֶׁת *Filius arcus* i. e. *Sagitta*, Job. XLI, 20. בֶּן-מָוֶת *Filius mortis* i. e. *mortis reus*. בֵּית סְאתַיִם *Domus duorum ſatorum* i. e. *vas*, *duo ſata continens*. בֵּית enim ponitur pro quovis continente. 1 Reg. XVIII, 32.

§. IX. Nomina quædam, emphatice in Statu conſtructo poſita, videntur abundare penitus. v. g. עַל-דְּבַר שָׂרָה *propter negotium Saræ* i. e. *propter Saram*, Gen. XX, 18. בְּיַד מֹשֶׁה *Per manum Moſis* i. e. *per Moſen*. בְּיַד הַנָּבִיא *Per manum Prophetae* i. e. *per Prophetam*. לְפִי חֶרֶב *ore, ſeu acie gladii* i. e. *per gladium* עַל-פְּנֵי הַמָּיִם *ſuper faciem* h. e. *in ſuperficie aquarum*. בְּלֵב יַמִּים *in corde maris* i. e. *in medio mari*. Ez. XXVIII, 2. בְּקֶרֶב הָאָרֶץ *in medio terræ* i. e. *in media terra*, Gen. XLVIII, 16. בְּתוֹךְ עַמִּי *in medio populi mei* i. e. *in medio populo meo*, vel *inter ipſum populum meum*. 2 Reg. IV, 13. Horum aliorumque nominum emphaſes explicat b. DANZIVS *Interpr.* C. 1. §. 29. in *notis*.

§. X. Nomina אִישׁ *vir*, אִשָּׁה *mulier*, זָכָר *vir* atque אָדָם *homo*, ſæpe ſumuntur indefinite, pro *aliquis*, vel diſtributive, pro *unusquisque*, *ſinguli*, *quilibet*. v. g. לֹא אִישׁ *non vir* i. e. *non unicus*

unicus Gen. XLV, I. גֶּבֶר Prov. XXVIII, 21. אדם *aliquis*, Lev. I, 2. אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ *Vir ſecundum linguam ſuam*, i. e. *pro ſua quisque lingua*. Gen. X, 5. עִם־גֶּבֶר *cum viro* i. e. *cum quolibet*. Job. XXXIII, 29.

§. XI. Subſtantivum idem bis repetitum deſignat

1. *diſtributionem.* עֵדֶר עֵדֶר *grex, grex* i. e. *quemvis gregem ſeorſum*, Gen. XXXII, 17. & univerſitatem, v. g. יוֹם יוֹם *Dies, Dies*, i. e. *quotidie*, Pſ. LXVIII, 20.
2. *Continuationem.* מִיָּמִים יָמִימָה *de diebus in dies* i. e. (coll. §. ſeq. 12. n. 2.) *de anno in annum.*
3. *Augmentum* מְאֹד מְאֹד i. e. *vehementiſſime*, Gen. VII, 19. c. XIV, 10. Exod. VIII, 10.
4. *Diverſitatem*, intercedente particula ו. v. g. אֶבֶן וָאֶבֶן *lapis & lapis* i. e. *diverſum pondus*, majus & minus. Deut. XXV, 13. 14. אָנֶה וָאָנָה *huc illuc*, 1 Reg. 2, 36.
5. *Affectum* & *emphaſin.* v. g. מִזְבַּח מִזְבַּח *ſacrificium ſacrificium* i. e. *magnum ſacrificium* 1 Reg. XIII, 2. צֶדֶק צֶדֶק *juſtitia juſtitia* i. e. *ſumma juſtitia*. Deut. XVI, 20. Jer. XXII, 29.

§. XII. 1. Vox יָמִים *dies*, nominibus, *annum*, vel *menſem* ſignificantibus, addita, infert illis tempus completum. Gen. XLI, 1. 2 Sam. XIII, 13. 23. Gen. XXIX, 14. Jud. XIX, 2.

2. Contra יָמִים, ſine *numerali reſtringente* po-

ſitum, denotat *annum*, dies ſc. ad annum completum ſufficientes. v. g. לְיָמִים *in ſingulos annos* Jud. XVII, 10. מִיָּמִים יָמִימָה *ab annis in annos*, i. e. annuatim, quotannis, 1 Sam. I, 3. it. מִקֵּץ יָמִים *poſt finem dierum*, h. e. *elapſo integro anno*, Gen. IV, 3. Num. IX, 22.

CAP. II.

DE PRONOMINE.

§. XIII.

ה emphaticum, ſeu articulare non præfigitur nominibus (1) propriis hominum, (2) conſtructis, (3) ſuffixa gerentibus, niſi ſingularis emphaſis duplicem exigat reſtrictionem, ut הָעֲנָק Jud. I, 20. הַמֶּלֶךְ Pſ. LXXXI, 11.

Obſ. 1. ה, Nominibus itemque Participiis ac Pronominibus præfixum, articulum denotat, tam definitum *ille*, *iſte*, quam indefinitum *quidam*, *aliquis*, *quilibet*. v. g. וְזַהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב & *aurum terræ iſtius erat bonum*, Gen. III, 12. הָאֶחָד *aperiebat ſuum quisque ſaccum*, Gen. XLII, 27.

2. ה ſub forma *Articuli*, Præterito, Futuro, & Præpoſitioni junctum; ac nonnunquam ante participia ac Nomina, *vim habet pronominis Relativi* אֲשֶׁר v. g. 1 Chron. XXVI, 28. Jud. XIII, 8. 1. Sam. IX, 24. Eccl. III, 21. Gen. XVI, 6. c. XLIII, 6.

§. XIV. Pronomina *ſeparata* ſæpe pro ipſo Verbo

Verbo Subſtantivo ponuntur, aut ſignificationem Verbi Subſtantivi includunt. v. g. קָדוֹשׁ אֲנִי *ſanctus ego* ſc. *ſum* Lev. xi. 44. Gen. iii, 6. 9. 10. 11. Jeſ. xli. 4.

§. XV. Pronomen Demonſtrativum זֶה *hic*, eſt etiam pluralis numeri. v. g. זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה *per hos viginti* annos, Gen. xxxi, 38. interdum *relative* ſumitur, ut Pſal. civ, 8. *emphatice* conſtruitur cum מַה־זֶּה, לָמָּה & עַתָּה. v. g. Gen. xviii, 13. *cur ridet hoc, vel ita Sarah.* add. 2 Reg. V, 22.

§. XVI. Pronomen Relativum אֲשֶׁר ſæpius abit in naturam particularum, *ut* Gen. xi, 7. *nam*, Deut. iii, 24. *quia*, Deut. xxiii, 5. *quum*, *quando*, Gen. xxx, 38. *quamvis*, Num. xii, 11. *certe, quin immo.* Jeſ. xlix, 3.

§. XVII. Pronomen Interrogativum, Relativo אֲשֶׁר præpoſitum, aſſumit ſignificationem relativam. v. g. *delebo ex libro meo* מִי אֲשֶׁר חָטָא־לִי *eum, qui peccavit* mihi. Exod. xxxiii, 33.

§. XVIII. Suffixa cum objecto, ad quod referuntur, in eodem genere & numero conveniunt, non autem cum voce, cui affiguntur, Gen. i, 25.

Obſ. 1. Suffixa ſæpe in numero a ſuo objecto diſcrepant, & quidem Pronomen ſingulare objecto plural. reſpondens, infert huic vim diſtributivam. v. g. 2 Reg. iii, 3. *Joram non receſſit* מִמֶּנָּה *ab illo*, i. e. ab ullo peccatorum, Add. Joſ. 2, 4.

2. Suf-

2. Suffixa Particulis, aut verbis addita, ſignificant *perſonaliter*; Nominibus appoſita, *poſſeſſive*, i. e. ibi perſonam ipſam exprimunt; hic aliquid ad perſonam pertinens. Gen. XXXVII, 13. Gen. III, 11. Num. XII, 3.

3. Suffixa, Nominibus & Verbis addita, ordinarie ſignificant *active*, ſed interdum *paſſive & objective* v. g. תְּפִלָּתִי *precatio mea, quam ego facio*, Pſal. IV, 2. & *precationis meæ*, quæ ad me fit, Jeſ. LVI, 7. בְּבֵית תְּפִלָּתִי in meinem Beth-Hauſe. בְּדַעְתּוֹ *per ſuam cognitionem, qua Meſſias fide agnoſcitur* Jeſ. LIII, 11. coll. Ioh. XVII, 3.

4. Suffixa, Verbo intranſitivo adjecta, explicanda ſunt per Particulas בְּ, לְ, אֶל, עַל, עִם &c. v. g. דַּבְּרוֹ pro דַּבֵּר עִמּוֹ *loquere cum ipſo.* Adde Jud. I. 15. Pſal. V, 5. LIII, 6. Jeſ. XLIV, 21. Gen. XXXV, 12.

CAP. III.

DE VERBO.

I. *De Significatione Verborum.*

§. XIX.

Verba compoſita Hebræi non habent, ſed unum idemque Verbum, modo ſimplicis, modo compoſitorum omnium, intercedente Particula, ſignificationem ſuſtinet. v. g. קוּם *ſtare, inſurgere, conſiſtere.* Sic עָמַד ſtetit Eſth. VII, 7. *reſtitit*, c. IX, 2. *ſubſtitit*, Gen. XXX, 9. *adſtat*, Joſ. XX, 4.

§. XX.

§. XX. Conjugationum ſignificationes hæ ſunt:

Kal. nude ſignificat agere vel pati;

Niphal, paſſionem, actioni Conj. Kal reſpondentem;

Piel, intenſionem & frequentationem;

Pual, paſſionem, actioni Piel oppoſitam;

Hiphil, efficere, jubere, incitare, permittere;

Hophal, paſſionem, actioni Hiphil convenientem.

Hithpael reciprocam ſignificationem habet.

Vid. DANZII Interpr. Cap. III. a §. 56-64.

Obſ. 1. Si quod Verbum in *Kal* prorſus inuſitatum fuerit, in quacunque Conjugatione fuerit, perinde ac ſi foret in Kal, nude denotat agere, vel pati. v. g. נִשְׁבַּע *juravit*, in Niphal, Gen. L, 16. צִוָּה *praecepit*, in Piel. הִגִּיד *indicavit*, in Hiphil. וַיִּתְפַּלֵּל *& preces fudit*, in Hithpael.

2. Quædam verba in *Kal* nunc active, ſeu *tranſitive*; nunc paſſive, ſeu *intranſitive* ſumuntur v. g. אוּץ *impellere*, tranſitive, Exod. V, 15. intranſitive, *feſtinare*, Prov. XXIX, 20. Sic שׁוּב *reducere*, Pſ. XIV, 7. *reverti* Gen. XVIII, 33. Plura exempla tradit b. DANZIVS interpr. Cap. III. §. 56. m. II.

3. Quædam verba pro varietate conſtructionis, variam obtinent ſignificationem. v. g. שָׁמַע cum Accuſat. vel אֵת conſtructum, ſignificat *audire*; cum אֶל *auſcultare*; cum בְּקוֹל vel לְקוֹל *obſe-*

obſequi. Gen. III, 8. 1 Reg. XII, 15. Gen. III, 17.

4. Verba notitiæ & ſenſuum de affectu & effectu ſæpe intelligenda ſunt. v. g. *Filii Eli* לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָֹה *non cognoſcebant*, i. e. *non timebant*, *non honorabant Jehovam*. Adde Gen. XVIII, 10.

5. Verba activa & paſſiva non raro *declarative* ſunt accipienda. v. g. וְטִמְּאוֹ *& immundum declarabit*, Lev. XIII, 3. 6. & v. 16. *mundum declarabit*. הִצְדִּיק *Juſtum fecit*, i. e. *abſolvit*. Deut. XXV, 1.

6. Verbum יָכֹל, cum particula לֹא non ſemper defectum virium notat; ſed ſæpe moleſtiam ac difficultatem. v. g. *Non poſſumus hoc* (ſcil. ſine opprobrio) *facere*, Gen. XXXIV, 14. cap. XLIII, 32. it. Ruth. IV, 6. Pſ. CI, 5.

7. Verbum הָלַךְ *ivit*, cum alio Verbo, vel Nomine, interveniente copula, conſtructum, indicat *continuationem*, *auctionem*, vel *gradationem* actionis, vel qualitatis, quam vox adjecta denotat v. g. וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק *& David ivit & invaluit*, h. e. *in dies magis invaluit*. 2 Sam. III, 1. Gen. XII, 9. 1 Sam. 2, 26. Jon. I, 11.

2. *de Conſtructione Verborum.*

§. XXI. Verbum finitum cum Nominativo ſuo in genere, numero & perſona coincidit. v. g. וַיִּקְרָא הָאָדָם Gen. II, 20. וְהָאָרֶץ הָיְתָה, Gen. I, 2.

Obſ. 1. Quando Verbum cum Nomine in genere diſcrepat, conſtructio fit ad ſenſum, aut elli-

elliptice commodum vocabulum ſubintelligitur. v. g. אַל־תֵּחַד כְּבוֹדִי *ne uniat ſe*, fœm. *gloria mea*, maſc. ſub quo vocabulo ſubintelligi poteſt fœm. נַפְשִׁי *anima mea* Gen. XLIX, 6. Sic *benedictio, quam adduxit ancilla tua*, ſubintellige, *unus e ſervis ancillæ tuæ*, 1 Sam. XXV, 27. coll. v. 19.

2. Duorum Subſtantivorum conſtructorum invicem, interdum poſterius verbum regit, cum debebat prius. v. g. *Joab videbat*, כִּי הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה pro הָיוּ 2 Sam. x, 9. it. קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים pro צֹעֵק Gen. IV, 10. Add. Job. XXI, 21. 1 Sam. 2, 4. Ieſ. 2, 17. Exod. XV, 4.

§. XXII. Verbum Subſtantivum הָיָה *fuit, factus eſt*, frequentiſſime omittitur. v. g. Gen. 1, v. 2. 10.

§. XXIII. Idem Verbum Subſtantivum ſæpe regit ſequentem Nominativum Latinorum cum Præfixo ל v. g. *Homo fiebat* לְנֶפֶשׁ חַיָּה *in animam viventem* i. e. *anima vivens*. Gen. 2, 7. *Erunt* לְבָשָׂר אֶחָד *in unam carnem* i. e. *una caro*, Gen. 2, 24.

§. XXIV. Verba regunt caſum ſuum vel *nude*, Gen. XXV, 23. vel *interveniente Particula*, Gen. III, 3. Poſt verba autem, motum ad locum ſignificantia, Præpoſitio latine ſæpius eſt ſupplenda. 2 Chron. XXXIV, 30. Num. XII, 5.

§. XXV. Duorum Verborum conſtructorum invicem, poſterius in *Infinitivo* ponitur,

tam

tam interveniente particula ל, quam ſine eadem v. g. וִיכָלְתָּ עֲמֹד *ſic poteris conſiſtere*, Exod. XVIII, 23. מִי יוּכַל לַעֲמֹד *quis poteſt conſiſtere?* 1 Sam. VI, 20.

§. XXVI. Verba יָסַף *addidit*, שׁוּב *redire*, מִהֵר *feſtinavit*, הֵיטִיב *benefecit*, הִשְׁכִּים matutinavit, רִבָּה *multiplicavit* &c. cum Infinitivo conſtructa, adverbiaſcunt. v. g. וַתֹּסֶף לָלֶדֶת *& addidit ad pariendum* i. e. *& iterum* peperit, Gen. IV, 2. 1 Reg. XIII, 17. Exod. 2, 18. it. Gen. XXXI, 28 Jer. I, 12. Pſal. CXXVII, 2. Sic 1 Sam. I, 12, הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל *multiplicavit rogare* i. e. *multum & indeſinenter rogavit.*

§. XXVII. *Infinitivus*, perſonæ finitæ ejusdem radicis *præpoſitus*, denotat feſtinationem, certitudinem, evidentiam, excellentiam. ut מוֹת תָּמוּת *morte morieris* i. e. *certiſſime morieris.* Gen. 2, 16. 17. cap. XX, 7. הָיֹה יִהְיֶה *in fieri fiet* i. e. *certiſſime fiet.* 1 Reg. XIII, 32. *Poſtpoſitus* autem, frequentationem, ſeu actum continuum deſignat. v. g. וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט *& diiudicabit diiudicando* i. e. *nos ſemper diiudicare voluit* Gen. XIX, 9. cap. VIII, 7. cap. XXXI, 15. 2 Sam. XVI, 5.

§. XXVIII. Litteræ ב & ל, Infinitivis præfixæ, Gerundia Latinorum exprimunt, ל quidem

omnia; ב autem illud tantum, quod in *do* deſinit. v. g. Eccl. III, 2. Gen. I, 14. 22. Eſr. III, v. 11. Huc refer מ Infinitivo præpoſitum. v. g. מִזְּעֹק *clamando*, 1 Sam. VII, 8.

§. XXIX. *Infinitivus*, a Nomine conſtructo rectus, reſolubilis eſt in tempus finitum v. g. בְּיוֹם עֲשׂוֹת *in die facere* i. e. *in die, quo faciebat*, Gen. II, 4. Exod. IX, 8. Deut. IV, 32.

Obſ. Interdum Infinitivus regitur a præpoſitione, in conjunctionem convertenda. Vid. Gen. II, 19. c. XXIV, 30. Joſ. VI, 5. Gen. IV, 13. 1. Sam. VIII, 7. Gen. V, 4. c. IV. 15.

§. XXX. *Infinitivus* ſæpe ponitur loco Particulæ v. g. Gen. VIII, 5. *aqua magis magisque decurrebat.*

§. XXXI. *Imperativi* ſecunda ac tertia Perſonæ per Futurum exprimuntur. v. g. Exod. XIX, 3. ſeq. Deut. VI, 13. c. X, 20. *tertia Perſ.* Gen. I, 3. c. XVIII, 21. Quod Futurum quoque vim habet Optativi & Subjunctivi. v. g. Gen. I. 24. 2. Sam. XVIII, 32. 1. Reg. I, 24.

§. XXXII. *Futurum* ſæpe adhibetur 1) loco *Præſentis*, Job. III, 20. Pſal. II, 1. 2. 2) loco *Imperfecti*, Exod. XV, 6. 7. & 3) loco *Præteriti*, Jud. II, 1.

§. XXXIII. *Præteritum* interdum vim habet *Futuri*, inprimis in Vaticiniis, ad certitudinem rei, & infallibilem Dei præſcientiam denotandam. v. g. יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ *puer*

natus eſt nobis, filius datus eſt nobis, i. e. *certo naſcetur, certo dabitur nobis*. Eſa. IX, 5. c. LIII, 4. 6.

§. XXXIV. *Imperativus* non ſemper præceptionem; ſed quandoque & permiſſionem ſignificat. v. g. 1. Reg. XXII, 22.

§. XXXV. *Imperativus* tantum affirmative uſurpatur, ut Exod. XX, 12. Prohibitiones autem per Futurum exprimuntur, præpoſita Particula אַל, לֹא - פֶּן v. g. Gen. XIX, 17. Exod. XX, 13. c. I, 10.

CAP. IV.

DE PARTICVLIS.

§. XXXVI.

Particulæ ſeparatæ, ſi non omnes, certe pleræque, *ſua natura nomina ſunt*, horumque ſæpius imitantur conſtructionem. v. g. מֵאָז *ex eo tempore*. Ruth. II, 7. מִכָּל מְאֹדֶךָ *ex omni tua facultate*, Deut. VI, 5. מִבְּלִי לְבוּשׁ *ex defectu veſtitus*, Iob. XXXI, 19. בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית *poſtica parte baſtæ*, 2. Sam. II, 23.

§. XXXVII. *Adverbia negandi* לֹא & אַיִן, nominibus כֹּל, אֶחָד, אִישׁ, אדם præpoſita, *univerſaliter negant*. Pſal. XLIX, 18 Num. XXX, 49. 2 Sam. XIII, 30, Coh. IX, 15.

Obſ. 1. Interdum vim habent privandi v. g. לֹא חָכָם *non ſapiens*, i. e. *inſipiens*. Hoſ. XIII. v. 13.

v. 13. *imparatus*, Neh. VIII, 10. *non mors* i. e. *immortalis*, Prov. XII, 28. aut cum emphaſi contrarium affirmant, v. g. Jeſ. LIII, 2. *non forma*, i. e. *ſumma deformitas.*

2. לֹא non raro ſignificat *non ſolum*, & ſequens כִּי *ſed etiam.* Gen. XXXII, 28. c. XXXV, 10. rarius eſt interrogativa. Exod. VI, 3. c. VIII, 22.

§. XXXVIII. Particulæ negandi diverſam conſtructionem admittunt. Sic

אֵין negativum, tantum nomini, pronomini, infinitivo ac participio jungitur: אֵין cum præfixo מ ſignificat *unde?* Jud. XVII, 9.

אַל ordinarie Futuris junctum, denotat *ne, non* Exod. XII, 9. eſtque prohibentis, dehortantis, deprecantis, imprecantis, it. interrogantis, ut 1. Sam. XXXVII. 10.

בַּל & בְּלִי junguntur Præterito & Futuro. Pſ. XVI, 8. Prov. XXIII, 35.

בִּלְתִּי Præteritum habet & Participium, Eſa. XIV, 6. cum præfixo ל ordinarie Infinitivo jungitur. v. g. Gen. III, 11.

לֹא omnibus temporibus jungitur, excepto Imperativo.

§. XXXIX. Præpoſitio עַל proprie denotat partem ſuperiorem, in numero aut menſura, *ſuper, ſupra*; interdum *ad*, 2. Sam. XV, v, 4. *apud*, Jud. III, 19. *de*, Gen. XVIII, 19.

contra Jud. XVI, 9. 12. *pro,* Deut. XXIV, 16, *eo quod,* Job. XXXII, 2. *eo quod juſtificaſſet ſe ipſum.*

§. XL. יַעַן & לְמַעַן Nominibus addita, vel Pronominibus, valent *propter, quia, eo quod.* v. g. Ezech. V, 9. Gen. XXII, 16. c. XVIII, 19. Verbis juncta, *propterea ut, ita ut.* v. g. Ioſ. II, 4. Nec tamen ſemper intentionem & finem agentis; ſed nudum quoque *eventum* ſignificant. v. g. Pſal. LI, 6. *ut iuſtus ſis,* i. e. *deprehendaris.* Ier. XXVII, 15.

Idem obſervandum de ל Infinitivi, v. g. *Cur me ex Aegypto eduxiſti?* אֹתִי לְהָמִית *ad me occidendum,* i. e. *unde nihil aliud conſequitur, quam ut fame pereamus.* Exod. XVII, 3. Num. XVIII, 22. c. XXXII, 14.

§. XLI. Particula עַד Nominibus & Pronominibus præpoſita, notat *ad, usque ad, ante,* Exod. XXII, 8. Gen. X, 19. 1. Sam. XIV, 24. Verbis juncta, ſignificat *donec, usque dum, antequam, quamdiu.* Gen. XXXVIII, 11. Gen. XIX, 22. Exod. XXII, 25. & 1. Chron. IV, 31.

Ceterum Præpoſitionem præmiſſam non patitur. De בְּעַד *pro* 1. Sam. VII. 9. Vid. DANZII Interpr. § 128. not. (r)

§. XLII. Præpoſitio, præpoſitioni ſuperinducta, abit in Adverbium. v. g. לְמִיּוֹם *inde a die,* Jud. XIX, 30. כְּבַחֲצִי *ferme, circiter in dimidio.* 1. Sam. XIV, 14. Sicut & Jeſ. I, 26.

XLIII. Conjunctio אִם ordinarie ſignificat

con-

conditionaliter, *ſi*, *quodſi*, In juramentis autem אִם *negat*, אִם־לֹא *adſirmat.* Pſal. XCV, 11. Eſr. XVI, 24.

§. XLIV Conjunctio cauſalis כִּי *quia*, nonnunquam per *quamvis* eſt reddenda v. g. Gen. VIII, 21. Joſ. XVII, 18. 2 Sam. II, 7.

Poſt formulam jurandi חַי *quam vere vivit*, ſignificat *tam vere.* v. g. 1 Sam. XXVI, 16. Gen. XLII, 16.

§. XLV. *Hortantis* vicem regulariter ſuſtinent, vel voces excitandi, *Age*, *Agite* exprimunt. הַב *da*, Gen. XI, 3 לֵךְ *abi*, Gen. XXXI, 44. לְכוּ *ite*, Jeſ. I, 18. קוּם *ſurge*, Gen. XIII, 17. & inprimis Iud. XVIII, 9. ut gallicum vocabulum *allons*, German. wohlan, friſch, hurtig, munter dran.

§. XLVI. Præfixum ו amplitudine ſignificationis ſuæ, omnes Conjunctionum ſpecies pervagatur. Speciatim *ante Futura* poſt verbum ויהי *accidit*, in oratione redditiva VT. denotat Gen. IV, 8. Joſ. I, 1. Vid. DANZII Interpr, §. 149. tot.

Obſ. ו aliarum quoque Orat. partium ſignificationes exprimit. v. g. *Relativi* אֲשֶׁר ut alibi, Job. XIX, 25. ita inprimis ante שֵׁם cum ſuffixo. Gen. XXIV, 29.

§. XLVII. Præfixum כ ſimilitudinis, *ſicut*, *ſecundum, circiter* notat: Infinitivo præfixum, idem eſt ac *poſtquam*, *quum.* 1. Reg. I, 21.

§. XLVIII. Præfixum ל nunc *Caſum* certum deſignat; nunc *Adverbia*; Hoſ. II, 20. nunc *Præpoſitiones* diverſas. v. g. *coram*, Jer. XXVI, 6. *inter*, Exod. XII, 2. Vid. DANZII Interpr. §. 151. membr. II,

Infinitivo junctum, ſignificat *ut*, tam conſecutivum; quam cauſſale. 2. Sam. XIII, 2. Gen. XXIII, 8. c. IV, 15. I. Reg. XVI, 7.

§. XLIX. Præfixum ב, Nominibus & Pronominibus junctum, varias *Præpoſitiones* notat. Infinitivo præpoſitum, ſignificat *dum*, Gen. II, 4. *quum*, Jud. XIII, 20. *poſtquam*, Gen. XXXIII, 18. *antequam*, Gen. XIX, 29.

§. L. Verbis Affectuum præponitur præpoſitio, & quidem *gaudendi* & *adverſandi*, ב vel על: *ſequendi*, ſeu *adhærendi* אחרי. Sic dicunt: *gaudere in re*, vel *ſuper re*, *pugnare in aliquo*, i. e. *contra aliquem*, *vel aliquid*; *ire poſt quem*, i. e. *ſequi*.

ACCENTVATIO PROSAICA.

§. I.

Ebræorum Accentus tonici, ſub ſchemate imperii politici, commodiſſime diſpeſcuntur, 1) in Accentus *Regios*, qui & *Diſtinctivi* adpellantur; & quorum uſus tantum in diſtinguendo eſt; 2) in Accentus *Miniſtros*, ſeu

Servos

Servos, qui etiam *Conjunctivi* dicuntur; quippe qui voces conjunctas eſſe indicant.

§. 2. *DISTINCTIVI*, prout vel majorem, vel minorem diſtinctionem indicant, ſequenti ordine notentur:

Imperatores: *Silluk* cum *Sophpaſuk*, in fine verſus, & *Atnach* in medio verſu.

Reges *Sgolta*, *Sakephkaton*, vel hujus loco *Sakephghadol*, & *Tiphcha*.

Duces *Rbbia*, *Sarka*, *Paſchta*, *Tbbir*, item | *Pſickſchalſchelet*, *Ithibh*, & *Merca* *chphula*, i.e. *Merca duplicatus*, loco Rbhiæ, Paſchtæ, & Tbhiri.

Comites *Paſer*, vel huius loco *Karne-phara*, *Tliſcha ghdola*, *Gereſch*, vel huius loco *Græſchajim* & | *Pſick-munachatum*.

CONIVNCTIVI, Servi, Miniſtri ſunt *Merca*, *Munach*, *Mahpach*, *Darga*, *Jerach*, *Kadhma* & *Tliſcha-ktanna*.

§. 3. *Paſchta* & *Kadhma*, nec non *Mahpach* & *Ithibh*, cum ejusdem ſint figuræ, ex ſitu, vel etiam conſecutione, ſecundum Tabulam Accentuationis facile dignoſcuntur, a) v. g. in

a) Nam *Kadhma* imponitur, vel inſcribitur litteræ vocis penultimæ, *Paſchta* litteræ ultimæ. *Ithibh* ſemper ante primam vocis vocalem, *Mahpach* poſt primam vocis vocalem collocatur.

דְּבָ֨ר eſt *Kadbma*; ſed in דָּבָ֔ר eſt *Paſchta*: ſic in דְּבָ֗ר eſt *Itbibb*; ſed in דָּבָ֤ר eſt *Mabpach*.

§. 4. *DOMINI* vocantur, qui ſub ſe habent Subdiſtinctivos accentus, vel ſervos: Sic uterque *Imperator*: ֑ & ֒ ſubdiſtinguunt per *Reges*, hi per *Duces*, hi vero per *Comites*, hi denique per *Miniſtros*, *Vicarios*, *Legatos*.

§. 5. Singulæ voces, vel etiam plures, per *Makkeph* conjunctæ, regulariter non niſi unum recipiunt Accentum tonicum: ֙ *Paſcbta* vero, nec non interdum ֩ ֮ & ֨ ſi bis in una voce ponantur, hoc fit, toni notandi cauſſa: cum alii ultimam ſemper vocis litteram occupare, & hinc *Poſtpoſitivi*, (ſicut ֖ Tipcha anterior, ֚ *Itbibb* & ֠ Tliſcha ghdola) *Præpoſitivi* nominari ſoleant.

§. 6. Sic etiam contingit, ut loco Metegh, qui Accentus euphonicus dici poteſt, ponatur Accentus *tonicus*, vel ordinativus. vid. Comp. Gram. Danz. §. 13. membr. I. n. 4. obſ. 3. præſertim Servus Domini præcedentis; ita ut bini Accentus tonici in una voce compareant.

§. 7. Vox præcedens, vel ſequens dicitur ratione *Lectionis*: vox prima, ſecunda, tertia &c. dicitur ratione *Accentuationis*, incipiendo a voce verſus ultima. i. e. Initium Lectionis fit ab initio verſus. Initium Accentuationis a fine verſus.

§. 8.

§. 8. *Vicarius* eſt, ſi ob celeriorem pronuntiationem Servus Domini ponitur loco ejus Subdiſtinctivi: *Legatus* vero eſt ſervus, qui ob eandem cauſſam, locum Domini ſui obtinet. Vid. Tabul. Accentuationis *Paſchta* in Tab. Accent. Proſaicæ.

§. 9, *Ditio*, vel extenſio regiminis Domini alicuius, eſt vel *immediata* b) per Minorem & denuo Minorem; vel *mediata*, per Minorem, Majorem, & denuo Majorem Accentum ſubdiſtinctivum.

§. 10. Accentuatio *a poſteriori* vocatur, ſi Accentus, qui jam in textu exſtant, recitentur; incipiendo ſemper a fine verſus: & hac adhibita Tabula iſta Accentuationis doctrina redditur facilior. Accentuatio autem *a priori* eſt, ſi verſum Accentibus legitimis inſtruas, adhibito inprimis judicio Logico.

§. 11. Vt felicius in Accentuatione *a priori* progrediaris, tria potiſſimum notanda ſunt:

b) Ditio igitur immediata eſt, ſi poteſtas accentuum ſubdiſtinctivorum decreſcit, ita ut primus accentus diſtinctivus per integram ditionem maxime diſtinguat, & alii ſequentes accentus ſubdiſtinctivi ab ipſo dependeant, vel regantur. Ditio mediata, ſi poteſtas accentum ſubdiſtinctivorum creſcit, & eo magis diſtinguit, quo remotior eſt accentus ſubdiſtinctiuus a primo ditionis accentu diſtinctivo.

VBI? ſeu quo loco Diſtinctivus, vel etiam Conjunctivus Accentus poni debeat: QVANTA? h. e. quanta ſit diſtinctio, & hinc quantus Diſtinctivus Accentus requiratur: QVINAM? vel quinam Accentus præ ceteris eligendus ſit?

§. 12. Si voces in ſenſu arctiſſime cohæreant, & hinc Conjunctivum Accentum requirant, hoc ſigno ⁀ ceu adminiculo, in Accentuatione utimur: v. g. ברא⁀אלהים. Sin diviſæ ſint, pro ratione minoris, vel majoris Diſtinctionis, hoc ſigno | vel pluribus e. g. || it. ||| utimur; quo plures ſcilicet in verſu quodam occurrunt Diſtinctiones & Subdiſtinctiones, eo plures eiusmodi lineae, perpendiculariter deſcendentes, conjunctim ſunt adhibendae, ad denotandas maiores, vel minores ſubdiſtinctiones. v. g. Gen. I, 2.

והארץ || היתה⁀תהו | ובהו ||| וחשך || על
פני⁀תהום ||| ורוח⁀אלהים ||| מרחפת ||
על פני⁀המים ||||

§. 13. Atque hæc ſunt generaliora Accentuationis Proſaicæ præcepta. Sequitur jam Tabula Accentuationis, quæ, ſicut in VENERAB. MICHAELIS Gründlichen Unterricht von der Hebräiſchen Accentuation exhibetur, integra ſiſtitur: ut ſi quis uberiora cupiat, ſciat, unde plura haurire poſſit.

COPIA

COPIA VOCABVLORVM,

in penſa digeſtorum.

I.

אב Pater.
אל Deus.
אלוה Deus.
אדון Dominus.
בן Filius.
משיח unctus.
בכור primogenitus.
רוח Spiritus.
מלאך Angelus.
איש Vir.
אדם homo.
אח frater.
שמים cœlum.
אש ignis.
ארץ terra.
היכל templum.
שלום pax.
משפט judicium.
כהן ſacerdos.
רע ſocius, amicus.

II.

אויב inimicus.
כח robur.
קול vox.
אות ſignum.
זרוע brachium.
יום dies.
צאן pecus, grex.
עוף avis.
נהר fluvius.
ימין dextra.
דרך via.
טוב bonus.
רע malus.
ישר rectus.
קדוש ſanctus.
חכם ſapiens.
גדול magnus.
יפה pulcher.
קשה durus.
חזק validus.

III.

III.

שָׂדֶה campus.
שֶׂה agnus.
מַעֲשֶׂה factum.
מִקְנֶה poſſeſſio.
כּוֹכָב Stella.
מִסְפָּר numerus.
כָּבוֹד gloria.
גִּבּוֹר potens.
צַדִּיק juſtus.
אִשָּׁה uxor.
יִרְאָה timor,
תְּפִלָּה precatio.
תְּהִלָּה laus.
שָׁנָה annus.
יָד manus.
עַיִן oculus.
שָׂפָה labium.
מִצְוָה præceptum.
בְּרִית fœdus.
מַלְכוּת regnum.

IV.

צָרָה anguſtia.
מִלְחָמָה bellum.
לֵב cor.
זָהָב aurum.
כָּבֵד gravis.
חָצֵר atrium.
תּוֹרָה lex.
חָכְמָה Sapientia.
בְּהֵמָה jumentum.
שִׂמְחָה lætitia.
מִזְבֵּחַ altare.
מִדְבָּר deſertum.
מַיִם aqua.
פָּנִים facies.
זָקֵן ſenex.
דָּבָר verbum, res.
הַר mons.
עָפָר pulvis.
בַּיִת domus.
תָּוֶךְ medietas,medium

V.

רֹאשׁ caput.
לָשׁוֹן lingua.
חַיִּים vita.
רַחֲמִים miſerationes.
יְשׁוּעָה ſalus.
רִשְׁעָה impietas.
קָרוֹב propinquus.

שְׁאוֹל infernus.

עָלֶה folium.

בָּשָׂר caro.

שָׂכָר merces.

רֶגֶל pes.

חַטָּאת peccatum.

שֵׁם nomen.

מְנוּחָה quies.

בְּתוּלָה virgo.

עָוֹן iniquitas.

בַּעַל dominus.

שׁוֹר bos.

חֲמוֹר aſinus.

VI.

צֶדֶק juſtitia.

קֶבֶר ſepulcrum.

פָּתַח aperuit.

שָׁלַח miſit.

שָׁכַב cubuit, dormivit.

טָהַר purificavit.

עָרַךְ ordinavit.

שָׁמַע audivit.

חָמַד concupivit.

עָבַד ſervivit.

הֶאֱמִין credidit.

צָעַק clamavit.

דָּבַק adhæſit.

רָכַב equitauit.

אֹהֶל tentorium.

נֶפֶשׁ anima.

מָוֶת mors.

שַׁעַר porta.

חַיִל robur.

חֵלֶק portio, pars.

VII.

בֵּרַךְ benedixit.

חָשַׁב cogitavit.

הָרַג occidit.

מָלַךְ regnavit.

כָּבַד honoratus fuit.

מָשַׁל dominatus eſt.

מָרַד rebellavit.

נִלְחַם bellum geſſit.

גָּמַל retribuit.

שָׂרַף combuſſit.

שִׁחֵת corrupit.

סִפֵּר enumeravit.

שָׁפַט judicavit.

נִמְלַט ereptus eſt.
נִחַם conſolatus eſt.
מָשַׁח unxit.
בָּטַח ſperavit.
עָזַב deſeruit.
שָׁמַר cuſtodivit.
גָּדַל crevit.

VIII.

הָיָה fuit.
חָיָה vixit.
עָשָׂה fecit.
בָּנָה ædificavit.
רָאָה vidit.
פָּנָה reſpexit.
חָסָה confiſus eſt.
עָלָה aſcendit.
קָנָה poſſedit.
חָזָה ſpeculatus eſt.
קוּם ſurgere.
בּוֹא venire.
רוּם altum eſſe.
שׁוּב reverti.
שׂוּם ponere.
מוּת mori.

בּוֹשׁ erubeſcere.
סוּר recedère.
כּוּן parare.
רוּץ currere.

IX.

אָמַר dixit.
אָבַד periit.
יָלַךְ ivit.
יָרַד deſcendit.
יָשַׁב ſedit, habitavit.
הוֹשִׁיעַ ſalvavit.
מָצָא invenit.
קָרָא vocavit.
חָטָא peccavit.
בָּרָא creavit.
נָשָׂא tulit.
גָּלַל volvit.
סָבַב circumdedit.
נָפַל cecidit.
נָתַן dedit.
לָקַח accepit.
הִכָּה percuſſit.
הִצִּיל eripuit.
שָׁכַן habitavit.

כָּרַת exſcidit.

X.

חָפֵץ voluit.
חֵפֶץ voluntas.
נִשְׁבַּע juravit.
זָכַר recordatus eſt.
הִשְׂכִּיל intellexit.
שָׁאַל rogavit.
יָכֹל potuit.
צָמַח germinavit.
שֹׁרֶשׁ radix.
גָּאַל redemit.
פִּלֵּט eripuit.
שְׁלִיךְ projecit.
רָדַף proſecutus eſt.
אֹזֶן auris.
לֶחֶם panis.
זֶבַח ſacrificium.
רָעָה pavit.
בָּכָה flevit.
עָנָה reſpondit.
תָּעָה erravit.

XI.

גּוּר peregrinari.
אוֹר ſplendere.
נוּס fugere.
בִּין intelligere.
צוּר arctare.
שָׁבַת ceſſavit.
אָסַף congregavit.
אָכַל edit.
אָהַב amavit.
אָסַר ligavit.
רָפָא ſanavit.
שָׂנֵא odit.
יָלַד genuit. יֶלֶד puer.
זָכָר mas.
נְקֵבָה fœmina.
פְּרִי fructus.
בֶּטֶן venter.
צֶלֶם imago.
נַעַר puer.
מֶלֶךְ rex.
עֶבֶד ſervus.

XII.

זַיִת oliva.
כֶּרֶם vinea.
גֶּפֶן vitis.

יַיִן vi-

יין vinum
נָטַע plantayit.
אֶבֶן lapis.
מָאַס ſprevit.
נָסַע profectus eſt.
נָטָה inclinavit.
הוֹרָה docuit.
צִוָּה præcepit.
פָּדָה redemit.
אָרַר maledixit.
מָלֵא implevit.
יָסַד fundavit.
יָסַף addidit.
הֵיטִיב benefecit·
אֵם mater.
רֶחֶם uterus.
קֶרֶב medium.

XIII.

דִּבֵּר locutus eſt.
דָּרַשׁ linquiſivit.
יָדַע ſcivit.
יָרַשׁ heres fuit.
בָּחַר elegit.
חָנַן miſertus eſt.

חֵן gratia.
אֱמֶת veritas.
עֵץ lignum, arbor.
עֵז capra.
עֹז robur.
פֶּה os, oris.
רָנַן cantavit.
סָלַח condonavit.
בָּרַח fugit.
שָׁפַךְ effudit.
לָבַשׁ veſtivit ſe.
צָדַק juſtus fuit.
פָּשַׁע prævaricatus eſt.
עָבַר tranſiit.
צָלַח proſper fuit.

XIV.

עָנָן nubes.
לַיִל nox
קֶשֶׁת arcus
רִחַם miſertus eſt.
יֵצֶר figmentum.
סָתַר latuit.
כָּתַב ſcripſit.
סֵפֶר liber.

לָמַד

לָמַד didicit.
זִמֵּר cecinit
עָמַד ſtetit.
קָטֹן parvus fuit.
חִלֵּץ eripuit.
כָּבַשׁ ſubegit.
קֶרֶן cornu.
רָדָה dominatus eſt.
יָרֵא timuit.
יָצָא exivit.
אֹרַח ſemita.
פֶּתַח janua.

XV.

חֶרֶב gladius.
שֵׁבֶט virga, tribus.
עֵזֶר auxilium.
חֶסֶד benignitas.
הִלֵּל laudavit.
הִתְפַּלֵּל oravit.
יִסַּר erudivit.
יָצַר formavit.
צֵל umbra.
כַּף vola, manus.
רָצָה voluit.

נֶדֶר votum.
חָרָה exarſit.
כָּרָה fodit.
בּוֹר fovea.
עִיר urbs.
עַיִר pullus aſini.
תַּיִשׁ caper.
כֶּשֶׂב agnus.
כֶּסֶף argentum.

XVI.

גָּנַן protexit.
כֹּל univerſitas.
חַג feſtum.
עַם populus.
עֵת tempus.
רַב multus.
חֳלִי morbus.
אַף ira, facies.
יָשֵׁן dormivit.
קִוָּה exſpectavit.
כִּסָּה texit.
חָנָה caſtra metatus eſt.
חֵץ ſagitta.
בַּת filia.

עַלְמָה virgo.
שִׁפְחָה ancilla.
מִשְׁפָּחָה familia.
שָׁבָה captivum duxit.
גּוּל exſultare.
שְׁבִי captivitas.
שָׂמַח lætatus eſt.

XVII.

רָבַב multus fuit.
חָלָה ægrotavit.
קָבַר ſepelivit.
גָּלָה in exſilium ivit.
מָגֵן clypeus.
צָבָא militavit.
גּוֹי gens.
מְדִינָה provincia.
נָשִׁים mulieres.
נָבִיא propheta.
חָדָשׁ novus.
חֹדֶשׁ menſis.
קֹדֶשׁ ſanctitas.
יָקָר pretioſus.
רָשָׁע improbus.
עוֹלָם ſeculum.

עָטַר cinxit.
נָשַׁק oſculatus eſt.
גָּנַב furatus eſt.
חֶרְפָּה opprobrium.

XVIII.

שַׂר princeps.
מִנְחָה munus.
טָהוֹר purus.
נָדִיב princeps.
דָּם ſanguis.
מִרְמָה dolus.
קָהָל coetus.
נֵכָר alienus.
עָרְלָה præputium.
עָרֵל præputiatus.
תָּמִים integer.
הוֹכִיחַ reprehendit.
מָטָר pluvia.
יָם mare.
גְּבוּל terminus.
קֶדֶם oriens.
כָּנַס collegit.
סָפַר planxit.
מְלָאכָה opus.

טָמַן

טָמַן abſcondidit.

XIX.

שַׁדַּי omnipotens.
עָשִׁיר dives.
אַשְׁרֵי beatitudines.
הָדָר gloria.
יַעַר ſilva.
נָעִים amoenus.
עָרוֹם nudus.
עָנִי pauper, afflictus.
כָּנָף ala.
צִפּוֹר avis.
אָרַךְ prolongavit.
טָרַף rapuit.
אַרְית leo.
שָׁבַר fregit.
עֶצֶם os, *oſſis*.
שֶׁמֶשׁ ſol.
לְבָנָה luna.
מִזְרָח oriens.
עֶרֶב veſper.
חֹשֶׁךְ tenebræ.

XX.

אֱנוֹשׁ homo.
גֵּר peregrinus.
רָחוֹק longinquus.
בִּקֵּשׁ quæſivit.
נַחֲלָה poſſeſſio.
חָבֵר ſocius.
עֶלְיוֹן excelſus.
חָמַל pepercit.
הָרָה concepit.
יָחַם incaluit.
זֹהַר ſplendor.
לַהַב flamma.
מָקוֹם locus.
גַּן hortus.
[illegible]שׁל [illegible]ros.
עֵדֶן voluptas.
שׂוּשׂ lætari.
שָׂשׂוֹן lætitia.
כָּפַל duplicavit.
קִלֵּל maledixit.

XXI.

עֵד teſtis.
נָקִי innocens.
דִּין judicare.
זָכָה purus fuit.

חָסֵר indiguit.
הוֹדָה celebravit.
מִזְמוֹר pſalmus.
הֵרִיעַ clanxit.
תָּלָה ſuſpendit.
שָׁתָה bibit.
פַּר Iuvencus.
כְּלִי vas.
צָעִיר parvus.
טַף parvulus, infans.
סָמַךְ fulcivit.
חָלַף mutavit.
חֹק ſtatutum.
דּוֹר generatio.
מוּל circumcidere.
נָמַל idem.

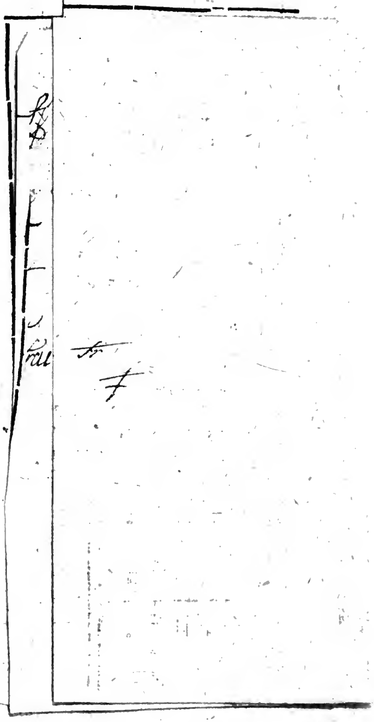
XXII.

עוֹר cutis.
מָשַׁךְ traxit.
צוּד venari.
דָּג, דָּגָה piſcis.
רֶמֶשׂ reptile.
זָרַע ſeminavit.
זֶרַע ſemen.

יְבוּל proventus
שֶׁמֶן pinguedo.
קָרְבָּן oblatio.
דֶּלֶת oſtium,
סֻכָּה tugurium.
לוּן pernoctare.
זָנָה ſcortatus eſt.
כָּזַב mentitus eſt.
רָקִיעַ expanſum.
יָרֵחַ luna.
חֲלוֹם ſomnium,
פַּחַד pavor.
דְּמוּת ſimilitudo.
שִׁלֵּם perfecit,

XXIII.

כִּסֵּא thronus.
עֲטָרָה corona.
הִשְׁתַּחֲוָה adoravit.
פֶּלֶא mirabilis.
עֲרָפֶל caligo.
אָוֶן iniquitas.
טָמֵא inquinatus fuit.
נָדַח impulit.
בָּחַן probavit.



Digitized by Google

מוט nutare.
עָזַר iuvit.
כְּאֵב dolor.
אַחֵר alius.
אָחַז apprehendit.
בָּזַז diripuit.
בָּזָה contemſit.
בָּקָר armentum.
גַּיְא vallis.
גָּמַר perfecit.
גּוֹרָל ſors.

XXIV.

אֶחָד unus.
שְׁנַיִם duo.
שָׁלוֹשׁ tres.
אַרְבַּע quatuor.
חָמֵשׁ quinque.
שֵׁשׁ ſex.
שֶׁבַע ſeptem.
שְׁמֹנֶה octo.
תֵּשַׁע novem.
עֶשֶׂר decem.
עֶשְׂרִים viginti.
אַרְבָּעִים quadraginta.

רִאשׁוֹן primus.
אַחֲרוֹן poſterior.
שֵׁנִי ſecundus.
רְבִיעִי quartus &c.
מֵאָה centum.
קֵץ finis.
עַד æternitas.

PARTICVLAE.

1. *Adverbia.*

אָז tunc.
אַיֵּה ubi.
אַיִן non.
אַל ne.
אָנָה quo
הִנֵּה, הֵן ecce.
טֶרֶם antequam.
יַחַד pariter.
כַּאֲשֶׁר ſicut.
כֵּן. כֹּה ſic.
לֹא non.
לְבַד ſeorſum.
לוּ utinam.
מְאֹד valde.
מָתַי quando.

עַד usque.
עוֹד adhuc.
רַק tantum.
תָּמִיד ſemper.

2. *Praepoſitiones.*

אַחַר poſt.
אֶל ad.
אֵצֶל apud.
אֵת cum.
בֵּין inter.
בְּלִי ſine.
בִּלְתִּי præter.
בַּעֲבוּר propter.
בְּעַד pro.
חוּץ extra.
נֶגֶד coram.
מִן a, ex, præ.
עֵבֶר trans.
עַל ſuper, de.

עִם cum.
תַּחַת ſub, &c.

3. *Conjunctiones.*

אוֹ aut.
אִם ſi.
אַף etiam.
אַךְ veruntamen.
גַּם etiam.
יַעַן eo quod.
כִּי quia, nam.
לְמַעַן propterea, ut.
לָכֵן idcirco.
עַל־כֵּן igitur.
פֶּן ne forte.
כִּי אִם ſed.

4. *Interjectiones.*

הוֹי væ.
נָא & אָנָּא, quæſo.
בִּי quæſo.

ORA.

ORATIO DOMINICA.

nomen tuum sanctificetur in coelis qui es Pater noster

אָבִינוּ אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם יִקָּדֵשׁ שְׁמֶךָ׃

תָּבוֹא מַלְכוּתֶךָ יְהִי רְצוֹנְךָ כְּבַשָּׁמַיִם גַּם

כֵּן בָּאָרֶץ׃ אֶת לֶחֶם חֻקֵּנוּ תֶּן לָנוּ הַיּוֹם׃

peccata nostra

וּסְלַח־־נָא לָנוּ לַאֲשְׁמוּתֵינוּ כַּאֲשֶׁר גַּם

אֲנַחְנוּ סוֹלְחִים לְכֹל אֲשֶׁר אָשְׁמוּ לָנוּ׃ וְאַל

sed

תְּבִיאֵנוּ לְמַסָּה כִּי אִם הַצִּילֵנוּ מֵרָע׃ כִּי

in ceutula a malo eripe nos

לְךָ הַמַּלְכוּת וּגְבוּרָה וְכָבוֹד לְעוֹלְמֵי

seculorum

עוֹלָמִים׃

Awinu ascher baschamaim jikadesch schemecha: tawo malchutecha jehi rezonecha kebaschamaim gam ken baarez: et lechem hukénu ten lanu hajom: uselach na lanu leaschmuthenu caascher gam anachnu solechim lecholl ascher aschmu lanu: weal tewinu lemasah ki im hazilenumera: ci lecha hamalchut ugewurah wechawod laolemeolemim

4 בראשית

בראשית

GENESIS CAP. I. א

א בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם
2 וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ
וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים
מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
4. יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים
אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר
ה וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים | לָאוֹר יוֹם
וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם אֶחָד׃ פ
6 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי
7 מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים
אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת
לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־
8 כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־
עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ פ

ויאמר

9 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃
י וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה
הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב
מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר
12 זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא
הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ
עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא
13 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם שְׁלִישִׁי׃ פ
14 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת
טו וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃ וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת
בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃
16 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים
אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־
הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת
17 הַכּוֹכָבִים׃ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם

18 לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ׃ וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה
וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא
19 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
רְבִיעִי׃ פ

כ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃
21 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת
כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה ׀ הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם
לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא
22 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים
לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים
23 וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם חֲמִישִׁי׃ פ

24 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ
כה וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ
לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ
הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב
26 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ
וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
וּבְכָל־

וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־
27 הָאָרֶץ׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים | אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה
28 בָּרָא אֹתָם׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
29 וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב | זֹרֵעַ
זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־
הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה
ל לְאָכְלָה׃ וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל | רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ
נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־
31 כֵן׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
הַשִּׁשִּׁי׃ פ

ב וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם׃ וַיְכַל
2 אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה

וישבת

וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
3 עָשָׂה׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת פ
4 אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם
בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃
ה וְכֹל ׀ שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־
עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה
אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־
6 הָאֲדָמָה׃ וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה
7 אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים
אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
8 נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה׃ וַיִּטַּע
יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־
9 הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃ וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־
הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל
וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׃
ונהר

v.] 4. ה זעירא

וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם י
יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים: שֵׁם 11
הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ
הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב: וּזֲהַב הָאָרֶץ 12
הַהִוא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם:
וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־ 13
אֶרֶץ כּוּשׁ: וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל 14
הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי
הוּא פְרָת: וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם טו
וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ: וַיְצַו 16
יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־
הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל: וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע 17
לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת
תָּמוּת: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֱיוֹת 18
הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּצֶר 19
יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם
לִרְאוֹת מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ
הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם כ
שֵׁמוֹת

שֵׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל
חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
21 וַיַּפֵּל יְהוָֹה אֱלֹהִים ׀ תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם
וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר
22 תַּחְתֶּנָּה׃ וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים ׀ אֶת־הַצֵּלָע
אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־
23 הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם
מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה
24 כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה־זֹּאת׃ עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ
אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ
כה לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם
א וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃ וְהַנָּחָשׁ הָיָה
עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־
אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃
2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן
3 נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר
אלהים

---

v. 25. רגש אחר שורק

אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־
4 תְּמֻתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת
ה תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם
מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי
6 טוֹב וָרָע׃ וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ
לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד
הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן
7 גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃ וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי
שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה
8 תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם
וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
9 בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃ וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־
י הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ
שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא׃
11 וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־
הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃
12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא
13 נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר

14 הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֱלֹהִים ׀ אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת
אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃
וְאֵיבָה ׀ אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ טו
וּבֵין זַרְעָהּ הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ
16 עָקֵב׃ ס אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה
אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים
וְאֶל־אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ׃
17 ס וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ
וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא
תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ
18 בְּעִצָּבוֹן תֹּאכֲלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וְקוֹץ
וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה׃
19 בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל־
הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־עָפָר אַתָּה
וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ כ
21 חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי׃ וַיַּעַשׂ
יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר
וַיַּלְבִּשֵׁם׃ פ

ויאמר

22 וַיֹּאמֶר | יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד
מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה | פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ
וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם׃
23 וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־
24 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם׃ וַיְגָרֶשׁ אֶת־
הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים
וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־
דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים׃ ס וְהָאָדָם יָדַע אֶת־ ד
חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר
2 קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃ וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת־
אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן
3 הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא
4 קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃ וְהֶבֶל
הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן
5 וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃ וְאֶל־
קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד
6 וַיִּפְּלוּ פָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קָיִן לָמָּה
7 חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃ הֲלוֹא אִם־
תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת

v. 4: ברא רגש

רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃
8 וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם
בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃
9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר
י לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר מֶה
עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־
11 הָאֲדָמָה׃ וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ
12 מִיָּדֶךָ׃ כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף
13 תֵּת־כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר
14 קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֺנִי מִנְּשֹׂא׃ הֵן
גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה
טו כָל־מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן
כָּל־הֹרֵג קַיִן שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה
לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ׃
16 וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד
17 קִדְמַת־עֵדֶן׃ וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר
ותלד

v. 8. בלא פסקא

וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם
18 הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ׃ וַיִּוָּלֵד לַחֲנוֹךְ אֶת־
עִירָד וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחִיָּיאֵל יָלַד
אֶת־מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ׃
19 וַיִּקַּח־לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה
כ וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלָּה׃ וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל
21 הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃ וְשֵׁם אָחִיו
יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃
22 וְצִלָּה גַם־הִוא יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ
כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן
23 נַעֲמָה׃ וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה
שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ
24 הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃ כִּי שִׁבְעָתַיִם
כה יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃ וַיֵּדַע אָדָם
עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
שֵׁת כִּי שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל
26 כִּי הֲרָגוֹ קָיִן׃ וּלְשֵׁת גַּם־הוּא יֻלַּד־בֵּן
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם
יְהוָה׃

PRAXIS ANALYTICA

Secundum

GRAMMATICAM DANZIANAM.

In analyſi cujuslibet vocis Hebrææ quatuor attendenda ſunt:

I. Lectio, a §. 1.-17.

II. Significatio ex uſu, vel commoda Verſione eſt cognoſcenda.

III. Radicis inveſtigatio, ſecundum §. 60.

IV. Formatio, prouti vox vel *Nomen* eſt, vel *Verbum*, vel Particula.

Analyſis Nominis Maſc.

וְלְיָמִים Gen. 1, 14.

I. Lectio: ubi omnes minutiæ ad vivum reſecandæ ſunt, donec incipientibus bona fide innoteſcant. Sic per

§. 1. ו ratione *Nominis* dicitur Vau, rat. *Pote-*

Poteſtatis valet (v) rat. *Ordinis* notat ſex &c.

§. 2. ו ratione *Organi* eſt littera labialis: ל lingualis: י palatina: ם labialis &c.

§. 3. ו & י ratione *ſoni* ſunt quieſcibiles: י ultimum actu quieſcens. membr. III. 4. β.

§. 4. ו & י ſunt invariabiles: ל rat. *Figuræ* eſt *dilatabilis*, ם ſimul *finalis*.

§. 5. Ratione *Originis* ו, ל, י, ם ſunt *ſerviles*, ו, ל, & ם finale, actu ſerviunt.

§. 6. *Vocales* adſunt tres & quidem longæ.

§. 7. Hhirek & Schurek a conſonis fulcrum habent.

§. 9. Sub ל eſt (:) idque *mobile* poſt vocalem longam. §. 9. l. 2.

§. 15. Hæc vox tres habet *Syllabas*, quia tres tantum adſunt veræ vocales: *prima* eſt ſimplex; *altera* itidem, ל & י propter (:) mobile conjunctim ſonant §. 6. Obſ. 1. *δ*. adeoque hæc Syllaba tres tantum moras habet; *tertia* eſt compoſita, quia deſinit in ſonum conſonantis.

§. 16, *Tonus* eſt in ultima, memb. II. ratio eſt, quia alias huic ſyllabæ obſtaret *Primum Principium*, §. 15. I. obſ. 1.

II. *Significatio*: & in dies.

III. *Radicis inveſtigatio*: ubi abjectis ſec. §. 60. ſervilibus radix eſt יום *dies.*

IV. *Formatio*; ubi quæritur: quid ſit? Nomen, Verbum, an Particula? eſt *Nomen*, & quidem *nudum.* §. 29. *ſimplex*, §. 30. Generis Maſc. ex terminatione §. 31. Plural. Num. §. 33. Status abſoluti §. 34. ab initio cum duplici præfixo.

Quodſi ipſe formare vocem inſtituas, e ſing. יום ſit Plur. addendo ים §. 33. יוֹמִים. Jam voce a fine creſcente mutantur vocales, §. 17. Caut. 5. ו penult. in Nominibus manet, §. 22. III. Sed יום in Plur. ו mutat in ( ) Obſ. 3. hinc יָמִים. Nunc addantur Præfixa, & primo quidem ל, per §. 17. Caut. 4. β. cui ſubſcribatur (:) §. 50. Porro præfigitur ו, quod ante litteras, cum (:) ſimplici notatas, Schurek recipit, §. 50. III. Obſ. 1. β.

Jam formentur alia:

יָמִים in Statu Conſtr. habet יְמֵי §. 34.
Dies meus, יוֹמִי, *dies mei* יָמַי §. 39. II.
Dies tuus יוֹמְךָ. *dies tui* יָמֶיךָ &c.

Cæte-

Cæterum ל alias eſt nota Dativi, vid. *Syntax & Idiot.* §. 6. Sed hic poſt Verb. Subſt. היה notat Nominativum. §. 23.

Analyſis Nominis Fœm.

בָּאָרֶץ Gen. 2, 5.

I. *Lectio*: ubi prætermiſſis reliquis, tantum ſeqq. not.

ץ eſt littera finalis §. 4.

ב Dageſch lene impreſſum non habet, quia cauſſa ceſſat. §. 11. I. 2.

Syllabæ adſunt tres, propter totidem veras vocales, §. 15. Obſ. 3.

Tonus eſt in penult. propter vocalem parvam ultimæ ſyllabæ compoſitæ, §. 16. II.

II. *Significatio*: in terra.

III. *Radix* ſec. §. 60. eſt ארץ, non quidem apud Hebræos; ſed apud Arabes uſitata, quibus idem eſt, ac *humilis, depreſſus fuit*: unde nomen אֶרֶץ terra.

IV. *Formatio.* Eſt Nomen *nudum*, Gen. Fœm. §. 31. II. Except. 1. β. Singul. num. Status abſol. propter ה articuli, vid. *Syntax. & Idiot.* §. 13. Quodſi per §. 38 ה præfixeris, emergit הָאָרֶץ. Sed Gutturalis reſpuit Dageſch F. quod compenſatur per (ָ) §. 20.

20. (ֶ) ſub א ante Gutturalem Kametſatam itidem mutatur in (ָ) §. 26. XII. hinc הָאָרֶץ. Jam præfigatur ב cum (:) §. 50. propter quod ה per Syncopen eliditur, §. 56. ב loco (:) accipit (ָ) §. 17. caut. 2.

In *plurali* habet אֲרָצוֹת per §. 21. 22. 25.

In *Statu Conſtr.* אַרְצוֹת pro אֲרְצוֹת §. 24. II.

Terra mea, אַרְצִי, *terræ meæ* אַרְצוֹתַי &c.

Analyſis Verbi Perfecti.

וּלְהַבְדִּיל Gen. 1. 18.

I. *Lectio.* Hæc vox non incipit a vocali, §. 15. obſ. 2. Sed a *Vau*, quod Schurek recipit §. 50. Punctum vocale ſub ל eſt (:) mobile poſt longam, §. 9 l. 2. Sub ב eſt (:) quieſcens poſt parvam. ד habet Dageſch lene, poſt (:) quieſc. §. 11. I. 2. *Syllabæ* adſunt tres, prima ſimplex, duæ poſteriores compoſitæ, §. 15. media tres tantum moras habet, §. 6. Obſ. 1. δ. *Tonus* eſt in ultima, §. 16. II.

II. *Significatio*: ad diſcrimen conſtituendum.

III. *Radix* ſec. §. 60. eſt בדל, *ſeparavit*, *diſtinxit*, *diſcrevit.* Eadem ſignificatio obtinet

net in *Hiphil.* vid. *Syntax.* & *Idiot.* §. 20. Obſ. 1.

IV. *Formatio*: eſt Verbum & quidem perfect. §. 40. Conjugat. Hiphil, §. 59. II. 1. γ. Temporis indefiniti. Ad formam הִקְטִיל dico הִבְדִּיל. nunc adduntur præfixa, & primo quidem לְ, §. 17. Caut. 4. β. per (:) §. 50. deinde וּ, quod loco (:) Schurek recipit, §. 50. III. Obſ. 1. De ſignificatione Partic. ל vid. *Syntax.* & *Idiot.* §. 48.

Poterit jam exercitii gratia quæri, quomodo hoc verbum habeat in *Kal*, *Niphal*, *Piel* &c. horumque *Infinitivis* & *Participiis*. Porro evoluto Paradigmate, הִבְדִּיל per Præteriti, Futuri ac Imperativi perſonas, genera & numeros flectatur. Participium habet מַבְדִּיל, Quid ergo ſignificat: *diſtinguens me?* ℞. מַבְדִּילִי, tonus eſt in ultima, §. 16. I. obſ. 1. β. non enim eſt afformativum in Hiphil, ſed Suffixum *diſtinguens fœm.* מַבְדִּילָה, tonus eſt in penult. §. 16. I. obſ. 2. γ. *diſtinguens fœm. me*, מַבְדִּ לְתִי, per §. 39. I. 2. & ſic in reliquis.

 Ana-

Analyſis Verbi Gutturalis,

—יַעֲזָב Gen. 2. 24.

I. *Lectio.* Sub ע eſt Punctum vocale, §. 9. III. In ultima Syllaba ( ) legendum ut (o) §. 8. I. Tono propter Makkeph ablato, §. 14. Vox hæc duas habet ſyllabas §. 15. Prima per Metegh adſtrictum, ſeu primarium ſuffulta eſt. ad tertiam moram ſupplendam, §. 13. I. 2. *Tonus* eſt in penult. unde vox dicitur *Millel.* §. 16.

II. *Significatio*: deſeret, derelinquet.

III. *Radix* eſt עָזַב *deſeruit.* §. 60.

IV. *Formatio*: eſt Verbum *perfectum*, §. 40. Conjug. *Kal*, §. 59. III. num. 3. Futuri temp. 3. Perſonæ, Singular. num. Generis maſc. Ad formam יִקְטוֹל dicendum eſſet יַעְזוֹב, ſed (:) ſimplex ſub Gutturali, adſociat ſibi ( ) & ſimul pro ( ) ſubſtituit ( ) §. 25. II. 2. (*a*) א. ſic יַעֲזוֹב Nunc accedente lin. Makk. vocalis longa Cholem, mutatur in cognatam brevem, §. 18. I. 1.

עָזַב, in *Niphal* נֶעֱזַב in *Piel* עִזֵּב, in Hiphil הֶעֱזִיב. Porro quid ſignif. *deſeret me?*

me? R. יַעֲזְבֻנִי §. 39. IV. Coll. §. 24. II. I. ב non accipit Dageſch lene, §. 11. I. num. 3. Obſ. 4. *Deſerent te* יַעֲזְבוּךָ §. 39. IV. Obſ. 3. Nunc evoluto Paradigmate, legatur Verbum per omnia tempora Conj. *Kal.*

Analyſis Verborum quorundam Imperfectorum.

וַיָּשֶׂם Gen. IV. 15.

I. *Lectio.* ם eſt litera *finalis* & ſimul *dilatab.* §. 4. In י eſt Dageſch F. quia præcedit vera vocalis §. 11. in not. (g) Syllabæ adſunt tres §. 15. *Tonus* eſt in penultima, §. 16. II. & vox dicitur *Millel*,

II. *Significatio*: & poſuit.

III. *Radix* ſecundum §. 60. III. num. 2. (α) eſt שׂוּם *ponere*, *imponere*, *diſponere*, *Statuere.* Vicem radicis in Verbis Quieſc. Ajin ſupplet Infinitivus. §. 41. I. 1. (α)

IV. *Formatio.* Eſt verbum Imperf. *Quieſcens* Ajin, §. 43. Conjug. *Hiphil*, §. 59. II. num. 3. (β) Futuri temporis, 3. Perſon. Singul. num. Generis Maſc. ad

for-

formam regularem יֵשׁוּם pro (ִי) tamen (ֵ) adhibetur §. 26. III. 1. Sed per §. 47. ו abjicitur, & ejus vocalis retrahitur, §. 17. Caut. 2. Simul præformativi vocalis brevis in analogam longam mutatur, §. 47. I. num. 3. habes ergo יָשֵׂם Nunc addatur Præformat. Futuri per (ַ) ſequ. dageſch F. §. 50. obſ. 3. & quia penultima eſt ſimplex, tonus retrahitur, ibi l. (β) quo retracto (..) tranſit in (∴) §. 18. Jam evolvatur Paradigma Verbi Imperf. קוּם & ad ejus ductum per omnia tempora flectatur שׂוּם. Vix enim commodius, quam crebrius legendo, Verba Imperfecta memoriæ imprimuntur.

וַיְכַל Gen. 2, 2.

I. *Lectio.* Punctum vocale ſub (וְ) eſt (:) mobile, quia eſt ſub littera fortiter dageſchanda §. 9. I. 4. Syllabæ adſunt duæ: *Tonus* eſt in ultima, §. 16. II. Obſ. 7.

II. *Significatio*: & abſolverat, ſ. cum abſolviſſet.

III. *Ra-*

III. *Radix* ſecundum §. 60. III. num. 6 (*α*) eſt כָּלָה, *abſolvit, conſummavit.*

IV. *Formatio*: eſt verbum Imperf. ל״ה, Conjug. *Piel.* §. 59. II. 2. *γ*. *Fut.* temp. 3. Perſ. ſing. num. Generis Maſc. ad formam regularem יְכַלֶּה Sed (..) in Fut. mutatur in (·.·) §. 48. I. 2. addatur Præformativum Fut. ו per (-) ſequ. Dag. F. §. 50. Dageſch autem ex litteris ſchvatis ſæpe excidit, §. 11. II. Obſ. 1. Jam per *Apocopen* ה abjicitur cum puncto & Dageſch prævio, §. 57. II. 1. Flectatur ſecundum Paradigma Verbi גָּלָה

וַיִּוָּלֵד Gen. 4, 17.

I. *Lectio.* י & ו habent Dageſch F. quia utrinque præcedit vera vocalis, §. 11. in notis ſub litt. (g) Syllabæ adſunt quatuor §. 13. Tonus eſt in ultima, §. 16. II.

II. *Significatio*: & natus eſt.

III. *Radix* per §. 60. III. 1. (*α*) eſt יָלַד, *genuit, peperit.*

IV. *Formatio*: eſt Verb. Imperf. פ״י Conjug. *Niphal*, §. 59. II. num. 2. *δ*. Futuri temp.

temp. 3. Perſ. Sing. Num. Generis Maſc. ad formam reg, יִוָּלֵד Sed per §. 46. m. III. prima (י) mutatur in ו mobile dageſchandum. Addatur Præformat. Fut. per §. 50. Flectatur ſecundum Paradigma Verbi יֵשֵׁב.

צִוִּיתִיךָ Gen. 3, 11.

I. *Lectio*: ך eſt littera *Finalis*, §. 4 (י) utrinque quieſcit §. 3. II. 4. (β) Litteræ ו Impreſſum eſt Dag. F. Characteriſt. §. 11. II. Syllabæ adſunt quatuor §. 15. *Tonus* eſt in penultima §. 16. I.

II. *Significatio*: Præcepi tibi.

III. *Radix* per §. 60. II. 2. β. eſt צוה uſitata in *Piel* צִוָּה, *præcepit*, *mandavit*, *juſſit*.

IV. *Formatio*: eſt verbum Imperf. ל״ה non tamen dupliciter Imperf. §. 43. 2. Obſ. γ. Conjug. *Piel*, §. 59. I. 1. Præter. temp. 1. Perſon. Sing. Num. Gen. Commun. in fine cum Suffixo. Ad formam regul. צִוַּהְתִּי Sed per §. 48. II. nr 2. ה mutatur in (י) quod quieſcit in (..) §. 3. II. Obſ. 3. ſic צִוֵּיתִי hoc (..) autem per euphoniam alternat cum (ִ) §. 26. III. 2. γ. Nunc addatur Suffixum

xum ſingularium Nominum ךָ: §. 39. IV. Obſ. 3. Flectatur pèr omnia Tempora Conj. *Piel.*

Analyſis Particulæ cum Suffixo.

אֹתָם Gen. 1. 17.

I. *Lectio.* Hæc vox duas habet Syllabas: Hholem fulcro caret §. 7. Tonus eſt in ultima §. 16. II.

II. *Significatio*: illos.

III. *Radix* in Lexico occurrens eſt אֵת־ nota Accuſativi, vid. *Synt. & Idiot.* §. IV. alias quoque Præpoſitiones *cum*, *apud* exprimit.

IV. *Formatio*: eſt particula, cum Suffixo plurali ſingularium Nominum, more Particularum, §. 39. III. Dicendum eſſet אתם Vox in fine creſcit, ergo mutantur voca-les

les §. 17. Caut. 5. (..) in Particula monoſyllab. maneret, §. 22. II. 2. niſi aliud exigeret §. 39. III. obſ. 3. β. Per eundem §. dixeris אתי *me*, אתך *te*, אתו *eum*, אתנו *nos*, אתכם *vos*, אתי *mecum*, אתו *cum eo*, coll. §. 18. I. 2.

Tantum ſpeciminis cauſa
de Praxi Analytica.

S. D. G.

VA1 - 150965 1